

Warunki życia ludności w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2022–2024

Living conditions of the population
in Warmińsko-Mazurskie Voivodship in years 2022–2024

Warunki życia ludności w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2022–2024

Living conditions of the population
in Warmińsko-Mazurskie Voivodship in years 2022–2024

Urząd Statystyczny w Olsztynie Statistical Office in Olsztyn

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Urząd Statystyczny w Olsztynie, Warmińsko-Mazurski Ośrodek Badań Regionalnych
Statistical Office in Olsztyn, Warmińsko-Mazurski Centre for Regional Surveys

pod kierunkiem

supervised by

Joanny Balcerzak

Zespół autorski

Editorial team

Joanna Abramowicz, Izabela Bednarczyk, Mariola Kardasińska, Aleksandra Kłosińska, Magda Stankiewicz,
Małgorzata Wilczopolska, Alicja Żebiałowicz

Tłumaczenie

Translation

Joanna Abramowicz

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Aleksandra Kłosińska, Wioletta Wasilewska

ISBN 978-83-972079-9-8

Publikacja dostępna na stronie internetowej

Publication available on website

olsztyn.stat.gov.pl

Przy publikowaniu danych Urzędu Statystycznego prosimy o podanie źródła

When publishing Statistical Office data – please indicate the source

Przedmowa

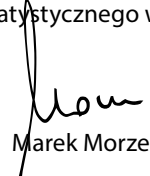
Przedstawiam Państwu publikację „Warunki życia ludności w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2022–2024”. Celem opracowania jest identyfikacja oraz analiza najistotniejszych dziedzin kształtujących jakość życia ludności.

Przedmiotem badań w niniejszym opracowaniu są podstawowe kategorie związane z sytuacją demograficzną, rynkiem pracy, dochodami i wydatkami ludności, cenami, warunkami mieszkaniowymi, infrastrukturą techniczną, edukacją, ochroną zdrowia i opieką społeczną, sportem i wypoczynkiem, bezpieczeństwem oraz aktywnością gospodarczą regionu.

Publikację wzbogacono o wykresy i mapy, które ilustrując przebieg najważniejszych zjawisk społecznych i gospodarczych, umożliwiają dokonywanie porównań międzywojewódzkich oraz międzypowiatowych w regionie, a w przypadku wskaźników ubóstwa i wykluczenia społecznego – także na tle pozostałych regionów Europy.

Przekazując Państwu niniejsze opracowanie składam serdeczne podziękowania wszystkim osobom i instytucjom za współpracę oraz przekazane dane, które przyczyniły się do wzbogacenia zawartości publikacji. Wyrażam również nadzieję, że dostarczy ona cennych informacji wszystkim zainteresowanym tematyką warunków życia ludności w naszym województwie.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Olsztynie

Marek Morze

Olsztyn, listopad 2025 r.

Preface

I present to you the publication 'Living conditions of the population in Warmińsko-Mazurskie Voivodship in 2022–2024'. The aim of the study is to identify and analyze the most important areas shaping the quality of life of the population.

The subject of research in this study are basic categories related to the demographic situation, the labour market, income and expenditure of the population, prices, housing conditions, technical infrastructure, education, health care and social welfare, sports and recreation, security and economic activity of the region.

The elaboration is enriched with charts and maps that illustrate the course of the most important social and economic phenomena, enabling comparisons between voivodships, as well as between powiats in the region, and in the case of poverty and social exclusion indicators – also against the background of other European regions.

By presenting you with this publication I would like to express my sincere gratitude to all persons and institutions for the cooperation and delivered data that enriched content of the publication. I hope this publication will deliver valuable information for all persons interested in the subject of living conditions of the population in our Voivodship.

Director
of the Statistical Office in Olsztyn

Marek Morze

Spis treści

Contents

Przedmowa	3
Preface	
Objaśnienia znaków umownych	11
Symbols	
Ważniejsze skróty	11
Major abbreviations	
Synteza	12
Executive summary	
Rozdział 1. Ludność i procesy demograficzne	16
Chapter 1. Population and demographic processes	
Rozdział 2. Sytuacja na rynku pracy	23
Chapter 2. Situation on the labour market	
Rozdział 3. Dochody ludności i warunki bytu gospodarstw domowych	29
Chapter 3. Incomes of the population and conditions of households	
Rozdział 4. Ceny i sprzedaż dóbr konsumpcyjnych	35
Chapter 4. Prices and sale of consumer goods and services	
Rozdział 5. Warunki mieszkaniowe	40
Chapter 5. Dwelling conditions	
Rozdział 6. Stan i wykorzystanie infrastruktury technicznej	44
Chapter 6. Condition and usage of technical infrastructure	
Rozdział 7. Edukacja i wychowanie	49
Chapter 7. Education	
Rozdział 8. Ochrona zdrowia i opieka społeczna	55
Chapter 8. Health care and social welfare	
Rozdział 9. Sport i wypoczynek	60
Chapter 9. Sport and recreation	
Rozdział 10. Bezpieczeństwo publiczne	67
Chapter 10. Public safety	
Rozdział 11. Potencjał i aktywność ekonomiczna	70
Chapter 11. Potential and economic activity	
Rozdział 12. Ubóstwo i wykluczenie społeczne na tle regionów Unii Europejskiej	74
Chapter 12. Poverty and social exclusion compared to EU regions	
Uwagi metodologiczne	82
Methodological notes	
Zakres danych	82
Scope of data	
Objaśnienia podstawowych pojęć	82
Explanation of basic definitions	

W wersji angielskiej: przedmowa, spis treści, synteza, wykresy, mapy, uwagi metodologiczne.
English version: preface, contents, executive summary, charts, maps, methodological notes.

Spis wykresów

List of charts

Wykres 1.	Ludność według płci i wieku w 2024 r.	17
Chart 1.	Population by sex and age in 2024	
Wykres 2.	Współczynnik dzietności	19
Chart 2.	Total fertility rate	
Wykres 3.	Ruch naturalny ludności	20
Chart 3.	Vital statistics of population	
Wykres 4.	Saldo migracji ludności na pobyt stały na 1000 ludności	22
Chart 4.	Net migration of population for permanent residence per 1000 population	
Wykres 5.	Struktura ludności w wieku 15–89 lat według aktywności ekonomicznej w 2024 r.	23
Chart 5.	Structure of population aged 15–89 years by economic activity in 2024	
Wykres 6.	Struktura pracujących w 2024 r.	24
Chart 6.	Structure of employed persons in 2024	
Wykres 7.	Wybrane kategorie bezrobotnych	27
Chart 7.	Selected categories of unemployed persons	
Wykres 8.	Przeciętne wynagrodzenie brutto pracowników pełnozatrudnionych według wybranych grup zawodów za październik 2022 r.	31
Chart 8.	Average monthly gross wages and salaries of full-time paid employees by selected occupational groups for October 2022	
Wykres 9.	Struktura wydatków na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2024 r.	33
Chart 9.	Structure of expenditure in households per capita in 2024	
Wykres 10.	Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych	35
Chart 10.	Prices indices of consumer goods and services	
Wykres 11.	Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych według podstawowych grup potrzeb	36
Chart 11.	Price indices of consumer goods and services by basic groups of needs	
Wykres 12.	Dynamika średnich cen detalicznych wybranych artykułów żywnościowych	36
Chart 12.	Indices of average retail prices of selected foodstuffs	
Wykres 13.	Dynamika średnich cen detalicznych wybranych artykułów nieżywnościowych	37
Chart 13.	Indices of average retail prices of selected non-foodstuffs	
Wykres 14.	Dynamika średnich cen detalicznych wybranych usług	37
Chart 14.	Indices of average retail prices of selected services	
Wykres 15.	Mieszkania wyposażone w instalacje w % ogółu mieszkań w 2024 r.	42
Chart 15.	Dwellings fitted with installations in % of total dwellings in 2024	
Wykres 16.	Udział poszczególnych form budownictwa w ogólnej liczbie mieszkań oddanych do użytkowania	43
Chart 16.	Share of particular forms of the construction in total number of dwellings completed	
Wykres 17.	Struktura samochodów osobowych zarejestrowanych według wieku w 2024 r.	48
Chart 17.	Structure of registered passenger cars by age in 2024	
Wykres 18.	Edukacja według szczebli kształcenia w roku szkolnym 2024/25	49
Chart 18.	Education by levels in the 2024/25 school year	
Wykres 19.	Uczniowie w ponadpodstawowych szkołach dla młodzieży według typów szkół	51
Chart 19.	Students in post-primary schools for young people by type of school	

Wykres 20.	Uczniowie ponadpodstawowych szkół dla młodzieży oraz szkół policealnych według podgrup kierunków kształcenia w roku szkolnym 2024/25	52
Chart 20.	Students of post-primary schools for youth and post-secondary schools by narrow fields of education in the 2024/25 school year	
Wykres 21.	Studenci i absolwenci według kierunków kształcenia w roku szkolnym 2024/25	54
Chart 21.	Students and graduates by fields of education in the 2024/25 academic year	
Wykres 22.	Dzieci przebywające w rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka	58
Chart 22.	Children in foster families and foster homes	
Wykres 23.	Wartość udzielonych świadczeń pieniężnych pomocy społecznej	59
Chart 23.	Value of monetary benefits from social assistance system	
Wykres 24.	Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika	60
Chart 24.	Loans per library user	
Wykres 25.	Zwiedzający muzea i oddziały muzealne na 1000 ludności	61
Chart 25.	Museum and museum departments visitors per 1000 population	
Wykres 26.	Widzowie i słuchacze w teatrach i instytucjach muzycznych na 1000 ludności	62
Chart 26.	Audience in theatres and music institutions per 1000 population	
Wykres 27.	Widzowie w kinach stałych na 1000 ludności	62
Chart 27.	Audience in indoor cinemas per 1000 population	
Wykres 28.	Ćwiczący w klubach sportowych	64
Chart 28.	Persons practising sports in sports clubs	
Wykres 29.	Miejsca noclegowe w turystycznych obiektach noclegowych na 1000 ludności	65
Chart 29.	Bed places in tourist accommodation establishments per 1000 population	
Wykres 30.	Przestępstwa stwierdzone przez Policję na 1000 mieszkańców	67
Chart 30.	Ascertained crimes by the Police per 1000 population	
Wykres 31.	Ofiary śmiertelne wypadków drogowych	68
Chart 31.	Road accident fatalities	
Wykres 32.	Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca (ceny bieżące) w 2023 r.	70
Chart 32.	Gross domestic product per capita (current prices) in 2023	
Wykres 33.	Wartość dodana brutto według rodzajów działalności	71
Chart 33.	Gross value added by kind of activity	
Wykres 34.	Produkt krajowy brutto i dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych na 1 mieszkańca (ceny bieżące)	72
Chart 34.	Gross domestic product and gross disposable income in the households sector per capita (current prices)	
Wykres 35.	Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego na 1 mieszkańca	72
Chart 35.	Revenue of budgets of local government units per capita	
Wykres 36.	Struktura wydatków jednostek samorządu terytorialnego według działów klasyfikacji budżetowej w 2024 r.	73
Chart 36.	Structure of expenditure of budgets of local government units by budget classification division in 2024	
Wykres 37.	Wskaźnik zagrożenia ubóstwem lub wykluczeniem społecznym według województw (% osób w gospodarstwach domowych)	74
Chart 37.	People at risk of poverty or social exclusion by voivodships (% of people in households)	
Wykres 38.	Wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych według województw	76
Chart 38.	At-risk-of-poverty rate after social transfers by voivodships	

Wykres 39. Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej i społecznej według województw	78
Chart 39. Severe material and social deprivation rate by voivodships	
Wykres 40. Wskaźnik bardzo niskiej intensywności pracy (osób w wieku 0–64 lata) według województw	80
Chart 40. Persons living in households with very low work intensity (population aged 0 to 64 years) by voivodships	

Spis map

List of maps

Mapa 1. Gęstość zaludnienia według powiatów w 2024r.	16
Map 1. Population density by powiats in 2024	
Mapa 2. Współczynnik obciążenia demograficznego według powiatów w 2024 r.	18
Map 2. Age dependency ratio by powiats in 2024	
Mapa 3. Ubytek naturalny ludności według powiatów w 2024 r.	21
Map 3. Natural decrease by powiats in 2024	
Mapa 4. Saldo migracji ludności na pobyt stały według powiatów w 2024 r.	22
Map 4. Net migration of population for permanent residence by powiats in 2024	
Mapa 5. Pracujący według miejsca zamieszkania w 2024 r.	25
Map 5. Employed persons by place of residence in 2024	
Mapa 6. Stopa bezrobocia według powiatów w 2024 r.	26
Map 6. Unemployment rate by powiats in 2024	
Mapa 7. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto według miejsca zamieszkania w grudniu 2024 r.	29
Map 7. Average monthly gross wages and salaries by place of residence in December 2024	
Mapa 8. Mediana wynagrodzeń brutto w gospodarce narodowej według miejsca zamieszkania w grudniu 2024 r.	30
Map 8. Median of monthly gross wages and salaries in the national economy by place of residence in December 2024	
Mapa 9. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2024 r.	32
Map 9. Average monthly available income of households per capita in 2024	
Mapa 10. Wskaźnik zagrożenia ubóstwem po transferach społecznych w oparciu o badania EU-SILC 2023	34
Map 10. At-risk-of-poverty rate after social transferes based on EU-SILC 2023	
Mapa 11. Sprzedaż detaliczna towarów w 2024 r.	38
Map 11. Retail sales in 2024	
Mapa 12. Sprzedaż z działalności gastronomicznej oraz liczba placówek gastronomicznych w 2024 r.	39
Map 12. Revenues from catering activity and number of catering establishments in 2024	
Mapa 13. Zasoby mieszkaniowe w 2024 r.	40
Map 13. Dwelling stocks in 2024	
Mapa 14. Zasoby mieszkaniowe według powiatów w 2024 r.	41
Map 14. Dwelling stocks by powiats in 2024	
Mapa 15. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w 2024 r.	41
Map 15. Average useful floor area of dwellings in 2024	

Mapa 16.	Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania według powiatów w 2024 r.	42
Map 16.	Average useful floor area per dwelling by powiats in 2024	
Mapa 17.	Sieć wodociągowa rozdzielcza w 2024 r.	44
Map 17.	Water supply distribution network in 2024	
Mapa 18.	Sieć kanalizacyjna rozdzielcza w 2024 r.	45
Map 18.	Distribution sewage network in 2024	
Mapa 19.	Sieć gazowa ogółem w 2024 r.	46
Map 19.	Total gas supply network in 2024	
Mapa 20.	Linie kolejowe eksploatowane w 2024 r.	47
Map 20.	Railway lines operated in 2024	
Mapa 21.	Drogi publiczne o twardej nawierzchni w 2024 r.	47
Map 21.	Hard surface public roads 2024	
Mapa 22.	Wychowanie przedszkolne według powiatów w roku szkolnym 2024/25	50
Map 22.	Pre-primary education by powiats in the 2024/25 school year	
Mapa 23.	Średnia wielkość oddziału w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży w roku szkolnym 2024/25	51
Map 23.	Average section size in primary schools for children and youth in the 2024/25 school year	
Mapa 24.	Studenci szkół wyższych w roku akademickim 2024/25	53
Map 24.	Students of higher education in the 2024/25 academic year	
Mapa 25.	Ludność na 1 łóżko w szpitalach ogólnych w 2024 r.	55
Map 25.	Population per bed in general hospitals in 2024	
Mapa 26.	Ludność na 1 placówkę ambulatoryjnej służby zdrowia w 2024 r.	56
Map 26.	Population per 1 out-patient health care facility in 2024	
Mapa 27.	Ludność na 1 aptekę ogólnodostępną i punkt apteczny w 2024 r.	57
Map 27.	Population per 1 generally available pharmacy and pharmaceutical outlet in 2024	
Mapa 28.	Osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej w 2024 r.	59
Map 28.	Beneficiaries of social assistance benefits in 2024	
Mapa 29.	Wypożyczenia księgozbioru w placówkach bibliotecznych według powiatów w 2024 r. .	60
Map 29.	Loans in library facilities by powiats in 2024	
Mapa 30.	Widzowie w kinach stałych według powiatów w 2024 r.	63
Map 30.	Audience in indoor cinemas by powiats in 2024	
Mapa 31.	Ćwiczący w klubach sportowych według powiatów w 2024 r.	64
Map 31.	Persons practising sports in sports clubs by powiats in 2024	
Mapa 32.	Stopień wykorzystania miejsc noclegowych według powiatów w 2024 r.	66
Map 32.	Occupancy rate of bed places by powiats in 2024	
Mapa 33.	Zagrożenie przestępczością według powiatów w 2024 r.	68
Map 33.	Crime risk by powiats in 2024	
Mapa 34.	Ofiary wypadków drogowych według powiatów w 2024 r.	69
Map 34.	Road traffic casualties by powiats in 2024	
Mapa 35.	Wskaźnik zagrożenia ubóstwem lub wykluczeniem społecznym według regionów NUTS 2 w 2024 r.	75
Map 35.	People at risk of poverty or social exclusion by NUTS 2 region in 2024	
Mapa 36.	Wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych regionów NUTS w 2024 r.	76
Map 36.	At-risk-of-poverty rate after social transfers by NUTS 2 regions in 2024	

Mapa 37.	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej i społecznej według regionów NUTS w 2024 r.....	79
Map 37.	Severe material and social deprivation rate by NUTS 2 regions in 2024	
Mapa 38.	Wskaźnik bardzo niskiej intensywności pracy (osób w wieku 0–64 lata) według regionów NUTS 2 w 2024 r.	81
Map 38.	Persons living in households with very low work intensity (population aged 0 to 64 years) by NUTS 2 region in 2024	

Tablice Excel

Excel tables

Tabl. I.	Ważniejsze dane o warunkach życia ludności w województwie Major data on living conditions of the population in the Voivodship
Tabl. II.	Powiaty na tle województwa w 2022 r. Powiats against the background of the Voivodship in 2022
Tabl. III.	Powiaty na tle województwa w 2023 r. Powiats against the background of the Voivodship in 2023
Tabl. IV.	Powiaty na tle województwa w 2024 r. Powiats against the background of the Voivodship in 2024
Tabl. V.	Warmińsko-mazurskie na tle kraju w 2022 r. Warmińsko-Mazurskie against the background of the country in 2022
Tabl. VI.	Warmińsko-mazurskie na tle kraju w 2023 r. Warmińsko-Mazurskie against the background of the country in 2023
Tabl. VII.	Warmińsko-mazurskie na tle kraju w 2024 r. Warmińsko-Mazurskie against the background of the country in 2024

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol Symbol	Opis Description
Kreska (–)	zjawisko nie wystąpiło magnitude zero
Kropka (.)	brak informacji, konieczność zachowania tajemnicy statystycznej lub wypełnienie pozycji jest niemożliwe albo niecelowe data not available, classified data (statistical confidentiality) or providing data impossible or purposeless
Zero (0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05 magnitude not zero, but less than 0.05 of a unit
„W tym” 'Of which'	nie podaje się wszystkich składników sumy not all elements of the sum are given

Ważniejsze skróty

Major abbreviations

Skrót Abbreviation	Pełna nazwa Complete name
zł	złoty PLN
tys.	tysiąc thousand
mln	milion million
m ²	metr kwadratowy square metre
m ³	metr sześcienny cubic metre
ha	hektar hectare
p. proc.	punkt procentowy percentage point
szt.	sztuki pcs

Synteza

W latach 2010–2024 liczba ludności województwa warmińsko-mazurskiego systematycznie zmniejszała się. Obserwowany spadek liczby mieszkańców był spowodowany ubytkiem migracyjnym ludności województwa, a w latach 2013, 2015, 2016 i 2018–2024 również ujemnym przyrostem naturalnym.

W województwie, podobnie jak w kraju, następował proces starzenia się społeczeństwa. Wskazywał na to wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym oraz zmniejszanie się liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym.

W analizowanym okresie zmniejszyła się liczba nowo zawartych małżeństw, przy jednoczesnym wzroście liczby rozwiązanych związków małżeńskich. Współczynnik rozwodów wyrażony zarówno liczbą rozwodów na 10 tys. ludności, jak i w przeliczeniu na 1000 nowo zawartych małżeństw, był najwyższy wśród województw.

Populacja kobiet w wieku rozrodczym zmniejszyła się. Towarzyszył temu spadek liczby urodzeń oraz niekorzystne zmiany w poziomie diety kobiet. Utrzymująca się tendencja związana z malejącym poziomem urodzeń oraz wysoką liczbą zgonów, powodowała ujemny przyrost naturalny.

W latach 2022–2024 w warmińsko-mazurskim odnotowano ujemne saldo migracji stałej. Liczba osób, które wymeldowały się z pobytu stałego do innych województw w kraju lub za granicę była większa niż osób nowo zameldowanych z innych województw lub z zagranicy.

W latach 2022–2024 aktywność zawodowa ludności województwa pozostawała na zbliżonym poziomie, o czym świadczy poziom współczynnika aktywności zawodowej, który nieznacznie zwiększył się. Liczba pracujących (w przeliczeniu na 1000 ludności) w 2024 r. była taka sama jak w 2022 r. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych zmniejszyła się z roku na rok. Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie warmińsko-mazurskim była jedną z najwyższych w kraju. W 2024 r. wyniosła 8,3% i była niższa niż w 2022 r.

W 2024 r. w porównaniu z 2022 r. wzrósł dochód rozporządzalny gospodarstwa domowego w przeliczeniu na 1 osobę. Ponad połowę dochodu stanowiły dochody z pracy. W 2024 r. w porównaniu z 2022 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie wzrosło. Przeciętne miesięczne świadczenie z ZUS wzrosło o 34,6%, a rolnicze o 40,9%.

W latach 2022–2024 systematycznie wzrastała nadwyżka dochodów gospodarstw domowych nad wydatkami, dzięki czemu gospodarstwa miały większe możliwości oszczędzania. Poprawiło się wyposażenie gospodarstw domowych w dobra trwałe użytkowania zapewniające podstawowy standard życia. Zwiększył się udział gospodarstw posiadających zmywarkę do naczyń, samochód osobowy, komputer osobisty czy telefon komórkowy.

W okresie 2022–2024 odsetek korzystających ze świadczeń środowiskowej pomocy społecznej w województwie zmniejszył się, jednak nadal udział tych osób w województwie był najwyższy w kraju. Zmniejszyła się przeciętna liczba dzieci, na które rodziny otrzymywały świadczenia wychowawcze.

W województwie na koniec 2024 r. w przeliczeniu na 10 tys. ludności liczba lekarzy, lekarzy dentyków, pielęgniarek, położnych, farmaceutów i fizjoterapeutów była niższa niż przeciętnie w kraju. Na koniec 2024 r. zwiększyła się liczba ludności przypadająca na 1 łóżko w szpitalach ogólnych i uplasowało to województwo na 6 pozycji w kraju. Dostępność mieszkańców województwa do placówek ambulatoryjnej służby zdrowia poprawiła się. Liczba porad lekarskich udzielonych przez lekarzy w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej w przeliczeniu na 1 mieszkańca zwiększyła się do prawie 8.

W latach 2022–2024 zmniejszyła się liczba korzystających z zasobów bibliotecznych, wzrósł jednak wskaźnik wypożyczeń księgozbioru na 1 czytelnika, plasując województwo na 3 pozycji w kraju. Liczba kin pozostała bez zmian, wskaźnik pokazujący relację liczby widzów na 1000 ludności zwiększył się o nieco ponad 1/5 (w kraju tak samo). Większość budynków użytkowanych przez instytucje kultury miała udogodnienia dla osób niepełnosprawnych.

W 2024 r. w województwie działały 484 obiekty noclegowe (posiadające 10 lub więcej miejsc noclegowych), które zapewniały 41,7 tys. miejsc noclegowych. W porównaniu z 2022 r. było to o 15 obiektów oraz o 1,7 tys. miejsc noclegowych więcej. Zwiększyła się liczba udzielonych noclegów. Wzrosła również liczba turystów korzystających z obiektów turystycznych w województwie. Liczba turystów zagranicznych wzrosła o ponad ⅓. Najwięcej turystów zagranicznych korzystających z obiektów noclegowych przyjeżdżało do województwa warmińsko-mazurskiego z Niemiec, Litwy i Wielkiej Brytanii. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w analizowanym okresie uległ zwiększeniu i wyniósł 33,0%.

Od 2017 r. notowano tendencję wzrostową cen towarów i usług konsumpcyjnych. W 2024 r. wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych w porównaniu do poprzedniego roku był niższy niż średnio w kraju. Najbardziej wzrosły ceny związane z edukacją, spadły natomiast ceny odzieży i obuwia oraz transportu.

W latach 2022–2024 zasoby mieszkaniowe województwa zwiększyły się o 10,7 tys. lokali, tj. o 2,0%. Na koniec 2024 r. obejmowały 552,5 tys. mieszkań. Przeważały mieszkania zlokalizowane w miastach, których udział wyniósł 64,6%. W 2024 r. w porównaniu z 2022 r. warunki mieszkaniowe uległy nieznacznej poprawie. Przeciętna wielkość mieszkania wyniosła 69,9 m². Wzrosła przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania przypadająca na 1 osobę. Mieszkania na wsi były o 23,5 m² większe niż w miastach, lecz pozostały bardziej zaludnione. Zmalała przeciętna liczba osób przypadających na 1 mieszkanie i 1 izbę. Wyposażenie mieszkań w podstawowe instalacje sanitarno-techniczne pozostało na poziomie z 2022 r., a gaz sieciowy był nadal dostępny w co drugim mieszkaniu.

Na przestrzeni trzech lat w województwie oddano do użytkowania 19,2 tys. lokali mieszkalnych. W 2024 r. oddano o 29,1% mniej mieszkań niż w 2022 r. Mieszkania oddawane przez inwestorów były większe niż w 2022 r. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania oddanego w 2024 r. wyniosła 87,0 m².

Analogicznie do lat poprzednich, odnotowano w województwie kolejne inwestycje w obszarze infrastruktury techniczno-sanitarnej. W porównaniu z 2022 r. długość sieci wodociągowej (przesyłowej i rozdzielczej) zwiększyła się o ponad 380 km. Wraz z rozwojem infrastruktury wodociągowej wzrosła systematycznie zagęszczenie sieci wodociągowej. Długość sieci kanalizacyjnej wzrosła, zwiększyła się również jej gęstość. Obserwowany jest również wzrost inwestycji w obszarze infrastruktury systemu gazu ziemnego. W 2024 r. z sieci wodociągowej korzystało 95,3% mieszkańców województwa, kanalizacyjnej 76,0%, a z gazowej 44,3%.

Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca w latach 2021–2023 stopniowo wzrastał. W 2023 r. warmińsko-mazurskie znalazło się na przedostatnim miejscu w rankingu regionów. Udział województwa w tworzeniu krajowej wartości PKB wyniósł 2,5%.

W latach 2022–2024 dochody i wydatki jednostek samorządu terytorialnego z roku na rok były coraz wyższe. Największymi środkami budżetowymi w przeliczeniu na 1 mieszkańca dysponowały miasta na prawach powiatu, następnie gminy i powiaty, a najmniejszymi – województwo. W latach 2022–2023 łączny budżet wszystkich rodzajów jednostek samorządowych zamknął się deficytem, natomiast w 2024 r. – nadwyżką finansową.

Od 2011 r. w województwie systematycznie wzrastała liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON. Według stanu na koniec 2024 r. do rejestru wpisanych było 150,2 tys. podmiotów gospodarczych, z czego 71,4% to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W stosunku do roku poprzedniego odnotowano wzrost zarejestrowanych podmiotów o 2,0% (osoby fizyczne wzrost o 1,4%). Od 2012 r. utrzymywała się przewaga liczby podmiotów nowo zarejestrowanych nad liczbą podmiotów wyrejestrowanych.

Executive summary

The population of Warmińsko-Mazurskie Voivodship decreased systematically between 2010 and 2024. The observed decline in the number of inhabitants was caused by the migration of the Voivodship's population, and in years 2013, 2015, 2016 and 2018–2024 also by negative natural increase.

In the Voivodship, as in the country, a process of population ageing was occurring. This was indicated by the increase in the number of persons of post-working age and the decrease in the number of persons of pre-working and working age.

During the period under review, the number of newly contracted marriages decreased, while the number of dissolved marriages increased. The divorce rate, expressed both as the number of divorces per 10,000 population and per 1,000 newly contracted marriages, was the highest among voivodships.

The population of women of reproductive age declined. This was accompanied by the decrease in the number of births and unfavorable changes in female fertility rates. The continuing trend of declining birth rates and the high number of deaths resulted in a negative rate of natural increase.

Between 2022 and 2024, Warmińsko-Mazurskie Voivodship recorded a negative net migration for permanent residence. The number of persons who deregistered their permanent residence in order to move to other voivodships within the country or abroad exceeded the number of persons who newly registered their residence from other voivodships or from abroad.

Between 2022 and 2024, the economic activity of the Voivodship's population remained at a similar level, as evidenced by the level of the economic activity rate, which increased slightly. The number of employed persons (per 1,000 population) in 2024 was the same as in 2022. The number of registered unemployed decreased year by year. The registered unemployment rate in Warmińsko-Mazurskie Voivodship was one of the highest in the country. In 2024, it reached 8.3% and was lower than in 2022.

In 2024, compared to 2022, available income per capita in household increased. Over half of the income consisted of employment income. In 2024, compared to 2022, the average monthly wages and salaries increased. Average monthly benefits paid by the Social Insurance Institution increased by 34.6%, and agricultural benefit increased by 40.9%.

Between 2022 and 2024, the surplus of household income over expenditure increased systematically, which provided households with greater opportunities for saving. Households became better equipped with durable goods ensuring a basic standard of living. The proportion of households with a dishwasher, passenger car, personal computer or mobile phone increased.

In 2022–2024, the percentage of social assistance beneficiaries in the Voivodship decreased, however, the share of these people in the Voivodship was still the highest in the country. The average number of children for whom families received childcare benefits decreased.

At the end of 2024, the number of doctors, dentists, nurses, midwives, pharmacists and physiotherapists per 10,000 inhabitants in the Voivodship was lower than the national average. At the end of 2024, the number of persons per bed in general hospitals increased, placing the Voivodship in 6th place in the country. The accessibility of out-patient healthcare facilities for the Voivodship's inhabitants improved. The number of medical consultations provided by doctors in out-patient healthcare per capita increased to almost 8.

Between 2022 and 2024, the number of library users decreased, however, library loans per library user increased, ranking the Voivodship in 3rd place in the country. The number of cinemas remained unchanged, while the ratio of audiences per 1,000 population increased by slightly more than 1/5 (the same as in the country). The majority of buildings used by cultural institutions were equipped with facilities for persons with disabilities.

In 2024, there were 484 accommodation establishments (with 10 or more bed places) operating in the Voivodship, providing 41,700 bed places. Compared to 2022, this was an increase of 15 establishments and 1,700 beds. The number of overnight stays increased. The number of tourists accommodated in the Voivodship also increased. The number of foreign tourists increased by more than ⅓. Most foreign tourists using accommodation facilities came to Warmińsko-Mazurskie Voivodship from Germany, Lithuania and the United Kingdom. The occupancy rate of bed places in the analysed period increased and amounted to 33.0%.

Since 2017, an upward trend in the prices of consumer goods and services has been recorded. In 2024, the price index of consumer goods and services compared to the previous year was lower than the national average. Prices related to education increased the most, while prices for clothing, footwear and transport decreased.

In 2022–2024, the Voivodship's dwelling stocks increased by 10.7 thousand premises, i.e. by 2.0%. At the end of 2024, there were 552.5 thousand dwellings. Dwellings located in towns dominated, with a share of 64.6%. In 2024, compared to 2022, housing conditions improved slightly. The average size of dwelling was 69.9 m². The average useful floor area per person increased. Dwellings in rural areas were 23.5 m² larger than dwellings in towns, but remained more populated. The average number of persons per dwelling and per room decreased. The equipment of dwellings with basic sanitary-technical installations remained at the level of 2022, and gas from gas supply system was still available in every second flat.

Within three years, 19.2 thousand dwellings were completed in Warmińsko-Mazurskie Voivodship. In 2024, 29.1% less dwellings were completed than in 2022. Dwellings delivered by investors were larger than in 2022. The average useful floor area of dwelling completed in 2024 was 87.0 m².

Similarly to the previous years, further investments in technical and sanitary infrastructure were recorded in the Voivodship. Compared to 2022, the length of the water supply network (transmission and distribution) increased by over 380 km. Along with the development of the water supply infrastructure, the density of the water supply network increased steadily. The length of the sewage network increased, as well as its density. A rise in investments in the natural gas system infrastructure was also observed. In 2024, 95.3% of the Voivodship's inhabitants used the water supply network, 76.0% used the sewage network, and 44.3% used the gas network.

Gross domestic product per capita gradually increased between 2021 and 2023. In 2023, Warmińsko-Mazurskie Voivodship ranked second-to-last in the regional ranking. The share of the Voivodship in creating the national GDP value was 2.5%.

In years 2022–2024, the revenues and expenditures of local government units increased year by year. The largest budgetary funds per capita were at the disposal of cities with powiat status, followed by gminas and powiats, and the smallest to the Voivodship. In 2022–2023, the total budget of all types of local government units close with a deficit, while in 2024 – with a financial surplus.

Since 2011, the number of entities of the national economy registered in the REGON register has been systematically increasing in the Voivodship. At the end of 2024, 150.2 thousand economic entities were entered in the register, of which 71.4% were natural persons conducting economic activity. Compared to the previous year, there was an increase in registered entities by 2.0% (natural persons increased by 1.4%). Since 2012, the number of newly registered entities exceeded the number of deregistered entities.

Rozdział 1. Ludność i procesy demograficzne

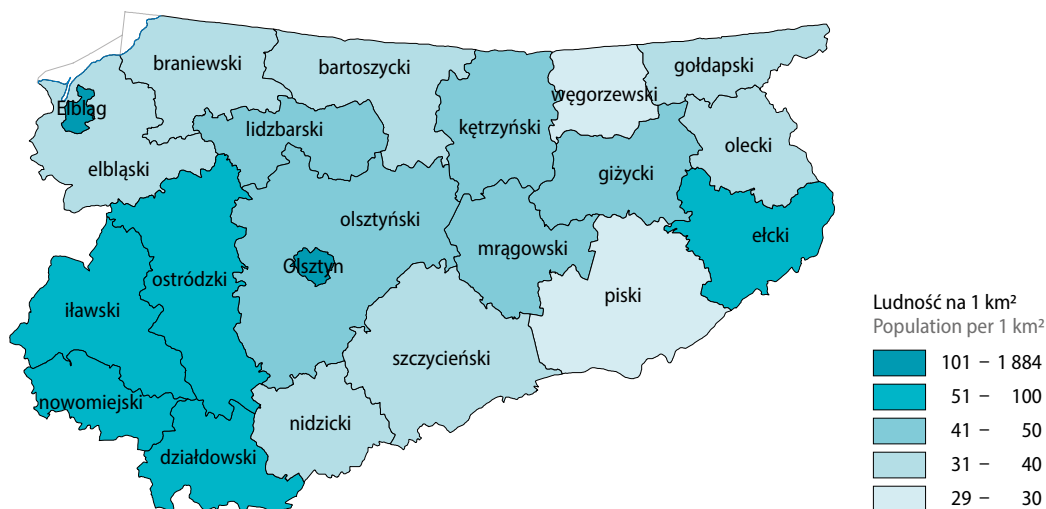
Chapter 1. Population and demographic processes

W badaniach warunków życia ludności czynniki demograficzne oraz związane z nimi procesy mają zasadnicze znaczenie. Umożliwiają dokonanie porównań w przekroju poszczególnych kategorii społecznych, które wyodrębniamy ze względu na płeć, wiek, miejsce zamieszkania czy stan cywilny. Tempo zmian w stanie i strukturze ludności, wynikające m.in. ze zmian miejsca zamieszkania czy długości trwania życia, to elementy, które wpływają nie tylko na charakter i zakres potrzeb społecznych (edukacja, ochrona zdrowia, zabezpieczenie społeczne, kultura oraz stan bezpieczeństwa), ale także stanowią istotny element np. w rozwoju budownictwa mieszkaniowego i zatrudnienia.

W 2024 r. warmińsko-mazurskie zamieszkiwało 1 349,2 tys. osób. Pod względem liczby mieszkańców województwo zajmowało dwunastą lokatę w kraju. W latach 2022–2024 populacja województwa zmniejszyła się o 17,3 tys. osób (o 1,3%). Warmińsko-mazurskie, podobnie jak podlaskie, było województwem o najniższej **gęstości zaludnienia**. W 2024 r. liczba osób na 1 km² wyniosła 56 i była ponad dwukrotnie niższa niż w kraju (119). W miastach województwa na 1 km² przypadało 1 286 osób, na wsi – 24. Nie licząc miast na prawach powiatu (Olsztyna i Elbląga) jedynie w czterech powiatach – ełckim, iławskim, działdowskim i nowomiejskim – gęstość zaludnienia była wyższa niż średnia w województwie.

Mapa 1. Gęstość zaludnienia według powiatów w 2024 r.
Stan w dniu 31 grudnia

Map 1. Population density by powiats in 2024
As of 31 December

Obserwowane zmniejszenie liczby mieszkańców dotyczyło zarówno miast, jak i wsi. Ubytek liczby ludności cechował się większą dynamiką spadkową w przypadku miast. Liczba ludności miejskiej w warmińsko-mazurskim zmniejszyła się o 1,7%, na wsi o 0,6%.

W okresie 2022–2024 spadek liczby ludności nastąpił niemal we wszystkich powiatach województwa. W ujęciu procentowym największy odnotowano w powiatach położonych przy granicy z Federacją Rosyjską – braniewskim, kętrzyńskim, bartoszyckim, węgorzewskim i gołdapskim (powyżej 2%). Wzrost liczby ludności dotyczył jedynie powiatu olsztyńskiego, w którym liczba mieszkańców zwiększyła się o 1,0 tys. osób (o 0,8%).

Większa dynamika spadku liczby ludności w miastach przyczyniła się do zmniejszenia **współczynnika urbanizacji**, który w 2024 r. wyniósł 58,7% (w kraju 59,4%) i był o 0,3 p. proc. niższy niż dwa lata wcześniej.

Wśród powiatów ziemskich warmińsko-mazurskiego tylko powiat ełcki charakteryzował się poziomem urbanizacji powyżej średniej wojewódzkiej. Udział ludności miejskiej wyniósł w nim 67,3% i uplasował go na dwunastym miejscu wśród powiatów ziemskich w Polsce. Najmniej ludności zamieszkałej w miastach województwa było w powiecie nowomiejskim (24,0%), olsztyńskim (27,9%) i elbląskim (29,1%). W porównaniu z 2022 r. udział ludności w miastach wzrósł w trzech powiatach – węgorzewskim, gołdapskim i oleckim.

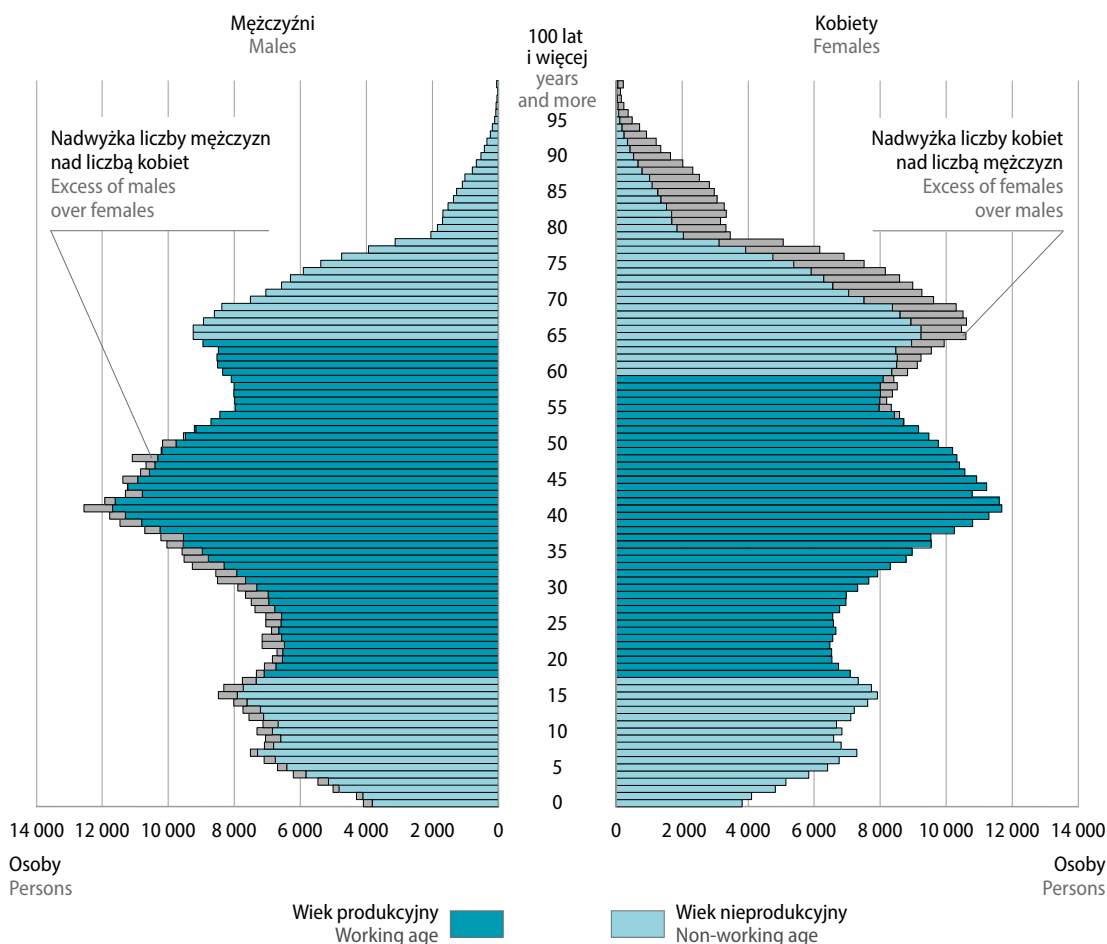
Współczynnik feminizacji, określający liczbę kobiet przypadających na 100 mężczyzn, nie zmienił się w analizowanym okresie – wyniósł 105 (w kraju 107) i był drugim najniższym w Polsce (po podkarpackim – 104). W miastach województwa na 100 mężczyzn przypadało 111 kobiet (w kraju 112), natomiast na wsi tylko 97 (w kraju 101). Warmińsko-mazurskie należało do grupy sześciu województw o przewadze liczebnej mężczyzn na wsi i było województwem, w którym przewaga ta była największa.

Wykres 1. Ludność według płci i wieku w 2024 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 1. Population by sex and age in 2024

As of 31 December

Wpływ na wartość współczynnika feminizacji w poszczególnych grupach wieku mają różnice w liczbie mężczyzn i kobiet występujące w tych grupach. W 2024 r. przewaga liczby mężczyzn nad liczbą kobiet utrzymywała się w przedziale wieku do 52 lat włącznie, a współczynnik feminizacji w tej grupie wieku osiągnął wartość 95. Przewaga liczebna kobiet nad mężczyznami wystąpiła dopiero w grupie wieku 53 lat i więcej, dla której współczynnik feminizacji wyniósł 127.

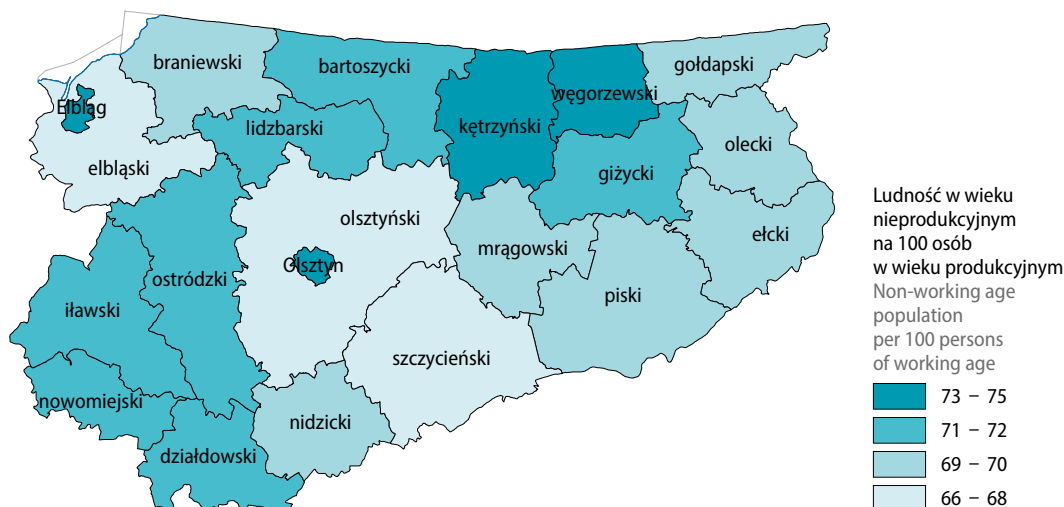
W województwie, podobnie jak w kraju, następuje proces starzenia się społeczeństwa. Wskazuje na to zmniejszanie się liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym oraz wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym (emerytalnym). W analizowanych latach liczba dzieci i młodzieży w wieku do 17 lat zmniejszyła się o 12,0 tys. osób i wyniosła 238,8 tys. Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym zmniejszyła się o 4,8% (w Polsce o 3,0%) i był to największy spadek w kraju. Zmniejszeniu uległa również liczba mieszkańców województwa w wieku produkcyjnym. Liczba ludności w tej grupie zmniejszyła się o 18,9 tys. i w 2024 r. ukształtowała się na poziomie 789,2 tys. osób. Było to o 2,3% mniej niż na początku analizowanego okresu (w Polsce mniej o 1,5%). W 2024 r. w porównaniu z 2022 r. liczba osób w wieku poprodukcyjnym wzrosła o 13,6 tys. Było to o 4,4% więcej niż na początku badanego okresu (w Polsce o 3,1%). Warmińsko-mazurskie było województwem o największej dynamice przyrostu liczby osób w wieku poprodukcyjnym.

Ważną kategorią z punktu widzenia przemian demograficznych jest kształtowanie się **współczynnika obciążenia demograficznego** (liczba osób w wieku nieprodukcyjnym przypadających na 100 osób w wieku produkcyjnym). W 2024 r. na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 71 osób w wieku nieprodukcyjnym (w kraju 72). W porównaniu z 2022 r. było to zarówno w województwie, jak i w kraju, o dwie osoby więcej. Dla kobiet współczynnik wyniósł 89, podczas gdy dla mężczyzn ukształtował się na znacznie niższym poziomie – 55. Wśród mieszkańców miast województwa wyniósł 76, a wśród mieszkańców wsi – 65.

W ujęciu powiatowym wzrost współczynnika obciążenia demograficznego w porównaniu z 2022 r. zarejestrowano we wszystkich powiatach, największy w kętrzyńskim (o trzy osoby). Współczynnik największą wartość osiągnął w powiecie kętrzyńskim, węgorzewskim i Elblągu, gdzie na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 75 osób w wieku nieprodukcyjnym. Najmniejsze obciążenie demograficzne odnotowano w powiecie olsztyńskim (66), a także elbląskim i szczycieńskim (po 68). Powiat olsztyński znalazł się na piętnastym miejscu pod względem najmniejszej wartości współczynnika wśród wszystkich powiatów w Polsce.

Mapa 2. Współczynnik obciążenia demograficznego według powiatów w 2024 r.
Stan w dniu 31 grudnia

Map 2. Age dependency ratio by powiats in 2024
As of 31 December

W warmińsko-mazurskim w 2024 r. zawarto 4 547 małżeństw, było to o 15,2% mniej niż 2022 r. (w kraju spadek o 13,1%). Prawie ⅓ zawartych związków to małżeństwa cywilne. Województwo zajęło czwartą lokatę pod względem najmniejszego odsetka małżeństw wyznaniowych (36,9%). W wyniku mniejszej liczby zawartych małżeństw, zmniejszyła się również wartość **współczynnika małżeństw** zawartych na 1000 ludności. W 2024 r. wyniósł on 3,4 (w kraju 3,6) i w porównaniu z 2022 r. był o 0,5 mniejszy.

W 2024 r. sądy wydały orzeczenia o 2 488 rozwodach. Prawie ¾ wszystkich rozwodów orzeczono w miastach. W porównaniu z 2022 r. liczba rozwodów w województwie zwiększyła się o 2,2%. **Współczynnik rozwodów** orzeczonych na 10 tys. ludności w warmińsko-mazurskim w 2024 r. wyniósł 18,4 (w kraju 15,3) i był najwyższy wśród województw. Współczynnik rozwodów wyrażony liczbą rozwodów w przeliczeniu na 1000 nowo zawartych małżeństw był w warmińsko-mazurskim również najwyższy i wyniósł 547 (w kraju 424). W miastach na 1000 nowych związków małżeńskich orzeczono 648 rozwodów (w Polsce 489), natomiast na wsi – 393 (w Polsce 301). Oznacza to, że w miastach częściej niż co drugie, a na wsi częściej niż co trzecie małżeństwo kończyło się rozwodem.

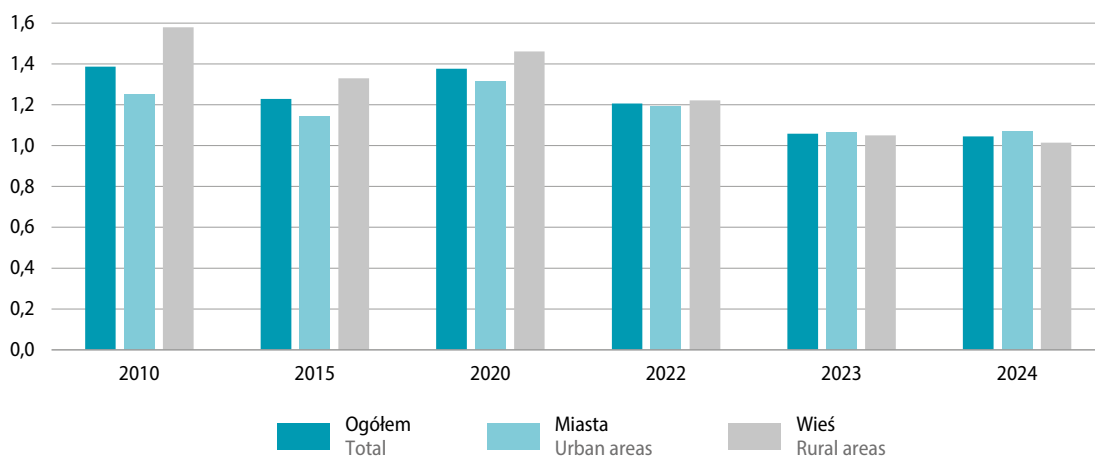
Poziom urodzeń jest jednym z kluczowych czynników kształtujących liczbę ludności. W latach 2022–2024 liczba urodzeń w warmińsko-mazurskim spadła poniżej 10 tys. rocznie. W 2024 r. zarejestrowano w województwie 8,1 tys. urodzeń. Było to o 18,5% mniej w porównaniu z 2022 r. (w kraju mniej o 17,5%). Podstawowym miernikiem natężenia urodzeń jest **współczynnik urodzeń żywych** na 1000 ludności, który w 2024 r. wyniósł w warmińsko-mazurskim 6,0 (w kraju 6,7) i był o 1,2 niższy niż w 2022 r.

Ważnym czynnikiem wpływającym na liczbę urodzeń jest liczba kobiet w wieku rozrodczym (15–49 lat), która w analizowanych latach uległa zmniejszeniu o 6,5 tys. W 2024 r. **współczynnik płodności** wyrażony liczbą urodzeń żywych na 1000 kobiet w wieku rozrodczym wyniósł 26,7 (w kraju 29,4) i był o 5,4 niższy niż dwa lata wcześniej.

Zmniejszeniu populacji kobiet w wieku rozrodczym oraz spadkowi liczby urodzeń towarzyszyły niekorzystne zmiany w poziomie **współczynnika dzietności**, wyrażającego średnią liczbę dzieci urodzonych przez kobietę w ciągu całego okresu rozrodczego. W badanym okresie wartość współczynnika obniżyła się z 1,21 do 1,04. Oznacza to, że w 2024 r. na 100 kobiet w wieku rozrodczym zarejestrowano 104 urodzenia żywe. Liczba dzieci urodzonych w miastach była nieznacznie wyższa (107) niż na terenach wiejskich (101).

Wykres 2. Współczynnik dzietności

Chart 2. Total fertility rate

Analiza poziomu dzietności zarówno w województwie, jak i w całym kraju wskazuje, że rejestrowana liczba urodzeń jest zbyt mała, aby zagwarantować zastępowalność pokoleń. Aby zapewnić stabilny rozwój demograficzny, współczynnik powinien kształtować się na poziomie 2,10–2,15. Oznacza to, że na 100 kobiet w wieku 15–49 lat powinno przypadać od 210 do 215 urodzonych dzieci.

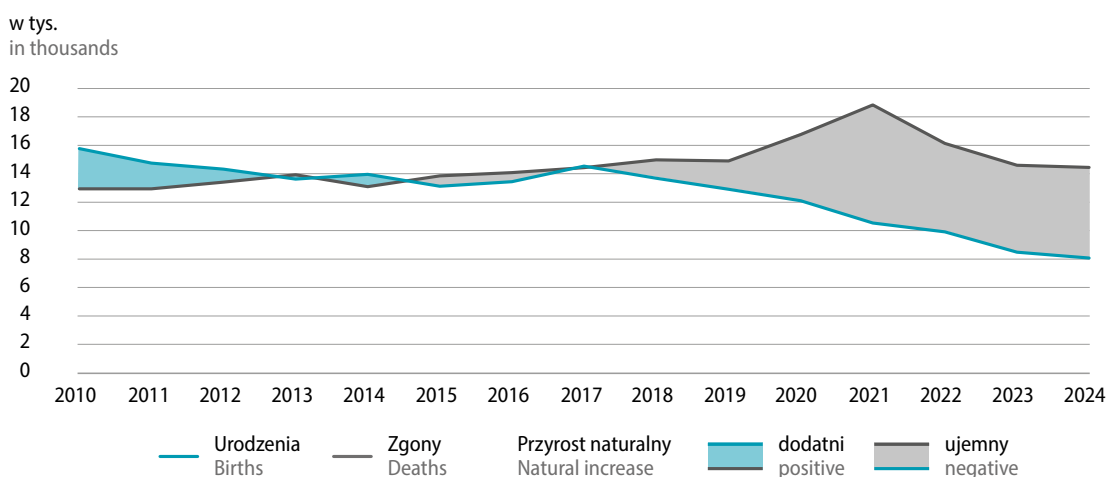
Zgony są elementem ruchu naturalnego, który obok urodzeń w sposób bezpośredni wpływa na wielkość przyrostu naturalnego. W 2024 r. w warmińsko-mazurskim zmarło 14,4 tys. osób. Było to o 10,5% mniej niż dwa lata wcześniej (w kraju spadek o 8,9%), gdy kończyła się pandemia COVID-19 będąca bezpośrednią przyczyną wzrostu umieralności. Liczba zgonów w województwie w przeliczeniu na 1000 ludności zmniejszyła się w porównaniu z 2022 r. o 1,1 i wyniosła 10,7 (w kraju 10,9). Współczynnik zgonów w miastach (11,4) był wyższy niż na wsi (9,7).

Obserwowane od wielu lat zmniejszenie umieralności niemowląt było widoczne również w latach 2022–2024. Śmiertelność niemowląt w województwie w analizowanym okresie obniżyła się z 46 do 29 dzieci. Współczynnik zgonów mierzony **liczbą zgonów niemowląt** na 1000 urodzeń żywych zmniejszył się z 4,6 do 3,6.

Głównymi przyczynami zgonów w 2024 r., zarówno w warmińsko-mazurskim, jak i w kraju, były choroby układu krążenia oraz choroby nowotworowe – stanowiły one przyczynę ponad połowy (61,8%) wszystkich zgonów (w kraju 63,8%). Choroby układu krążenia doprowadziły do 35,3% zgonów (o 5,1 p. proc. więcej niż w 2022 r.). W przeliczeniu na 10 tys. ludności w warmińsko-mazurskim przypadało 38 zgonów spowodowanych tą przyczyną (w kraju 40). Odsetek zgonów z powodu chorób nowotworowych wyniósł 26,5% (o 3,1 p. proc. więcej niż dwa lata wcześniej). Na 10 tys. ludności przypadało 28 zgonów wywołanych przez nowotwory (w kraju 29). W 2022 r. trzecią najczęściej występującą przyczyną zgonów był COVID-19, który spowodował 6,9% zgonów w województwie (w kraju 6,7%). W wyniku zmniejszenia liczby zachorowań na chorobę zakaźną wywołaną wirusem SARS-CoV-2, udział zgonów będących następstwem COVID-19 zmalał do poziomu 0,4%. W 2024 r. trzecią najczęstszą przyczyną zgonów stały się choroby układu oddechowego (8,3%, w kraju – 7,8%), które na 10 tys. ludności spowodowały 9 zgonów (w kraju 8).

Utrzymująca się niekorzystna tendencja związana z malejącym poziomem urodzeń oraz wysoką liczbą zgonów, powodowała ujemny przyrost naturalny. W 2024 r. we wszystkich województwach liczba zgonów przewyższała liczbę urodzeń, a współczynniki ubytku naturalnego uległy pogorszeniu.

Wykres 3. Ruch naturalny ludności
Chart 3. Vital statistics of population

W warmińsko-mazurskim w 2024 r. w wyniku ujemnego przyrostu naturalnego na każdy 1000 mieszkańców liczba ludności zmniejszyła się o pięć osób (w Polsce o cztery). Największy ubytek odnotowano w świętokrzyskim, w którym na każdy 1000 mieszkańców liczba ludności zmniejszyła się o siedem osób.

W ciągu trzech analizowanych lat we wszystkich powiatach województwa zanotowano ujemny przyrost naturalny. Najniższy współczynnik przyrostu naturalnego zarejestrowano w powiecie węgorzewskim, który wśród wszystkich powiatów w Polsce zajął 25 miejsce pod względem największego ubytku naturalnego ludności.

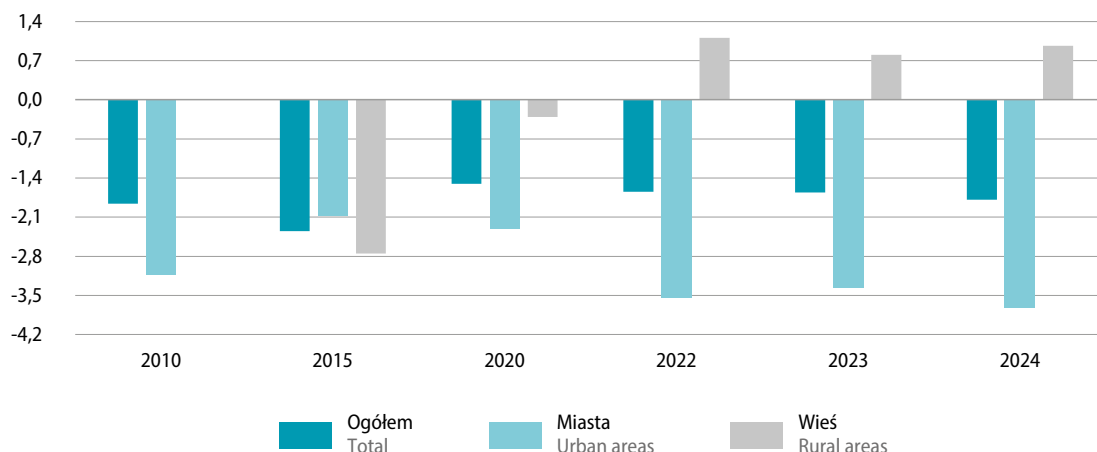
Mapa 3. Ubytek naturalny ludności według powiatów w 2024 r.
Map 3. Natural decrease of population by powiats in 2024

Ważnym czynnikiem decydującym o liczbie ludności, a także jej rozmieszczeniu terytorialnym, są migracje. Ich badanie dostarcza informacji o przemieszczaniu się ludności, jak również o cechach demograficzno-społecznych osób migrujących. W latach 2022–2024 w warmińsko-mazurskim odnotowano ujemne saldo migracji stałej. W 2024 r. na pobyt stały zameldowało się 17,4 tys. osób, natomiast wymeldowało się z pobytu stałego 19,8 tys. W wyniku ujemnego salda migracji liczba mieszkańców województwa zmniejszyła się o 2,4 tys. osób. W miastach ubyło 2,9 tys., natomiast na terenach wiejskich odnotowano wzrost liczby ludności o 0,5 tys.

W przeliczeniu na 1000 ludności województwa saldo migracji na pobyt stały wyniosło minus 1,8. Oznacza to, że na każde 10 tys. ludności liczba mieszkańców zmalała o 18 osób. Spadki migracyjne ludności w miastach – na każde 10 tys. ludności liczba mieszkańców zmniejszyła się o 37 osób – nie zostały zrekomensowane przez przyrosty migracyjne ludności na terenach wiejskich. Na wsi na każde 10 tys. ludności liczba mieszkańców zwiększyła się o 10 osób.

Wykres 4. Saldo migracji ludności na pobyt stały na 1000 ludności
 Chart 4. Net migration of population for permanent residence per 1000 population

W 2024 r. w wyniku ruchów migracyjnych w dziewiętnastu powiatach województwa warmińsko-mazurskiego saldo migracji na pobyt stały przyjęło wartości ujemne. Najniższy współczynnik migracji na 1000 ludności, a tym samym największe wyludnienie spowodowane migracjami, odnotowano w powiatach kętrzyńskim, bartoszyckim, gołdapskim i braniewskim. Dodatnie saldo wystąpiło tylko w powiecie olsztyńskim i ełckim. Efektem ruchu wędrownego był wzrost liczby mieszkańców w powiecie olsztyńskim o 1 051 osób, a w powiecie ełckim o 18.

Mapa 4. Saldo migracji ludności na pobyt stały według powiatów w 2024 r.
 Map 4. Net migration of population for permanent residence by poviats in 2024

Główne kierunki przemieszczeń ludności od wielu lat nie zmieniają się. W 2024 r. mieszkańcy warmińsko-mazurskiego najczęściej wyjeżdżali do województwa pomorskiego i mazowieckiego. Ludność napływowa pochodziła przede wszystkim z sąsiednich województw: mazowieckiego, pomorskiego, podlaskiego i kujawsko-pomorskiego.

Rozdział 2. Sytuacja na rynku pracy

Chapter 2. Situation on the labour market

Dostęp do pracy jest jednym z głównych czynników warunkujących jakość życia społeczeństwa. Analiza sytuacji na rynku pracy dostarcza informacji o zasobach siły roboczej, wolnych miejscach pracy, pokazuje rozmiary aktywności i bierności ekonomicznej ludności, a także warunki pracy jakie stwarzają pracodawcy.

Charakterystykę rynku pracy przeprowadzono na podstawie wyników Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), administracyjnych źródeł danych dotyczących pracujących, a także danych sprawozdawczych na temat warunków pracy i zarejestrowanych bezrobotnych.

Reprezentacyjne badanie BAEL wykazało, iż w 2024 r. w województwie warmińsko-mazurskim aktywnych zawodowo, czyli pracujących i bezrobotnych w wieku 15–89 lat, było 601 tys. osób, czyli o 1 tys. mniej niż w 2022 r. Ponad połowa populacji czynnych zawodowo to mężczyźni (54,9%). Biorąc pod uwagę miejsce zamieszkania, ponad połowa osób aktywnych na rynku pracy zamieszkiwała obszary miejskie (59,4%).

Wykres 5. Struktura ludności w wieku 15–89 lat według aktywności ekonomicznej^a w 2024 r.
 Chart 5. Structure of population aged 15–89 years by economic activity^a in 2024

a Według BAEL.
 a By LFS.

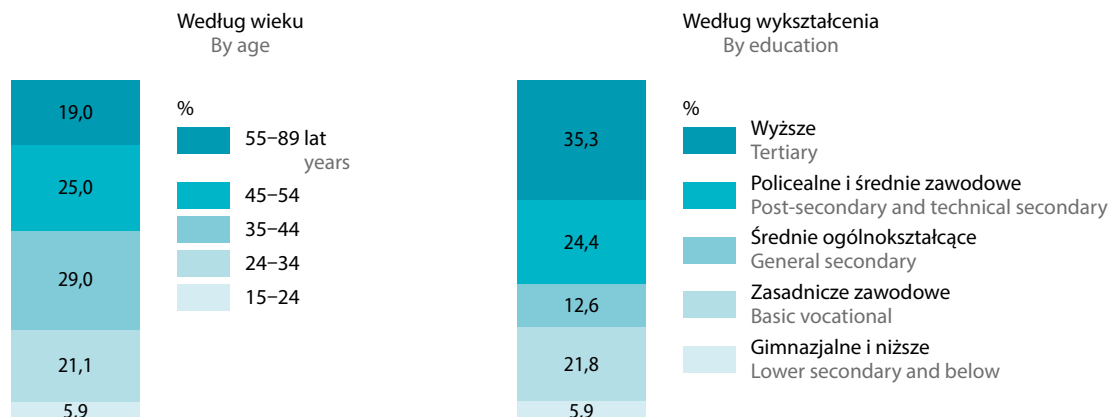
Współczynnik aktywności zawodowej, wyrażający udział osób aktywnych zawodowo w liczbie ludności w wieku 15–89 lat, w 2024 r. wyniósł 55,7% (2022 r. – 55,5%). W kraju współczynnik ten był wyższy – 58,5%. Ponad 63% mężczyzn było aktywnych zawodowo, w przypadku kobiet współczynnik ten był niższy (48,7%).

Obciążenie osób pracujących osobami niepracującymi wzrosło. W 2024 r. na 1000 osób czynnych zawodowo przypadało 867 osób nieaktywnych zawodowo (w 2022 r. – 863). W kraju wskaźnik ten wyniósł 761.

Wśród aktywnych zawodowo dominowali pracujący. W 2024 r. ich liczba wyniosła 578 tys. osób i była o 4 tys. niższa niż w 2022 r. W populacji pracujących przeważali mężczyźni, którzy stanowili 54,8% tej zbiorowości. Biorąc pod uwagę miejsce zamieszkania – więcej było pracujących mieszkańców miast (59,7%). Wskaźnik zatrudnienia, liczony stosunkiem pracujących do liczby ludności w wieku 15–89 lat, wyniósł 53,6%. Dla mężczyzn był wyższy (60,7%) niż kobiet (46,8%).

Struktura pracujących według wieku pokazuje, że najwięcej osób wśród pracujących osiągnęło wiek 34–44 lat (29,0%). Biorąc pod uwagę wykształcenie pracujących przeważały osoby z wykształceniem wyższym (35,3%).

Wykres 6. Struktura pracujących^a w 2024 r.
Chart 6. Structure of employed persons^a in 2024

^a Według BAEL.
^a By LFS.

Na przestrzeni analizowanych lat w województwie zmiany zaszły także wśród osób bezrobotnych. Zbiorowość ta według BAEL w 2024 r. osiągnęła poziom 23 tys. osób. W porównaniu z 2022 r. liczba bezrobotnych była wyższa o 3 tys. osób (tj. 15,0%). Wśród bezrobotnych przeważali mężczyźni (52,2%), a ze względu na miejsce zamieszkania mieszkańcy miast (52,2%).

Według BAEL w 2024 r. 478 tys. osób (tj. 44,3%) w wieku 15–89 lat nie pracowało, nie poszukiwało pracy bądź szukało pracy, ale nie było gotowe do jej podjęcia. Liczba osób biernych zawodowo w porównaniu z 2022 r. zmniejszyła się o 4 tys. osób (o 0,8%). Większość z nich mieszkała w miastach (59,2%). W populacji nieaktywnych zawodowo przeważały kobiety (59,6%).

Struktura biernych zawodowo według wykształcenia pokazała, że osoby o niższym wykształceniu częściej niż osoby lepiej wykształcone nie pracowały i nie poszukiwały zatrudnienia. Wśród biernych zawodowo w 2024 r. przeważały osoby w wieku 55–89 lat (66,9%). Dużą grupę pod względem liczebności stanowiły również osoby, które osiągnęły 15–24 lat (19,7%).

Z wiekiem osób niezaangażowanych na rynku pracy powiązane były główne przyczyny bierności tj. osiągnięcie wieku emerytalnego (50,5%) oraz nauka i uzupełnianie kwalifikacji (21,4%). Choroba i niepełnosprawność były powodem braku aktywności dla 11,5% populacji biernych. Z powodów osobistych lub rodzinnych nie pracowało 7,9% osób, z czego większość to kobiety.

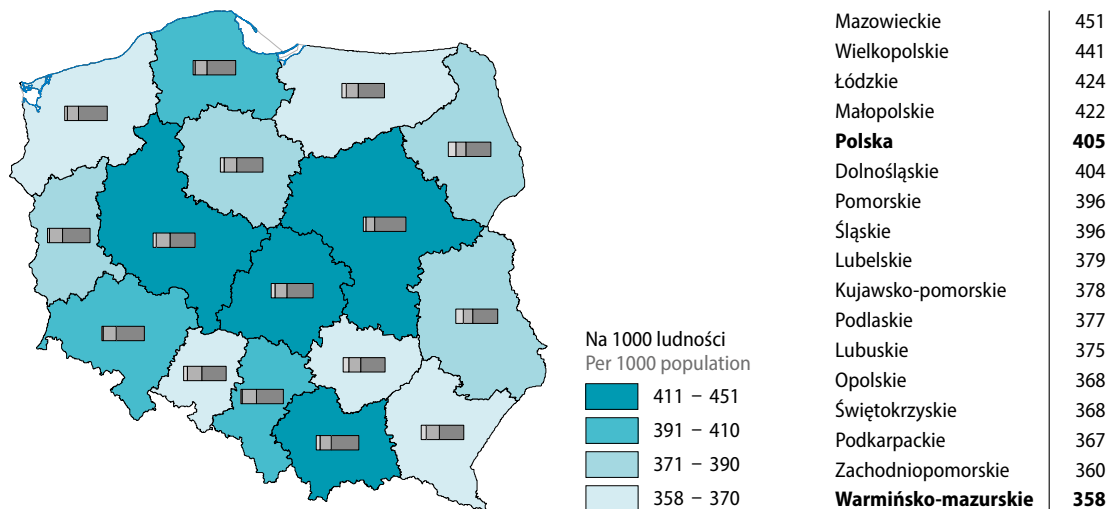
Jednym z wyznaczników sytuacji na rynku pracy jest liczba osób pracujących. Dane o warunkach i przemianach na wojewódzkim rynku pracy pochodzą ze źródeł administracyjnych i dotyczą całej gospodarki narodowej.

Na koniec grudnia 2024 r. liczba pracujących (według miejsca zamieszkania) wyniosła 482,6 tys. osób i zmalała w porównaniu do 2022 r. o 1,3%. Najlicniejszą grupą pracujących byli pracownicy najemni, którzy stanowili 79,5% populacji pracujących. Drugą pod względem liczebności zbiorowością byli pracujący na własny rachunek łącznie z pomagającymi członkami rodziny (20,3%). Większość osób pracowała w sektorze prywatnym. W sektorze publicznym znalazło zatrudnienie 28,3% pracujących. Był to najwyższy udział w kraju.

W warmińsko-mazurskim na każdy 1000 mieszkańców przypadało 358 osób pracujących, a w Polsce 405. Wskaźnik liczby pracujących na 1000 mieszkańców w warmińsko-mazurskim był najniższy ze wszystkich województw. Najwyższy poziom wskaźnika zanotowano w województwie mazowieckim i wielkopolskim.

Mapa 5. Pracujący według miejsca zamieszkania w 2024 r. Stan w dniu 31 grudnia

Map 5. Employed persons by place of residence in 2024
As of 31 December

Struktura pracujących w %

Structure of employed persons in %

Wśród ogółu pracujących w gospodarce narodowej większą część stanowili mężczyźni. Na koniec grudnia 2024 r. ich udział wyniósł 53,5%. Struktura płci pracujących była zróżnicowana w zależności od rodzaju działalności podmiotu, w którym wykonywali pracę. Najwięcej, bo 105,4 tys. pracujących w gospodarce narodowej, skupionych było w przemyśle (21,8% wszystkich pracujących). W tej sekcji kobiety stanowiły 32,3%. Druga pod względem liczby pracujących sekcja handel; naprawa pojazdów samochodowych skupiała 13,4% pracujących, a udział kobiet wyniósł 55,8%. Według stanu na koniec grudnia 2024 r. najwięcej kobiet pracowało w sekcjach opieka zdrowotna i pomoc społeczna (udział kobiet – 82,6%) oraz edukacja (udział kobiet – 79,8%). Mężczyźni dominowali w budownictwie (90,7% mężczyzn) oraz transporcie i gospodarce magazynowej (78,4% mężczyzn).

Od 2022 r. wzrost liczby pracujących nastąpił w większości sekcji. Największy wzrost wystąpił w administracji publicznej i obronie narodowej; obowiązkowych zabezpieczeniach społecznych (o 11,9%). Wzrosła także liczba pracujących m.in. w opiece zdrowotnej i pomocy społecznej (o 4,3%), zakwaterowaniu i gastronomii (o 4,2%). Największy spadek wystąpił w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie (o 6,5%). W przemyśle liczba pracujących zmniejszyła się o 6,1%, a w budownictwie o 5,0%.

Na koniec 2024 r. w województwie najwyższą liczbę pracujących zanotowano w Olsztynie, gdzie wśród pracujących przeważały kobiety (51,0%). Najmniej pracujących było w powiecie węgorzewskim. W porównaniu z 2022 r. liczba pracujących zmniejszyła się w większości powiatów, jedynie w powiecie olsztyńskim liczba pracowników wzrosła o 2,2%. Najwyższy spadek odnotowano w powiecie oleckim (o 6,3%), najmniejszy w powiecie giżyckim (o 0,3%).

W województwie warmińsko-mazurskim w 2024 r. powstało 9,6 tys. nowych miejsc pracy (mniej o 11,9% w porównaniu do 2022 r.), zlikwidowano natomiast 7,9 tys. (mniej o 4,8% niż w 2022 r.). Na koniec 2024 r. było 1,3 tys. wolnych miejsc pracy. Nowe miejsca pracy utworzono przede wszystkim w podmiotach prowadzących działalność przemysłową.

Istotny wpływ na jakość warunków życia ludności mają zagwarantowane przez pracodawców odpowiednie warunki pracy. Wyniki badań pokazują, iż w zakładach pracy objętych badaniem w 2024 r., zatrudnionych w warunkach zagrożenia czynnikami szkodliwymi i niebezpiecznymi dla zdrowia było 7,5 tys. osób (średnio 48 osób na 1000 zatrudnionych), w tym 1,9 tys. kobiet. W 2024 r. 54,0% populacji pracujących w warunkach zagrożenia narażonych było na szkodliwe czynniki środowiska pracy, 24,4% na niebezpieczeństwa związane z maszynami szczególnie niebezpiecznymi, natomiast pozostali (21,6%) na zagrożenia związane z uciążliwością pracy. Spośród czynników związanych ze środowiskiem pracy największe zagrożenie stanowił hałas, na który narażonych było 62,6% zatrudnionych.

W 2024 r. zanotowano 67 przypadków zachorowań na choroby zawodowe, w tym 74,6% to zachorowania na choroby zakaźne lub pasożytnicze (albo ich następstwa). Pozostałe to m.in. przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego, choroby narządu głosu oraz ubytek słuchu. Liczba stwierdzonych chorób zawodowych zwiększyła się w porównaniu z 2022 r. o 24,1%.

Kolejnym czynnikiem oddziałującym negatywnie na jakość warunków pracy są wypadki przy pracy. W województwie w 2024 r. wydarzyło się 2,2 tys. wypadków przy pracy, w których poszkodowanych zostało 2,2 tys. osób (w tym 1,0 tys. kobiet). Wypadkom ulegali najczęściej pracujący w przemyśle, a także w opiece zdrowotnej i pomocy społecznej oraz handlu, naprawie pojazdów samochodowych. Najbardziej niebezpieczna okazała się praca wykonywana przez robotników przemysłowych i rzemieślników (23,7% poszkodowanych). W wyniku zaistniałych wypadków, liczba dni niezdolności do pracy na jednego poszkodowanego w omawianym okresie wyniosła 43. W 2024 r. w województwie na każdy 1000 pracujących przypadało prawie 6 osób, które uległy wypadkom.

Stan bezczynności zawodowej osób zdolnych do pracy i gotowych do jej podjęcia jest negatywnym zjawiskiem społecznym, powodującym niemożność uzyskiwania dochodów z pracy, które są podstawą egzystencji.

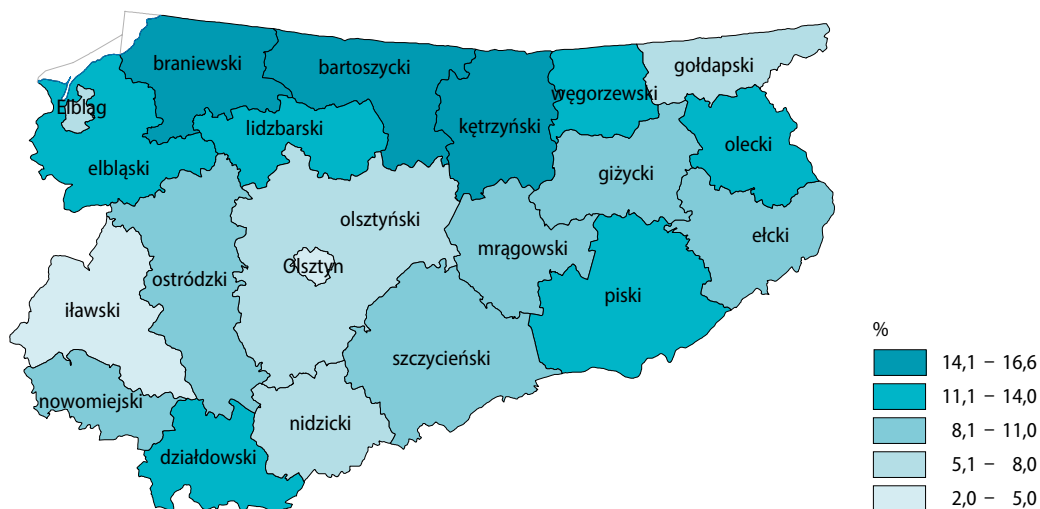
Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie utrzymywała się na jednym z wyższych poziomów w kraju. W 2024 r. wskaźnik wyniósł 8,3%, w kraju – 5,1%. Powiatami o najwyższej stopie bezrobocia rejestrowanego były bartoszycki (16,6%) i kętrzyński (16,0%). Najniższą stopę bezrobocia zanotowano w Olsztynie (2,0%).

Mapa 6. Stopa bezrobocia według powiatów w 2024 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 6. Unemployment rate by powiats in 2024

As of 31 December

Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy w końcu grudnia 2024 r. wyniosła 38,9 tys. osób i była niższa o 5,3% od notowanej na koniec 2022 r. Kobiety stanowiły 52,4% populacji bezrobotnych (w 2022 r. – 54,9%).

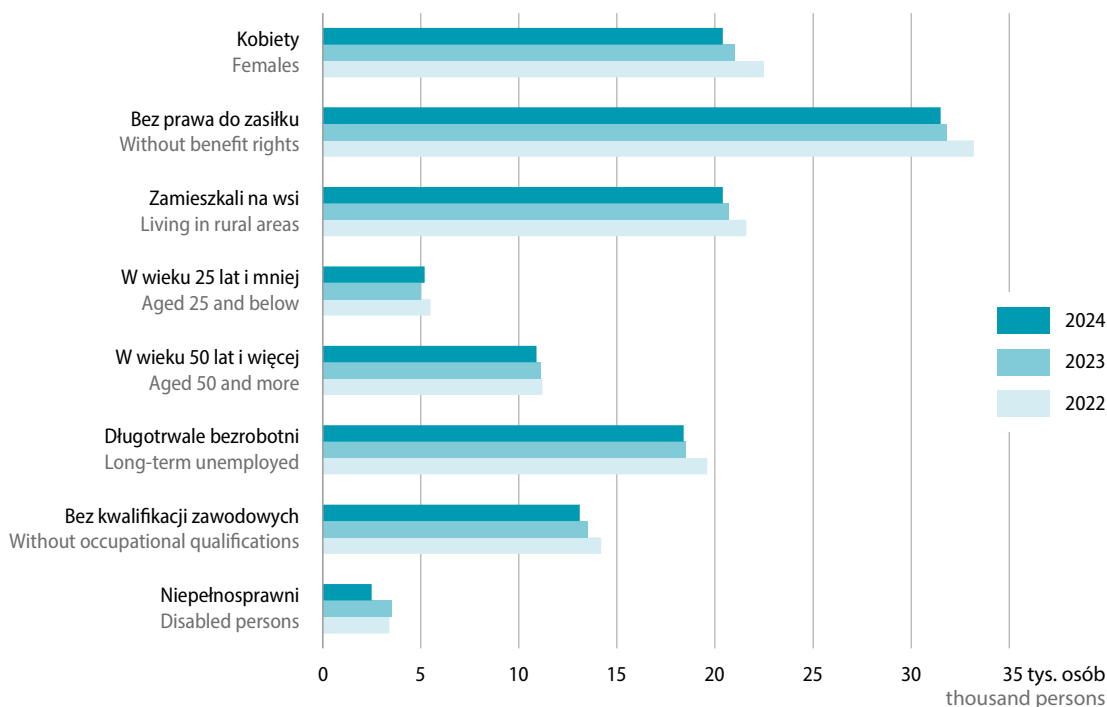
W 2024 r. bezrobotni będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy w końcu grudnia 2024 r. stanowili 81,0% ogółu bezrobotnych (w 2022 r. – 81,9%). Wśród tej populacji bezrobotnych najliczniejszą grupę stanowiły osoby długotrwale bezrobotne, których udział wyniósł 47,4%. Bez prawa do zasiłku pozostawało 81,1% bezrobotnych. Większość bezrobotnych to mieszkańcy wsi, a ich udział wyniósł 52,5%. Odsetek osób poszukujących pracy przez okres powyżej 12 miesięcy wyniósł 35,7%.

Wykres 7. Wybrane kategorie bezrobotnych

Stan w dniu 31 grudnia

Chart 7. Selected categories of unemployed persons

As of 31 December

Na koniec 2024 r. znaczną grupę bezrobotnych stanowiły osoby w wieku 35–44 lata (25,0%), a także osoby w wieku 35–34 lata (22,5%). Biorąc pod uwagę wykształcenie, przeważały osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym i niższym (ponad połowa zarejestrowanych bezrobotnych). Wykształcenie średnie i wyższe posiadało ponad 60% bezrobotnych kobiet, podczas gdy odsetek mężczyzn o tym poziomie wykształcenia wyniósł 36,7%.

Biorąc pod uwagę zawód wykonywany przed zarejestrowaniem w Urzędzie Pracy, największą grupę wśród bezrobotnych stanowili pracownicy usług i sprzedawcy (22,7%). Zbliżony był także odsetek robotników przemysłowych i rzemieślników (22,5%).

W 2024 r. do powiatowych urzędów pracy zgłosiło się 63,1 tys. osób, z czego 82,2% to osoby rejestrujące się po raz kolejny. W ciągu roku wyrejestrowano 63,6 tys. osób, czyli więcej niż zarejestrowano. Zarówno liczba osób nowo zarejestrowanych, jak i wyrejestrowanych w 2024 r. była niższa niż w 2022 r.

Do urzędów pracy w 2024 r. wpłynęło 35,5 tys. ofert pracy (o 18,7% mniej niż w 2022 r.). Na koniec 2024 r. na jedną ofertę pracy przypadało 28 osób bezrobotnych (2022 r. – 22). Największą liczbą ofert pracy w ciągu roku dysponowały urzędy w powiecie iławskim, ostródzkim i Olsztynie, najmniejszą w powiecie węgorzewskim i nidzickim.

Źródłem finansowania programów pomocy przeciwdziałania bezrobociu jest Fundusz Pracy. W 2024 r. wydatki Funduszu Pracy w województwie były o 10,3% wyższe niż w 2022 r. i wyniosły 393,3 mln zł, z czego na zasiłki dla bezrobotnych przeznaczono 148,1 mln zł (37,7%). Najwięcej środków, bo 176,7 mln zł (44,9%), przeznaczono na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu m.in. staże i szkolenia (12,2%), podjęcie działalności gospodarczej (11,2%), refundacje kosztów wyposażenia i doposażenia stanowiska pracy (6,1%), prace interwencyjne (5,1%), roboty publiczne (4,1%).

Rozdział 3. Dochody ludności i warunki bytu gospodarstw domowych

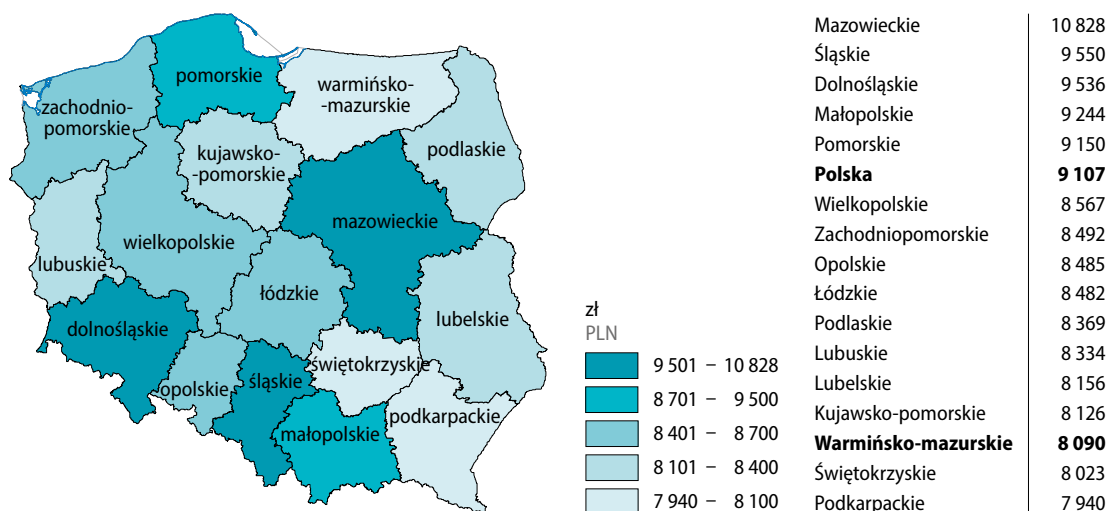
Chapter 3. Incomes of the population and conditions of households

Najsilniejsze oddziaływanie na warunki życia ludności należy przypisać dochodom, jakimi dysponują gospodarstwa domowe. Wpływają one na status materialny, poczucie stabilizacji i bezpieczeństwo ekonomiczne ludności. Miernikami najczęściej wykorzystywanymi w badaniach poziomu zamożności są poziom wynagrodzeń z tytułu pracy, wysokość emerytur i rent, dochody i wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych, jak również przeciętne spożycie artykułów żywnościowych w gospodarstwach domowych oraz wyposażenie gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania.

Najważniejsze źródła dochodów ludności stanowią wynagrodzenia za pracę oraz emerytury i renty. W województwie warmińsko-mazurskim w 2024 r. pracujący stanowili 35,8% ludności, emeryci i renciści 23,4%, a bezrobotni 2,9%. Przyjmując za dochody stałe wynagrodzenia oraz emerytury i renty okazuje się, iż odsetek osób zabezpieczonych stałymi dochodami wyniósł w województwie 59,2%, podczas gdy w kraju 64,3%.

W grudniu 2024 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w województwie ukształtowało się na poziomie 8 090,14 zł. Średnie wynagrodzenie w województwie było niższe o 11,2% od przeciętnego w Polsce, co uplasowało warmińsko-mazurskie na 14 miejscu w kraju. Najwyższe wynagrodzenie w grudniu 2024 r. odnotowano w mazowieckim (10 828,21 zł), najniższe w podkarpackim (7 939,57 zł). W województwie wśród mężczyzn przeciętne wynagrodzenie wyniosło 8 078,70 zł, natomiast przeciętne wynagrodzenie kobiet wyniosło 8 102,08 zł.

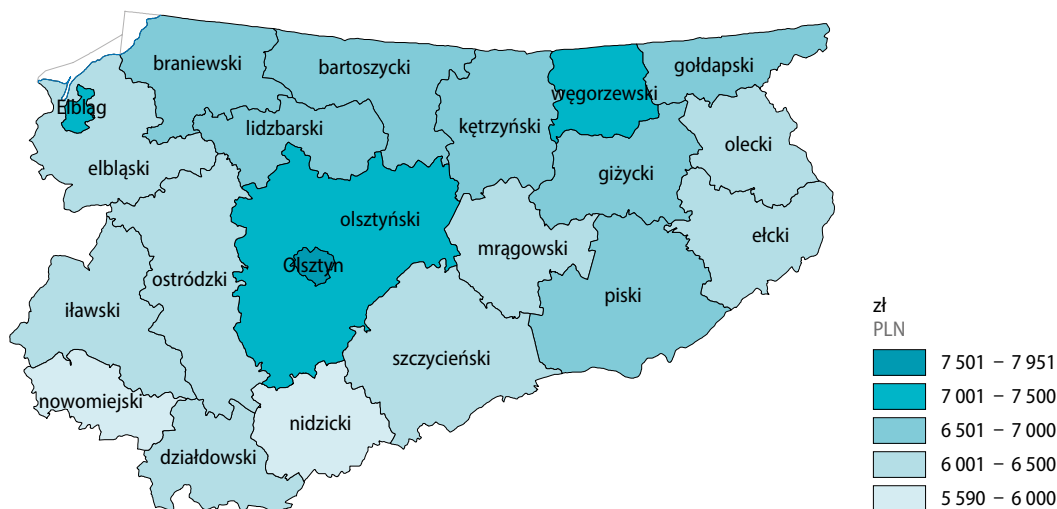
Mapa 7. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto według miejsca zamieszkania w grudniu 2024 r.
Map 7. Average monthly gross wages and salaries by place of residence in December 2024

Miernikiem, który lepiej oddaje poziom wynagrodzeń jest mediana wynagrodzeń. Oznacza ona, że połowie zatrudnionych zostało wypłacone wynagrodzenie nie wyższe niż jej wartość, a drugiej połowie nie niższe. W grudniu 2024 r. mediana wynagrodzeń w województwie wyniosła 6 747,28 zł, w kraju – 7 266,80 zł. Wartość mediany wynagrodzeń różniła się w zależności od płci – w przypadku mężczyzn wyniosła 6 726,59 zł, natomiast wśród kobiet – 6 765,92 zł. Rozkład przestrzenny mediany wynagrodzeń według miejsca zamieszkania zatrudnionych był zróżnicowany terytorialnie. Różnica między najwyższą (Olsztyn) i najniższą wartością mediany (powiat nowomiejski) wyniosła 2 360,97 zł.

Mapa 8. Mediana wynagrodzeń brutto w gospodarce narodowej według miejsca zamieszkania w grudniu 2024 r.

Map 8. Median of monthly gross wages and salaries in the national economy by place of residence in December 2024

Biorąc pod uwagę zróżnicowanie poziomu wynagrodzenia w powiatach warmińsko-mazurskiego w grudniu 2024 r. najwyższą średnią płacę otrzymywali zatrudnieni w Olsztynie – wynosiła ona 9 621,23 zł i była wyższa o 18,9% od średniej w województwie i o 5,6% od średniej krajowej. W Elblągu przeciętne zarobki wynosiły 8 798,62 zł i również były wyższe (o 8,8%) od średniej w województwie. Powiatem z wyższym od przeciętnego w województwie poziomem wynagrodzeń był również powiat olsztyński. Natomiast w pozostałych powiatach płace kształtowały się poniżej średniej wojewódzkiej. Najniższe przeciętne wynagrodzenie – 6 720,91 zł odnotowano w powiecie nowomiejskim.

Wyniki reprezentacyjnego badania „Struktura wynagrodzeń za październik 2022” pokazują jaki jest związek między wysokością wynagrodzenia a płcią, wykształceniem czy wykonywanym zawodem.

W październiku 2022 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Polsce wyniosło 5 860,77 zł. Wynagrodzenia w wysokości mniejszej lub równej przeciętnemu miesięcznemu wynagrodzeniu brutto otrzymywało 63,0% kobiet i 59,7% mężczyzn. W porównaniu z październikiem 2020 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wzrosło o 18,8%.

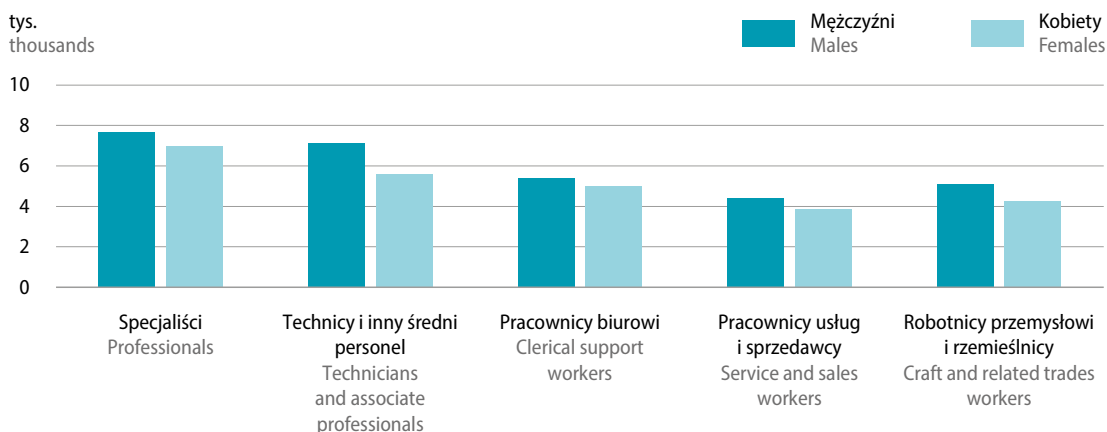
W październiku 2022 r. mężczyźni osiągnęli przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto o 3,6% wyższe niż ogółem, a kobiety – niższe o 3,5%. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto mężczyzn było o 7,3% wyższe od wynagrodzenia kobiet.

Czynnikiem istotnie wpływającym na wysokość wynagrodzeń jest poziom wykształcenia. Osoby z wykształceniem wyższym ze stopniem naukowym co najmniej doktora oraz z tytułem magistra, lekarza lub równorzędnym w październiku 2022 r. uzyskały najwyższe przeciętne wynagrodzenie w wysokości 7 482,05 zł, najniższe natomiast z zasadniczym zawodowym 4 637,84 zł. Kobiety posiadające taki sam poziom wykształcenia jak mężczyźni zarabiałały mniej. Największe różnice w poziomie wynagrodzeń miały miejsce wśród osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym, w tej grupie mężczyźni zarabiali o 28,7% więcej niż kobiety. Najmniejsze różnice w zarobkach wystąpiły w grupie osób z wykształceniem policealnym.

Porównanie wysokości płac w różnych grupach zawodów wskazuje, iż najwyższe wynagrodzenia wypłacano w grupie reprezentowanej przez osoby pełniące funkcje parlamentarzystów, wyższych urzędników i kierowników (9 842,03 zł). Specjaliści otrzymywali średnio 7 167,04 zł, a technicy i inny średni personel – 6 210,91 zł. W grupach tych zarobki były wyższe od średniej w województwie. W większości grup zawodów zarobki mężczyzn były wyższe niż kobiet, jedyną zaś grupą zawodową, w której zarobki kobiet były wyższe (o 12,2%) niż mężczyzn, byli rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy. Najniższe zarobki otrzymywali pracownicy usług i sprzedawcy (4 020,40 zł).

Wykres 8. Przeciętne wynagrodzenie brutto pracowników pełnozatrudnionych według wybranych grup zawodów za październik 2022 r.

Chart 8. Average monthly gross wages and salaries of full-time paid employees by selected occupational groups for October 2022

Kolejną formą dochodów ludności to emerytury i renty. Z tych świadczeń społecznych w 2024 r. skorzystało w województwie 315,4 tys. emerytów i rencistów, tj. o 2,1% więcej niż w 2022 r. W porównaniu z 2022 r. przybyło o 2,8% osób pobierających świadczenia z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, a o 3,1% mniej korzystało z wypłat Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Wśród pobierających świadczenia społeczne przeważali beneficjenci Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Ich liczba w 2024 r. wynosiła 280,2 tys. osób, co stanowiło 88,8% korzystających ze świadczeń. Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego dokonała wypłat pozostałym 35,2 tys. (11,2%) świadczeniobiorcom.

Korzystający ze środków Zakładu Ubezpieczeń Społecznych to głównie emeryci (79,1%). Renty rodzinne trafiły do 13,9% świadczeniobiorców, natomiast renty z tytułu niezdolności do pracy do 7,0% pobierających świadczenia społeczne. W grupie świadczeniobiorców z KRUS ponad 77% stanowili emeryci, 17,8% pobierało rentę inwalidzką, natomiast 5,1% – rentę rodzinną.

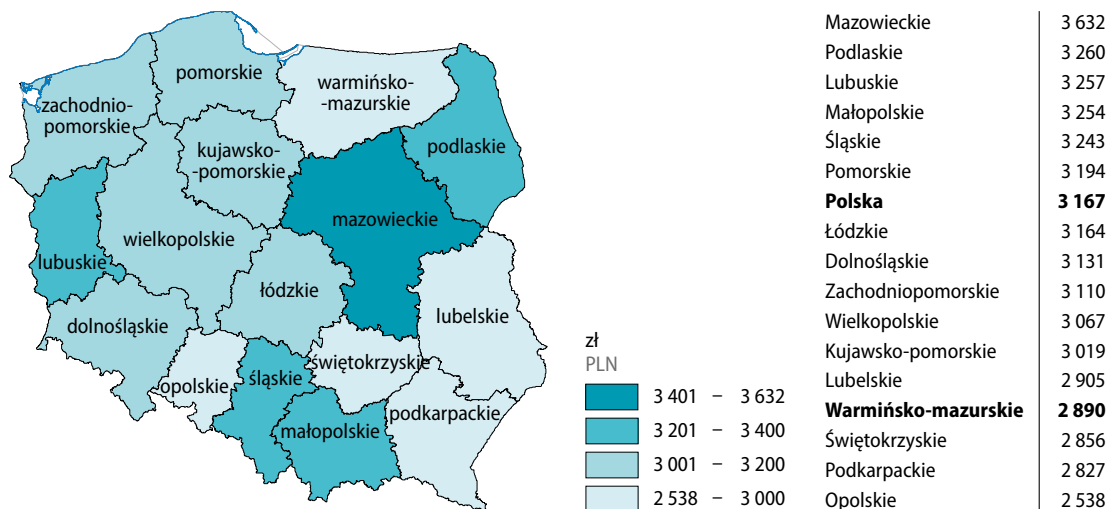
W latach 2022–2024 nastąpił wzrost wypłacanych przez ZUS emerytur i rent o 34,6%. Przeciętna emerytura w 2024 r. wynosiła 3 589,36 zł i była wyższa o 34,2% niż w 2022 r. Rencista z tytułu niezdolności do pracy otrzymywał przeciętnie 2 761 zł, było to więcej o 33,4% niż w 2022 r. Dochody emerytów i rencistów znacznie odbiegały od dochodów osób pracujących. W 2024 r. wysokość przeciętnej emerytury z ZUS stanowiła 44,4% średniego wynagrodzenia w województwie, a wysokość przeciętnej renty chorobowej była jeszcze niższa i stanowiła 34,1% przeciętnego wynagrodzenia brutto.

Świadczenia wypłacane przez KRUS były niższe niż świadczenia z ZUS. Przeciętna emerytura i renta rolników indywidualnych wyniosła 2 143 zł i wzrosła o 40,9% w porównaniu z 2022 r. Emeryt z KRUS otrzymał w 2024 r. przeciętnie 2 150 zł, czyli o ponad 40% mniej niż emeryt z ZUS. Wysokość świadczeń z ZUS w województwie ukształtowała się poniżej średniej krajowej o 7,6%, natomiast z KRUS były wyższe o 1,9%.

Wyniki badań budżetów gospodarstw domowych dostarczają informacji o warunkach życia gospodarstw domowych, o ich przychodach, rozchodach oraz wyposażeniu w dobra trwałego użytkowania. W 2024 r. gospodarstwo domowe w warmińsko-mazurskim rozporządzało miesięcznym dochodem wynoszącym średnio 2 889,86 zł na osobę. W porównaniu ze średnimi dochodami w kraju było to o 8,8% mniej, co uplasowało województwo na 4 miejscu od końca. Najniższą kwotą dochodów na 1 osobę dysponowały gospodarstwa domowe w województwie opolskim, najwyższą w mazowieckim.

Dochody, którymi mogły rozporządzać gospodarstwa domowe w województwie, pochodziły głównie z wynagrodzeń z pracy najemnej (51,3%) oraz ze świadczeń i pomocy społecznej (35,4%), w mniejszym stopniu z pracy na własny rachunek w rolnictwie i poza rolnictwem (11,3%).

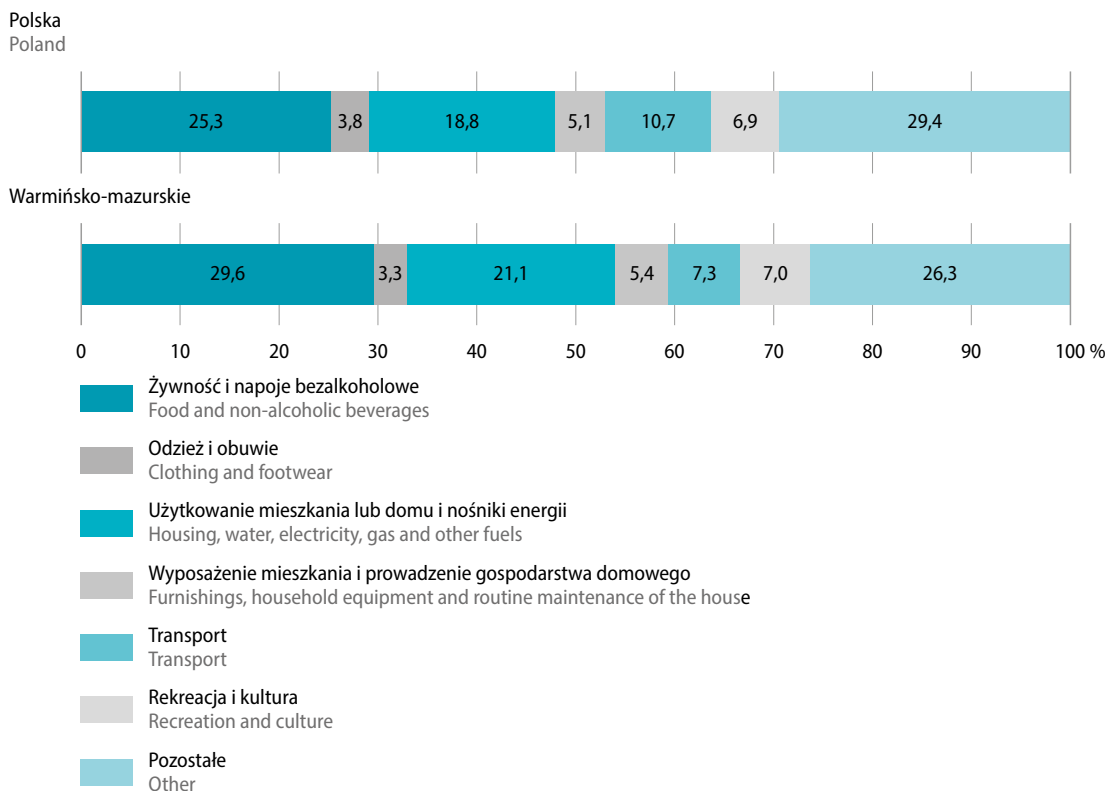
Mapa 9. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2024 r.
Map 9. Average monthly available income of households per capita in 2024

Dochody pozostające w dyspozycji gospodarstw domowych umożliwiają zaspokajanie potrzeb, a ich wysokość decyduje głównie o rozmiarach i kierunkach wydatków. W 2024 r. przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w gospodarstwie domowym w województwie wyniosły 1 559,82 zł i były o 319 zł (17,0%) niższe niż w kraju (1 878,49 zł). W porównaniu z 2022 r. wydatki wzrosły o 19,3%.

W strukturze wydatków gospodarstw domowych w województwie w 2024 r. najważniejszą pozycję zajmowały wydatki na żywność i napoje bezalkoholowe – 29,6% oraz wydatki na użytkowanie mieszkania i nośniki energii – 21,1%. Na transport przeznaczano 7,3%, na rekreację i kulturę 7,0%, a na zdrowie 5,1%.

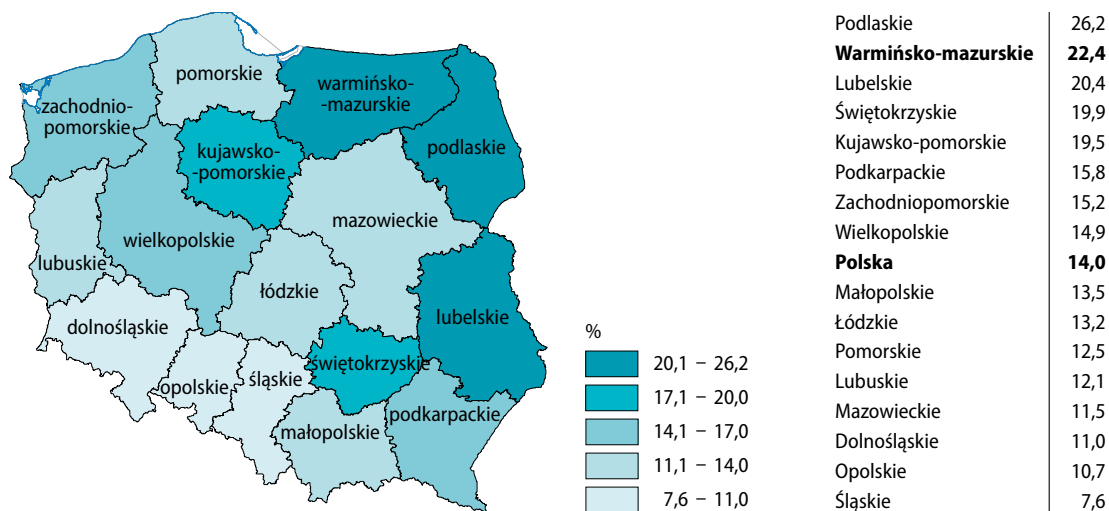
Wykres 9. Struktura wydatków na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2024 r.
Chart 9. Structure of expenditures in households per capita in 2024

Gospodarstwa domowe w województwie są coraz lepiej wyposażone w dobra trwałego użytku. Przedmioty trwałego użytkowania, które posiadały niemal wszystkie gospodarstwa domowe z terenu województwa to: odbiornik telewizyjny, pralka automatyczna i telefon komórkowy. Ponad 80% gospodarstw miało dostęp do Internetu, ponad 70% posiadało tablet i samochód osobowy, a ponad 60% dysponowało kuchenką mikrofalową oraz urządzeniem do odbioru telewizji satelitarnej lub kablowej.

Najbardziej negatywnym i dotkliwym przejawem zróżnicowania poziomu życia jest pozostawanie części społeczeństwa w ubóstwie. Jedną z miar wykorzystywanych do analizy ubóstwa jest wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych. Według wyników Europejskiego Badania Warunków Życia Ludności (EU-SILC) z 2023 r. w województwie warmińsko-mazurskim wyniósł on 22,4%, co oznacza wzrost w skali roku o 1,7 p. proc. Wskaźnik był wyższy od ogólnopolskiego (równego 14,0%) osiągając jeden z wyższych poziomów w kraju.

Mapa 10. Wskaźnik zagrożenia ubóstwem po transferach społecznych w oparciu o badanie EU-SILC 2023
 Map 10. At-risk-of-poverty rate after social transfer based on EU-SILC 2023

Miarą wykorzystywaną do badania nierówności dochodowych jest współczynnik Giniego (im niższa jest jego wartość, tym mniejsze jest zróżnicowanie dochodów). Według wyników badania EU-SILC z 2023 r. w województwie wskaźnik ten wyniósł, podobnie jak w kraju, 27,0%. W porównaniu do 2022 r. wskaźnik wzrósł o 2,1 p. proc., co oznacza wzrost nierówności dochodów. Najwyższą wartością współczynnika Giniego charakteryzowało się województwo zachodniopomorskie (29,3%), najniższą opolskie (21,9%).

Rozdział 4. Ceny i sprzedaż dóbr konsumpcyjnych

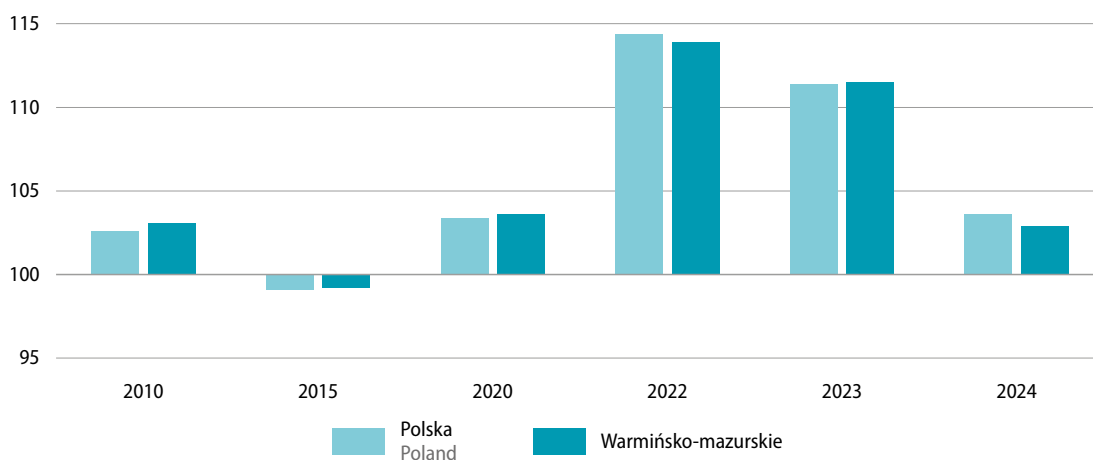
Chapter 4. Prices and sale of consumer goods and services

W latach 2022–2024 odnotowano wzrost poziomu cen towarów i usług konsumpcyjnych zarówno w województwie warmińsko-mazurskim, jak i w całym kraju. Z badania cen wynika, że w analizowanym okresie wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych w województwie był wyższy niż średnio w Polsce tylko w 2023 r. Zarówno dla mieszkańców kraju, jak i województwa warmińsko-mazurskiego, 2022 r. był okresem najwyższego wzrostu wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych. Ceny wzrosły wówczas w województwie o 13,9%, a w kraju o 14,4% (w porównaniu do poziomu notowanego rok wcześniej). W badanym okresie we wszystkich województwach odnotowano wzrost cen. W 2024 r. najbardziej wzrosły ceny w województwie lubuskim (o 4,4%), a najmniej w lubelskim i opolskim (po 2,8%).

Wykres 10. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych

rok poprzedni=100

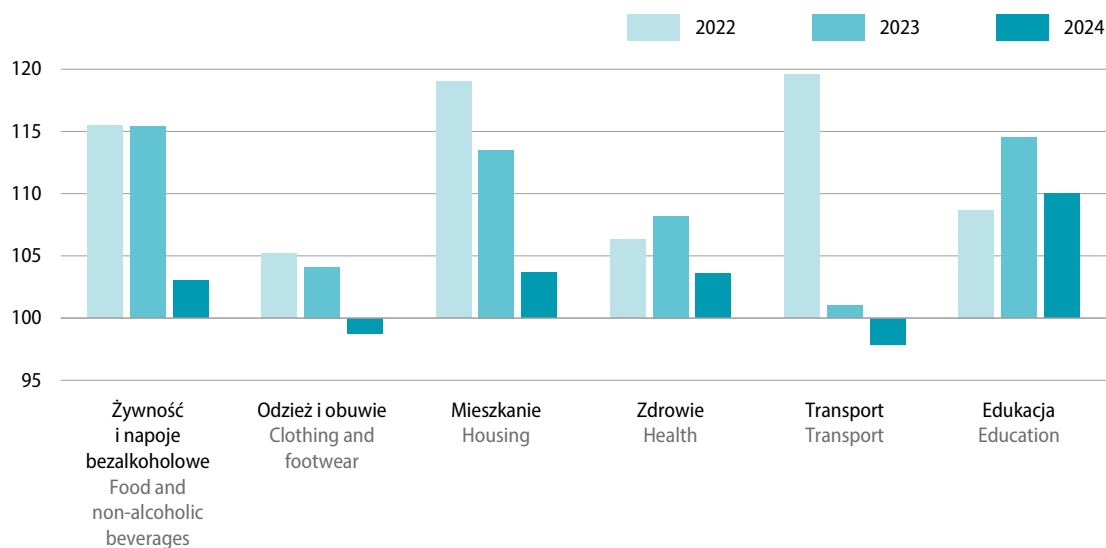
Chart 10. Prices indices of consumer goods and services
previous year=100

W latach 2022–2024 w województwie warmińsko-mazurskim większość cen towarów konsumpcyjnych była wyższa. W 2022 r. najbardziej wzrosły ceny związane z transportem (o 19,6%) oraz mieszkaniem (o 19,0%), w 2023 r. żywności i napojów bezalkoholowych (o 15,4%) oraz edukacji (o 14,5%), a w 2024 r. edukacji (o 10,0%). Lata 2022 i 2023 były okresem wzrostu cen we wszystkich grupach towarów i usług konsumpcyjnych, natomiast w 2024 r. spadły ceny transportu (o 2,1%) oraz odzieży i obuwia (o 1,2%).

Wykres 11. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych według podstawowych grup potrzeb rok poprzedni=100

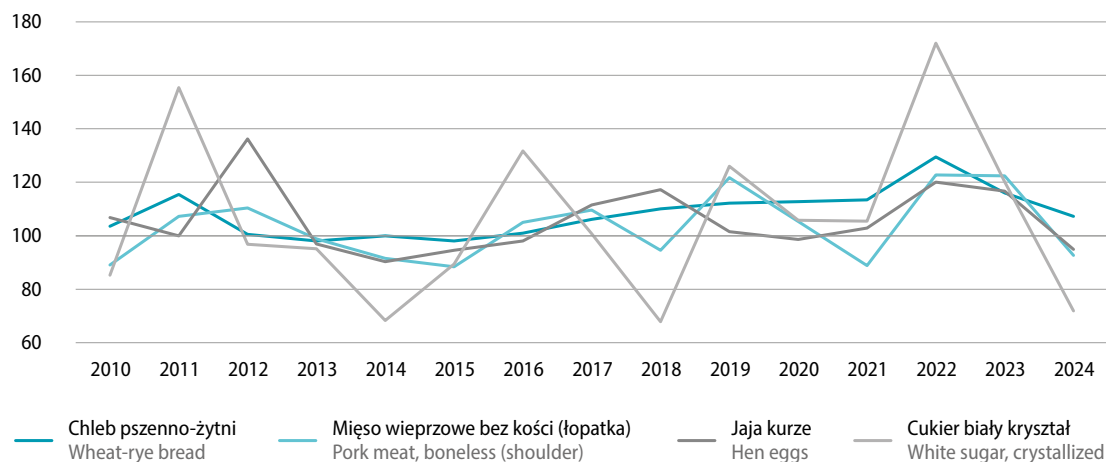
Chart 11. Prices indices of consumer goods and services by basic groups of needs previous year=100

W 2024 r. konsumenci odczuli wzrost cen podstawowych produktów spożywczych. W porównaniu z 2023 r. wzrosła cena m.in. herbaty liściastej czarnej (o 18,9%), czekolady mlecznej (o 14,9%), masła świeżego o zawartości tłuszczu ok. 82,5% (o 12,8%), chleba pszenno-żytniego (o 7,3%), śmietany 18% tłuszczu (o 1,9%), kiełbasy suchej (o 1,7%). Spadły natomiast ceny m.in. cukru (o 28,1%), oleju rzepakowego produkcji krajowej (o 15,2%), mięsa wieprzowego bez kości – łopatki (o 7,4%), kurcząt patroszonych (o 5,6%), jaj kurzych (o 5,1%) oraz szynki wieprzowej (o 2,7%).

Wykres 12. Dynamika średnich cen detalicznych wybranych artykułów żywnościowych rok poprzedni=100

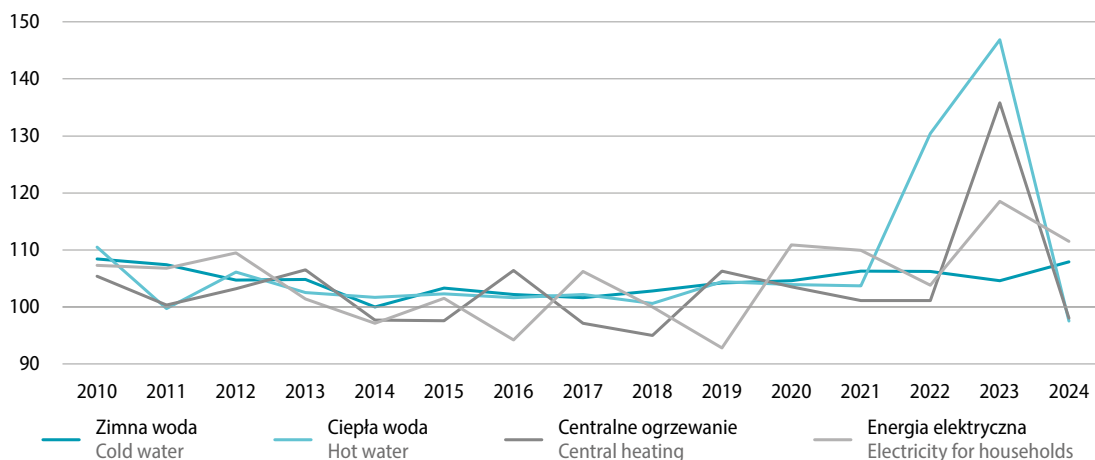
Chart 12. Indices of average retail prices of selected foodstuffs previous year=100

Podrożały także towary nieżywnościowe i usługi. Bardziej kosztowne w porównaniu z 2023 r. stało się użytkowanie mieszkania, wzrosły też ceny nośników energii, w tym: gazu z sieci (o 15,0%), energii elektrycznej (o 11,5%), zimnej wody z miejskiej sieci wodociągowej (o 7,9%), wywozu śmieci segregowanych w budynkach wielorodzinnych (o 4,4%).

Wykres 13. Dynamika średnich cen detalicznych wybranych artykułów nieżywnościowych
rok poprzedni=100

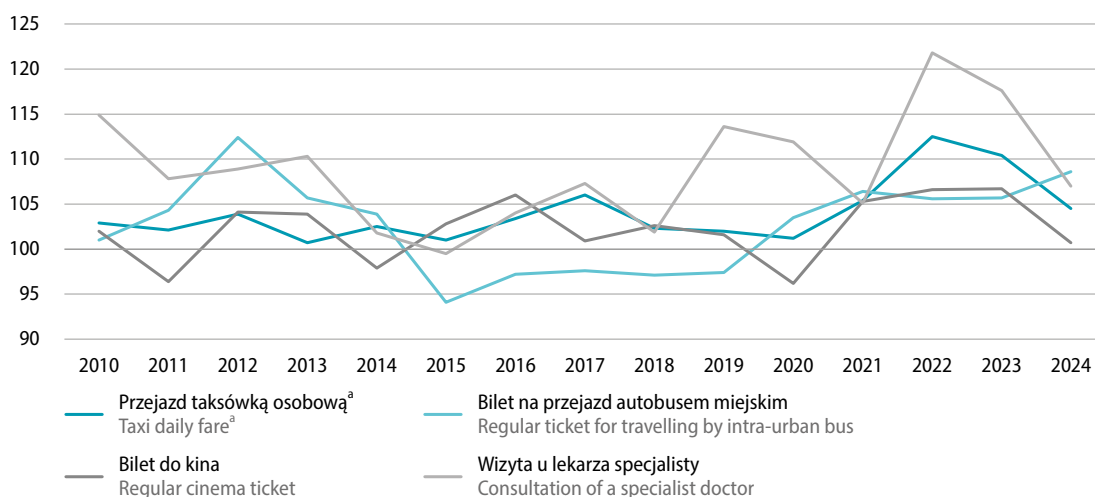
Chart 13. Indices of average retail prices of selected non-foodstuffs
previous year=100

W porównaniu z 2023 r. zmniejszyły się koszty transportu. Mniej płacono za benzynę silnikową bezołowiową (o 2,4%), droższy natomiast był przejazd autobusem miejskim (o 8,6%) i taksówką osobową (o 4,5%). Więcej płacono za bilet do teatru (o 6,1%) i kina (o 0,7%). Droższa była też wizyta u lekarza specjalisty (o 7,0%).

Wykres 14. Dynamika średnich cen detalicznych wybranych usług
rok poprzedni=100

Chart 14. Indices of average retail prices of selected services
previous year=100

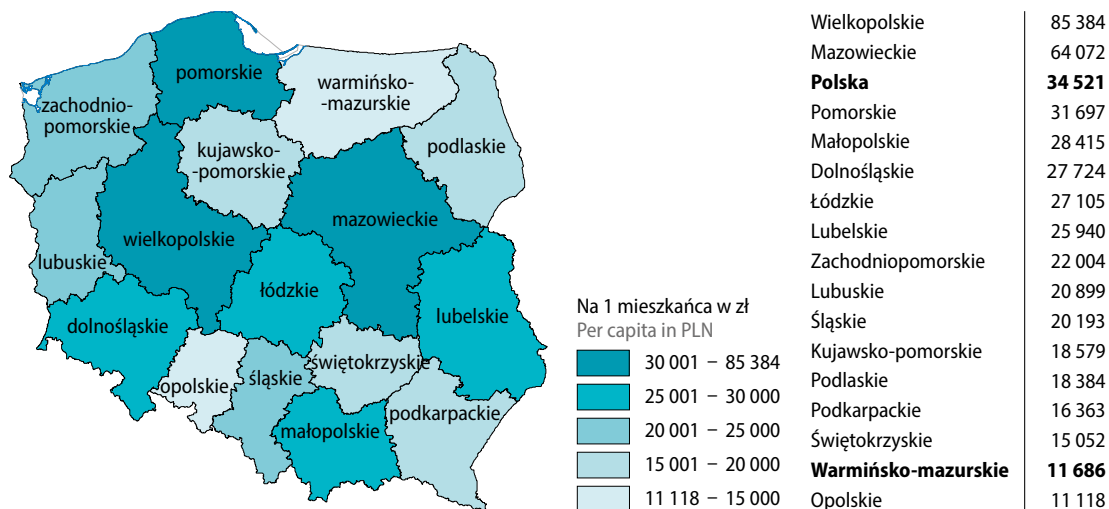
a Do 2022 r. przejazd taksówką osobową, taryfa dzienna – za 5km, od 2023 r. przejazd taksówką osobową – za 5km.
a Until 2022 taxi daily fare – for 5 km, from 2023 taxi fare – for 5 km.

Poziom cen towarów i usług decydujący o sile nabywczej gospodarstw domowych, kształtuje nie tylko strukturę, ale przede wszystkim poziom sprzedaży.

W 2024 r. sprzedaż detaliczna towarów w województwie osiągnęła, w cenach bieżących, wartość 15,8 mld zł i ukształtowała się na poziomie niższym niż w 2022 r. o 13,8%. Udział województwa w sprzedaży krajowej wyniósł 1,2%.

Wartość sprzedaży detalicznej w przeliczeniu na 1 mieszkańca województwa stanowiła 1/3 wartości sprzedaży przeliczonej na 1 mieszkańca kraju i wynosiła 11 686 zł (jedna z najniższych w kraju – 15 lokata).

Mapa 11. Sprzedaż detaliczna towarów^a w 2024 r.
Map 11. Retail sales^a in 2024

^a Zgodnie z siedzibą przedsiębiorstwa.
^a As of the seat of an enterprise.

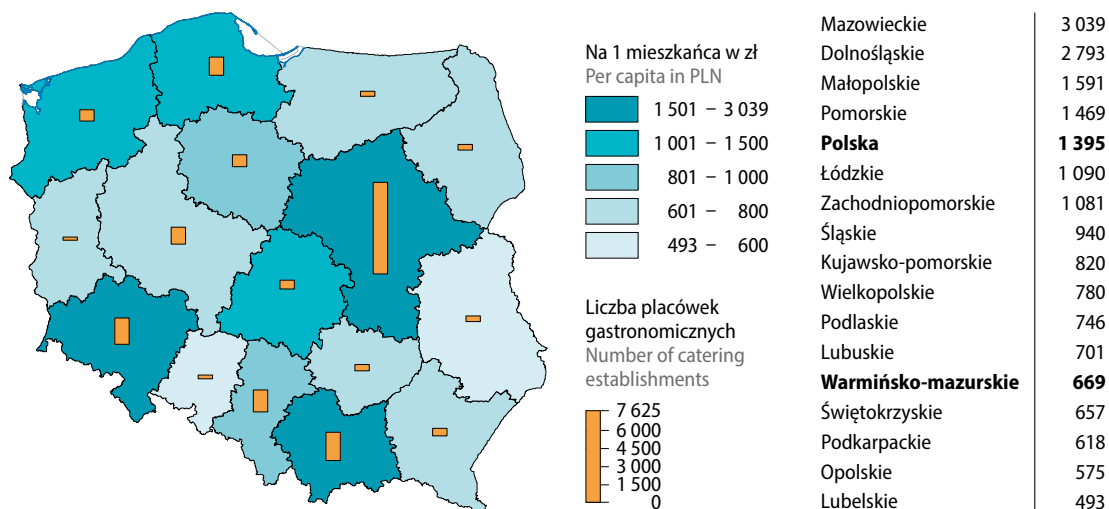
Na koniec 2024 r. na terenie województwa funkcjonowało 10,7 tys. sklepów, a ich liczba była mniejsza niż dwa lata wcześniej. Liczba mieszkańców przypadająca na 1 sklep w województwie wyniosła 127 i była większa niż w 2022 r. Powierzchnia sprzedażowa sklepów zmniejszyła się o 11,0% i wyniosła 1 301,0 tys. m².

Na terenie województwa warmińsko-mazurskiego funkcjonowało 286 stacji paliw, tj. o 9 mniej niż na początku badanego okresu.

Przychody z działalności gastronomicznej^b, w cenach bieżących, wyniosły 905,2 mln zł i były o 26,4% wyższe niż dwa lata wcześniej. Sprzedaż województwa stanowiła 1,7% sprzedaży krajowej (w 2022 r. – 1,8%). Wartość sprzedaży z działalności gastronomicznej na 1 mieszkańca województwa wyniosła 669 zł (12 lokata w kraju) i była o 21,0% większa niż dwa lata wcześniej.

^b Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

Mapa 12. Sprzedaż z działalności gastronomicznej^a oraz liczba placówek gastronomicznych^b w 2024 r.
 Map 12. Revenues from catering activity^a and number of catering establishments^b in 2024

a Dane dotyczą przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób, podziału według województw dokonano zgodnie z siedzibą przedsiębiorstwa.

b Stan w dniu 31 grudnia.

a The data concerns enterprises employing more than 9 persons, the division by voivodship was made as of the seat of an enterprise.

b As of 31 December.

Według stanu na koniec 2024 r. na terenie województwa warmińsko-mazurskiego działało 429 placówek gastronomicznych^c, w tym 150 restauracji. Od 2022 r. ich liczba zwiększyła się o 2 placówki (w przypadku restauracji nastąpił spadek o 20,2% – niemal co 5 przestała funkcjonować). Wartość sprzedaży na 1 placówkę wzrosła o 25,8%.

^c Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

Rozdział 5. Warunki mieszkaniowe

Chapter 5. Dwelling conditions

Liczba mieszkań, ich standard i wyposażenie kształtują poziom i jakość zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych. Znaczenie tej grupy potrzeb skłania do szczegółowej analizy stanu i jakości zasobów mieszkaniowych, a tym samym kierunków zmian w zakresie rozwoju nowego budownictwa oraz standardów i warunków życia w zabudowie już istniejącej.

Zasoby mieszkaniowe województwa warmińsko-mazurskiego na koniec 2024 r., znajdujące się w posiadaniu spółdzielni mieszkaniowych, gmin, zakładów pracy, towarzystw budownictwa społecznego, osób fizycznych i innych podmiotów, obejmowały 552,5 tys. mieszkań. W mieszkaniach znajdowało się 2 085,5 tys. izb^a o łącznej powierzchni użytkowej 38 634,3 tys. m². W stosunku do 2022 r. oznacza to wzrost o 10,7 tys. mieszkań, 39,5 tys. izb oraz 920,4 tys. m² powierzchni użytkowej. Przyrost mieszkań był efektem inwestycji w budownictwie, rozbudowy i przebudowy budynków już istniejących, jak również zmiany charakteru przeznaczenia powierzchni niemieszkalnych. Z ogólnego stanu zasobów mieszkaniowych 64,6% lokali mieszkalnych znajdowało się na terenie miast.

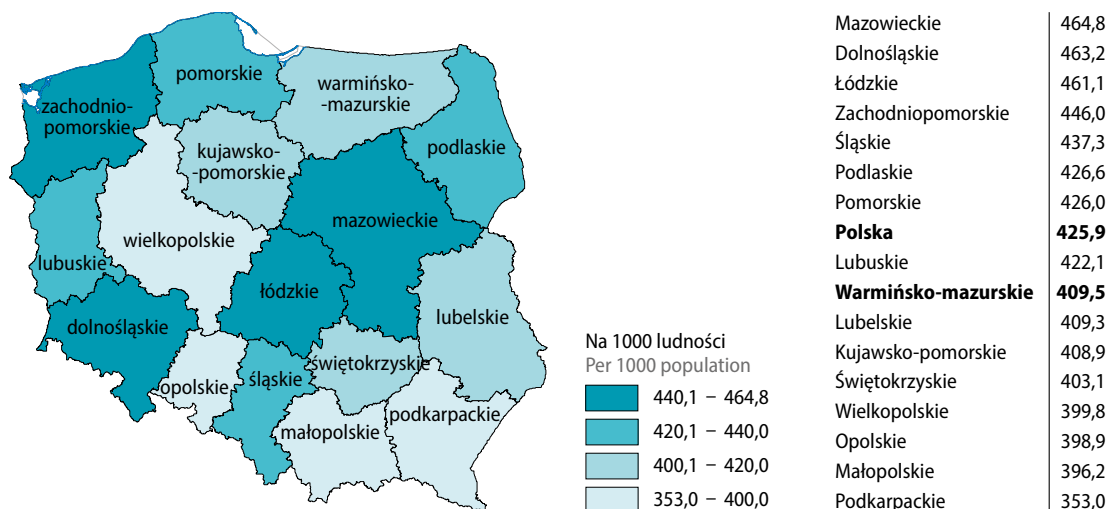
Liczba mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców województwa wynosiła prawie 410 i była jedną z niższych w kraju (9 lokata). Najwięcej zasobów mieszkaniowych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców znajdowało się w województwie mazowieckim, najmniej w podkarpackim.

Mapa 13. Zasoby mieszkaniowe w 2024 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 13. Dwelling stocks in 2024

As of 31 December

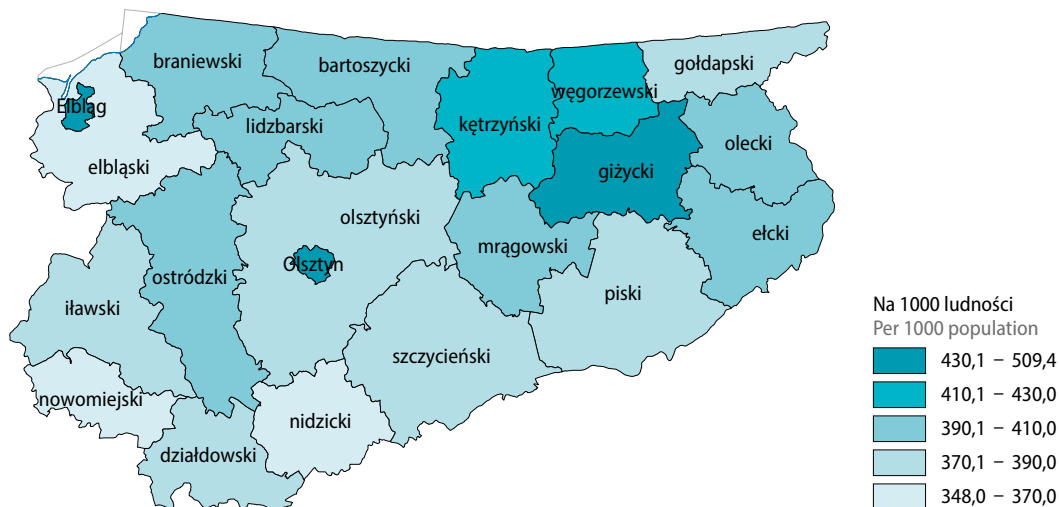
W województwie warmińsko-mazurskim najwyższy wskaźnik zanotowano dla Olsztyna (509) i Elbląga (446), natomiast najniższy w powiecie nowomiejskim (348) i elbląskim (355).

a Za izbę uważa się pomieszczenie w mieszkaniu, oddzielone od innych pomieszczeń stałymi ścianami sięgającymi od podłogi do sufitu, o powierzchni nie mniejszej niż 4 m², z bezpośrednim oświetleniem dziennym, tj. oknem lub oszklonymi drzwiami w ścianie zewnętrznej budynku; za izbę uważa się nie tylko pokoje, ale również kuchnie spełniające powyższe kryteria. Nie uznaje się za izby – bez względu na wielkość powierzchni i sposób oświetlenia – przedpokojów, holi, łazienek, ubikacji, spiżarni, werand, ganków, schowków itp.

a A room is defined as a space in a dwelling, separated from other spaces by fixed walls from the floor to the ceiling, with an area of at least 4 square metres, with direct day lighting, i.e. with a window or a French window in an external wall of the building; kitchens are also considered rooms as long as they fulfill the above criteria. Corridors, halls, bathrooms, toilets, larders, verandas, porches, storerooms, etc. are not considered rooms irrespective of their area and lighting.

Mapa 14. Zasoby mieszkaniowe według powiatów w 2024 r.

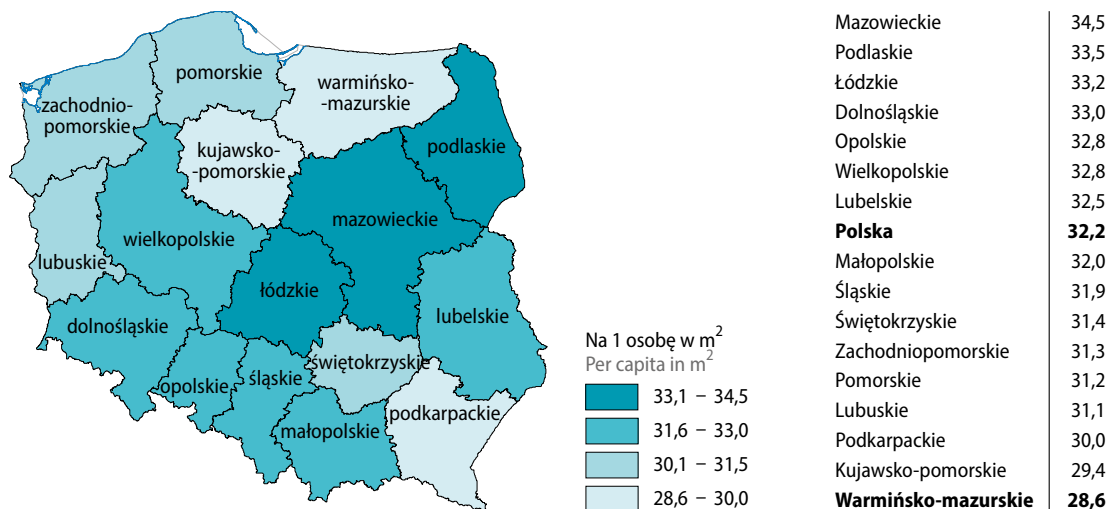
Stan w dniu 31 grudnia

Map 14. Dwelling stocks by powiats in 2024
As of 31 December

Przeciętne mieszkanie w województwie warmińsko-mazurskim miało 69,9 m² (w kraju 75,6 m²), składało się z 3,77 izb (w kraju 3,83) i było najmniejszym w kraju.

Mapa 15. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w 2024 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 15. Average useful floor area of dwelling in 2024
As of 31 December

Mieszkania o największej powierzchni użytkowej znajdowały się w powiecie olsztyńskim i nowomiejskim, najmniejsze w Olsztynie i Elblągu. Mieszkania wiejskie były średnio o 23,5 m² większe niż lokale na terenie miast. Większa była również przeciętna liczba izb przypadająca na 1 mieszkanie na wsi.

W ramach pomocy społecznej w 2024 r., gospodarstwom domowym znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej, urzędy gmin województwa warmińsko-mazurskiego wypłaciły blisko 150 tys. dodatków mieszkaniowych o łącznej wartości 43,3 mln zł. Liczba wypłaconych dodatków była o 4,6% większa w porównaniu z 2022 r. Przeciętna wysokość dodatku na 1 mieszkanie kształtowała się na poziomie 289 zł i było to więcej niż dwa lata wcześniej (o 18,5%). Najwięcej dodatków wypłacono użytkownikom lokali gminnych (32,1%) i wspólnot mieszkaniowych (30,2%).

W województwie warmińsko-mazurskim w 2024 r. oddano do użytkowania 5 480 mieszkań. W porównaniu z 2022 r. ich liczba spadła o 29,1% (w kraju spadek o 16,1%). Najwięcej mieszkań oddano w ramach budownictwa z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem.

Wykres 16. Udział poszczególnych form budownictwa w ogólnej liczbie mieszkań oddanych do użytkowania
Chart 16. Share of particular forms of the construction in total number of dwellings completed

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w województwie warmińsko-mazurskim wyniosła 87,0 m² i zwiększyła się w stosunku do 2022 r. o 2,5 m². Średni metraż 1 mieszkania oddanego do użytkowania przez inwestorów indywidualnych wyniósł 137,3 m². Lokale pozostałych inwestorów były znacznie mniejsze od przeciętnej wielkości w województwie, a średnia wielkość mieszkania zrealizowanego poza budownictwem indywidualnym wyniosła 57,0 m². Mieszkania wybudowane w 2024 r. na wsi były znacznie większe od lokali wybudowanych w miastach (o 55,3 m²).

W 2024 r. wszystkie nowo oddane mieszkania były wyposażone w podstawowe instalacje techniczno-sanitarne, tj. wodociąg, kanalizację oraz centralne ogrzewanie. Tylko 16,3% mieszkań podłączono do sieci gazowej, a 42,0% posiadało instalację do centralnego dostarczania ciepłej wody.

Efektom spadku liczby mieszkań oddanych w województwie był spadek wskaźnika intensywności budownictwa mieszkaniowego, mierzonego liczbą oddanych mieszkań na 1000 ludności oraz 1000 zawartych małżeństw. Liczba mieszkań oddanych w warmińsko-mazurskim w przeliczeniu na 1000 mieszkańców województwa z poziomu 5,6 w 2022 r. spadła do 4,0 w 2024 r. i była mniejsza od wskaźnika krajowego (5,3). Jego wartość w miastach była niższa niż na wsi. Najwięcej mieszkań w województwie w przeliczeniu na 1000 mieszkańców oddano w powiecie oleckim (6,7) i olsztyńskim (6,6). Najniższy wskaźnik (poniżej 1,0) charakteryzował powiaty kętrzyński i gołdapski.

Zmniejszeniu uległ również wskaźnik liczby mieszkań oddanych do użytkowania w przeliczeniu na 1000 nowo zawartych małżeństw. W 2024 r. wyniósł 1 205 (w kraju 1 478) i był znacznie niższy od osiągniętego w 2022 r. (1 441). W miastach, podobnie jak dwa lata wcześniej, przyjął wartość mniejszą niż na wsi. Najwięcej mieszkań w przeliczeniu na 1000 nowo zawartych małżeństw oddano w powiatach oleckim (2 409) i olsztyńskim (2 016), a najmniej w kętrzyńskim (239) i gołdapskim (247).

Rozdział 6. Stan i wykorzystanie infrastruktury technicznej

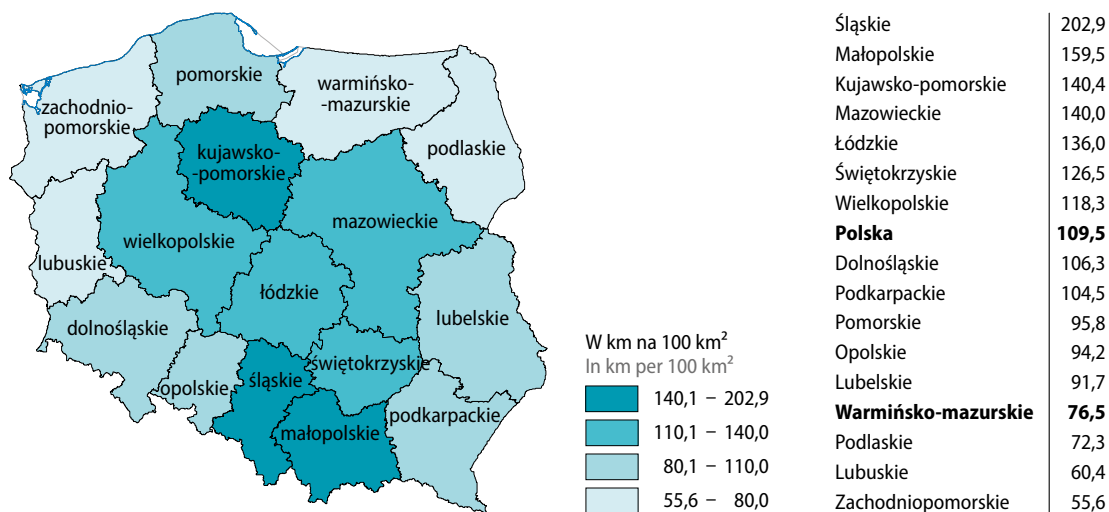
Chapter 6. Condition and usage of technical infrastructure

Standard życia codziennego wynika w znacznej mierze ze stanu zagospodarowania infrastrukturalnego otoczenia, w jakim funkcjonują ludzie. Standard, funkcjonalność i dostępność infrastruktury komunalnej, transportowej i łącznościowej to również ważne kryterium rozwoju gospodarczego wpływające na ocenę atrakcyjności społeczno-gospodarczej regionu.

Długość sieci wodociągowej w województwie warmińsko-mazurskim wyniosła w 2024 r. 18 498 km i stanowiła 5,4% sieci krajowej. Od 2022 r. w województwie przybyło ponad 380 km sieci. Gęstość sieci wodociągowej w przeliczeniu na 100 km² powierzchni wyniosła 76,5 km (w kraju 109,5 km) i była jedną z niższych w Polsce.

Mapa 17. Sieć wodociągowa rozdzielcza w 2024 r.
Stan w dniu 31 grudnia

Map 17. Water supply distribution network in 2024
As of 31 December

Zagęszczenie sieci w miastach wyniosło 460,2 km na 100 km², natomiast na terenach wiejskich 66,5 km. Największe zagęszczenie sieci wśród powiatów ziemskich było w powiecie nowomiejskim (145,2 km na 100 km²). W Olsztynie wyniosło 418,1 km, a w Elblągu 394,1 km. Najmniejsze zagęszczenie sieci wodociągowej wystąpiło w powiatach piskim (30,8 km) i nidzickim (35,8 km).

W 2024 r. z sieci wodociągowej korzystało 95,3% ludności województwa warmińsko-mazurskiego (w kraju 92,7%). W miastach korzystało z niej 98,9% ludności, a na terenach wiejskich 90,2%. Zarówno w miastach, jak i na wsi był to wyższy odsetek niż w kraju.

Gospodarstwa domowe na cele komunalno-bytowe zużyły 46,9 hm³ wody z wodociągów i było to o 3,6% więcej niż dwa lata wcześniej. W przeliczeniu na 1 mieszkańca województwa zużycie wody wyniosło 34,7 m³ (w kraju 35,5 m³). Wskaźnik zużycia wody na 1 mieszkańca miasta wyniósł 33,0 m³ (w kraju 36,9 m³). Na terenach wiejskich był on wyższy i osiągnął wartość 36,9 m³ (w kraju 33,5 m³). Najwyższe zużycie wody przez 1 mieszkańca (powyżej 39 m³) odnotowano w powiatach nowomiejskim, mrągowskim i iławskim, najmniejsze natomiast w powiecie gołdapskim (27,0 m³).

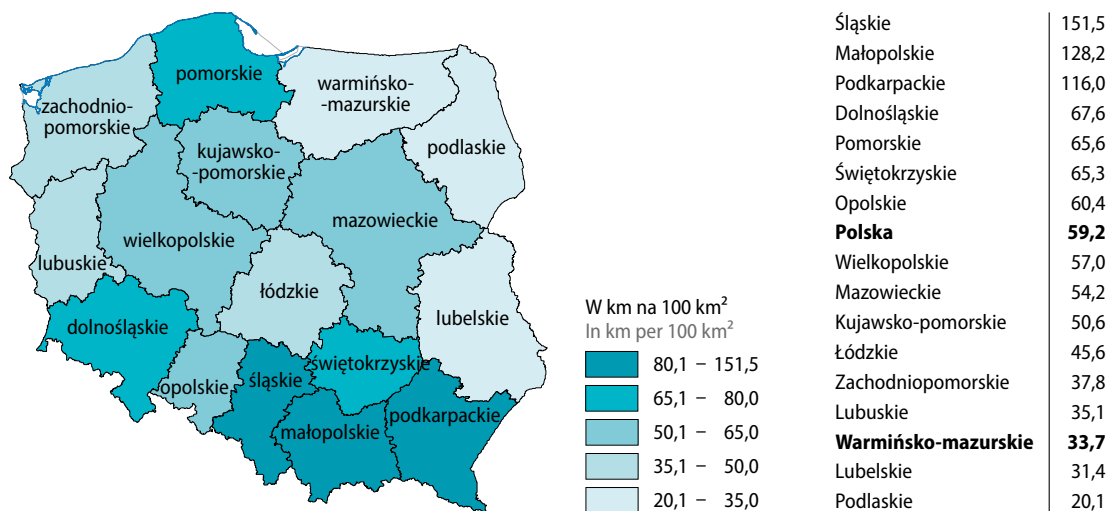
Od 2022 r. w województwie przybyło ponad 385 km czynnej sieci^a kanalizacyjnej. Na koniec 2024 r. osiągnęła ona długość 8 141 km. Gęstość sieci kanalizacyjnej w przeliczeniu na 100 km² powierzchni wyniosła w województwie 33,7 km (w kraju 59,2 km). Pomimo wzrostu zagęszczenia sieci kanalizacyjnej było ono, podobnie jak w przypadku sieci wodociągowej, jednym z najniższych w kraju.

Mapa 18. Sieć kanalizacyjna rozdzielcza w 2024 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 18. Distribution sewage network in 2024

As of 31 December

W miastach zagęszczenie sieci wyniosło 406,6 km na 100 km², na wsi 23,9 km. Największe zagęszczenie sieci kanalizacyjnej wśród powiatów ziemskich wystąpiło w powiecie giżyckim (50,8 km na 100 km²), następnie iławskim i ostródzkim (po 48,5 km). W Olsztynie wyniosło 410,7 km, a w Elblągu 282,1 km. Najniższe zagęszczenie sieci kanalizacyjnej (poniżej 17,0 km) wystąpiło w trzech powiatach województwa: lidzbarskim, bartoszyckim i oleckim.

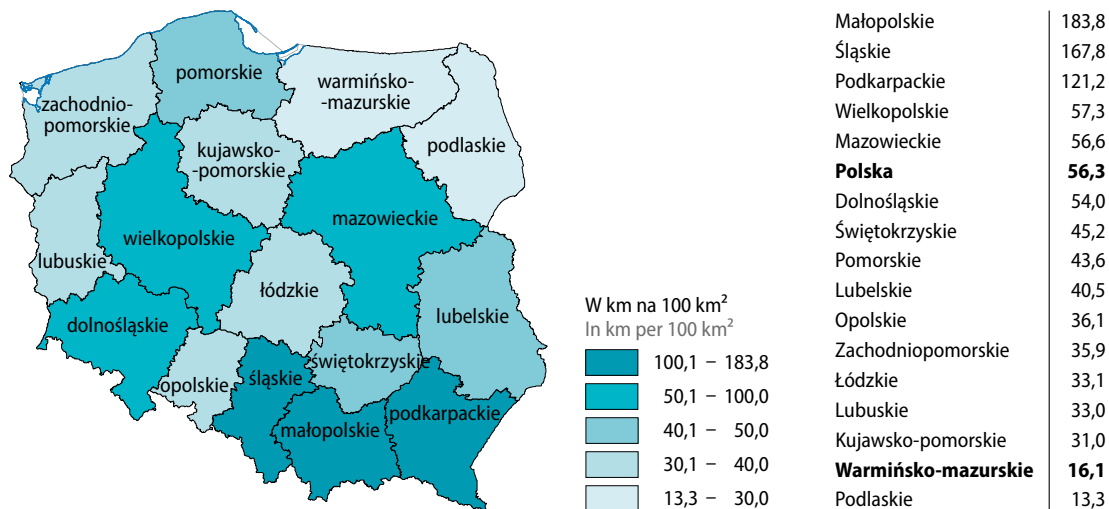
Użytkownikami sieci kanalizacyjnej było $\frac{3}{4}$ mieszkańców województwa (w kraju nieco mniej). W miastach odsetek ludności korzystającej z systemu odprowadzania ścieków był dwukrotnie większy niż na terenach wiejskich i wyniósł 95,8% (na wsi 47,9%).

Długość sieci gazowej na koniec 2024 r. wyniosła 3 990 km. Od 2022 r. zwiększyła się o 137 km (o 3,6%, w kraju wzrost o 3,2%). Gęstość sieci gazowej, czyli jej długość na 100 km² powierzchni, wyniosła 16,1 km (w kraju 56,3 km). Pod względem gęstości sieci gazowej warmińsko-mazurskie znalazło się na 15 miejscu w kraju. Największą gęstość sieci gazowej zanotowano w województwie małopolskim, natomiast najmniejszą – w podlaskim.

^a Łącznie z kolektorami.
a Including collectors.

Mapa 19. Sieć gazowa ogółem w 2024 r.
Stan w dniu 31 grudnia

Map 19. Total gas supply network in 2024
As of 31 December

Większe zagęszczenie sieci zaobserwowano w miastach, gdzie wskaźnik ten ukształtował się na poziomie 314,4 km na 100 km² (w kraju 306,2 km). Na terenach wiejskich odbiegał on znacznie od wartości średniej w województwie i wyniósł 8,3 km (w kraju 35,7 km). Największym zagęszczeniem wśród powiatów ziemskich (powyżej 26 km) charakteryzowały się powiaty olsztyński i działdowski, a najniższym (poniżej 1 km) braniewski i gołdapski. W Olsztynie zagęszczenie sieci wyniosło 420,2 km, a w Elblągu 280,3 km.

Z sieci gazowej korzystało 44,3% mieszkańców województwa (w kraju ponad połowa). Ze względu na większe zagęszczenie sieci gazowej w miastach, więcej było użytkowników gazu w miastach.

W ciągu roku w gospodarstwach domowych zużyto 1 147,8 GWh gazu z sieci. Mieszkańcy województwa zużyli mniej gazu niż w 2022 r. (spadek o 3,1%, w kraju spadek o 3,2%). W miastach odnotowano wzrost zużycia gazu, natomiast na wsi jego spadek. Zmniejszyło się zużycie gazu w przeliczeniu na 1 odbiorcę (o 5,4%) oraz na 1 mieszkańca (o 2,0%). Największe zużycie gazu w przeliczeniu na 1 odbiorcę odnotowano w powiatach nowomiejskim i gołdapskim, najmniejsze w ełckim. Średnio najwięcej gazu zużył mieszkaniec powiatu węgorzewskiego. Najmniejsze zużycie gazu w przeliczeniu na 1 mieszkańca wystąpiło w powiatach gołdapskim i elbląskim. W powiecie braniewskim mimo istniejącej sieci gazowej nie odnotowano zużycia gazu przez gospodarstwa domowe.

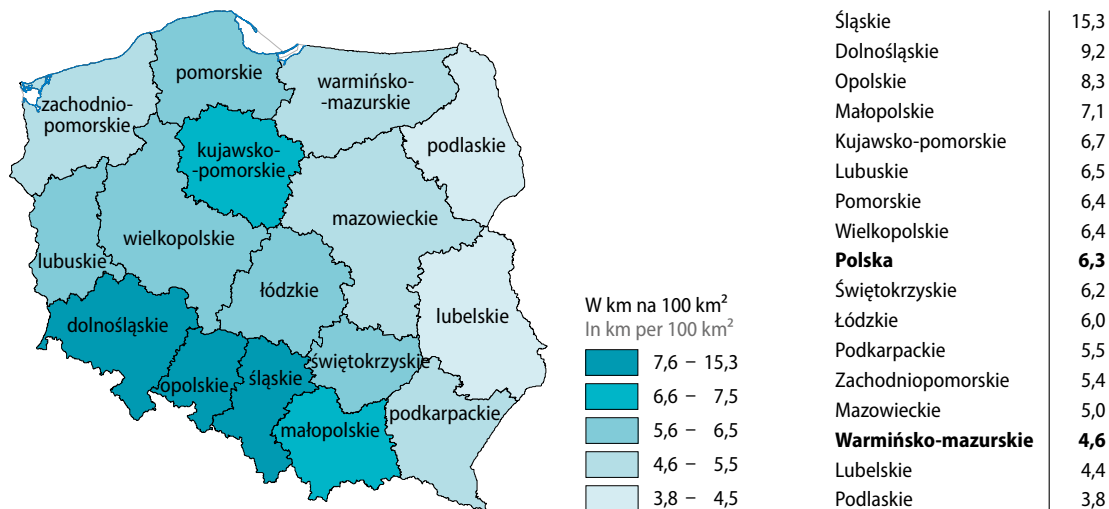
Długość sieci ciepłej na koniec 2024 r. wynosiła 1 004 km, w tym sieci przesyłowej i rozdzielczej sieci ciepłej 658 km. Zagęszczenie sieci ciepłej na 100 km² powierzchni województwa wyniosło 4,2 km (prawie dwukrotnie mniej niż w kraju).

W 2024 r. 565,5 tys. osób korzystało z energii elektrycznej o niskim napięciu, a liczba odbiorów była o 2,4% większa niż dwa lata wcześniej. Zużycie energii elektrycznej w warmińsko-mazurskim stanowiło 3,4% zużycia krajowego. Wskaźnik zużycia energii elektrycznej na 1 odbiorcę wyniósł w 2024 r. 1 772,0 kWh, natomiast w przeliczeniu na 1 mieszkańca województwa – 740,5 kWh, i w obu przypadkach było to mniej niż w kraju. Podobnie jak w 2022 r. mieszkańcy miast zużyli średnio w ciągu roku mniej energii niż mieszkańcy wsi.

W 2024 r. długość eksploatowanych linii kolejowych wyniosła w województwie 1 102 km (o 11 km więcej niż dwa lata wcześniej) i stanowiła 5,6% sieci krajowej. Gęstość linii kolejowych wyniosła 4,6 km na 100 km² powierzchni województwa (w kraju 6,3 km) i od 2022 r. zwiększyła się o 0,1 km.

Mapa 20. Linie kolejowe eksploatowane w 2024 r.

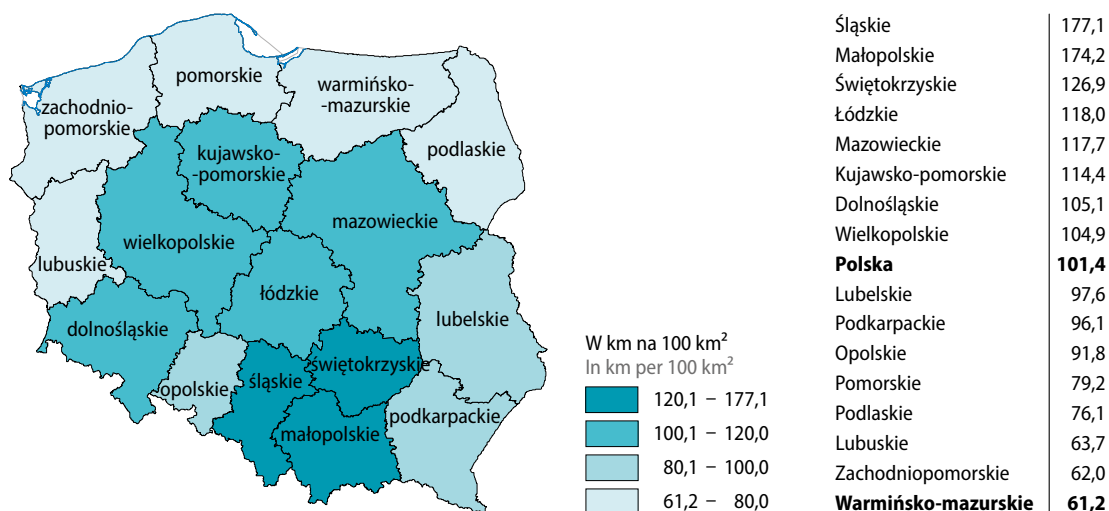
Stan w dniu 31 grudnia

Map 20. Railway lines operated in 2024
As of 31 December

Na koniec 2024 r. długość dróg publicznych o twardej nawierzchni wyniosła w województwie 14 801 km i stanowiła 4,6% długości dróg krajowych. W latach 2022–2024 długość dróg publicznych o twardej nawierzchni w województwie zwiększyła się o 193 km. Ogólna gęstość dróg o nawierzchni twardej wyniosła 61,2 km na 100 km² powierzchni województwa i była najniższą wartością w kraju (w kraju 101,4 km). Drogi o nawierzchni ulepszonej stanowiły 92,8% długości dróg o nawierzchni twardej (w kraju 94,0%) i były o 353 km dłuższe niż w 2022 r.

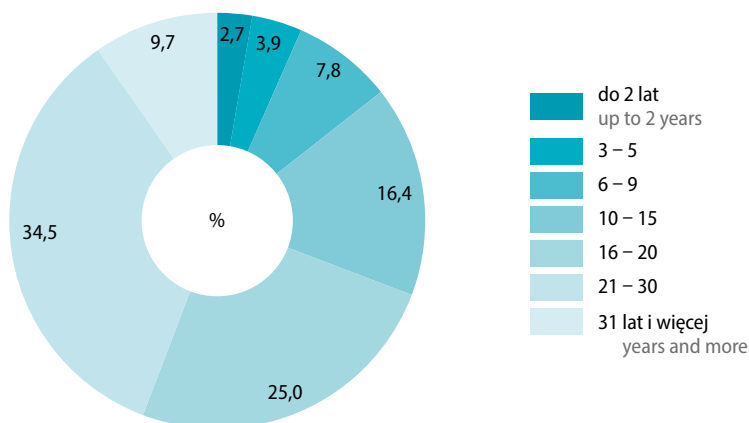
Mapa 21. Drogi publiczne o twardej nawierzchni w 2024 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 21. Hard surface public roads in 2024
As of 31 December

Liczba pojazdów samochodowych i ciągników^b zarejestrowanych w województwie według stanu na 31.12.2024 r. osiągnęła poziom 993,3 tys. Wśród zarejestrowanych pojazdów 768,0 tys. stanowiły samochody osobowe. Liczba samochodów osobowych zarejestrowanych w 2024 r. w przeliczeniu na 1000 mieszkańców województwa wyniosła 569 (w kraju 612).

Wykres 17. Struktura samochodów osobowych zarejestrowanych według wieku w 2024 r.
Chart 17. Structure of registered passenger cars by age in 2024

W 2024 r. komunikacja miejska w województwie realizowana była przez przedsiębiorstwa komunikacji miejskiej na ogólnej długości linii komunikacyjnych dłuższej o 11,3% niż w 2022 r. Długość linii komunikacyjnych wyniosła 1 464 km, z czego 1 391 km (95,0%) stanowiły linie autobusowe, a 73 km (5,0%) tramwajowe. W 2024 r. tabor miejski obejmował 308 autobusów i 53 tramwaje. Liczba autobusów komunikacji miejskiej przystosowanych do przewozu osób niepełnosprawnych zwiększyła się w stosunku do 2022 r. o 22,7%, a tramwajów pozostała na tym samym poziomie. Odsetek autobusów przystosowanych do przewozu osób niepełnosprawnych wyniósł w 2024 r. 100% (w kraju 97,6%), a tramwajów 77,4% (w kraju 57,5%). Tabor komunikacji miejskiej przewiózł w 2024 r. blisko 65 mln pasażerów, tj. o 25,4% więcej osób niż w 2022 r. (w kraju wzrost o 11,2%).

Liczba łączy abonenckich telefonii stacjonarnej w dniu 31.12.2024 r. wyniosła 54,7 tys., z czego 52,5% stanowiły łącza konsumenckie, a 47,5% to łącza biznesowe. W województwie na 1000 mieszkańców przypadało 41 łączy abonenckich (w kraju 53). Był to jeden z najniższych wskaźników w kraju.

Na koniec 2024 r. zarejestrowanych było w województwie 172,3 tys. abonentów telewizyjnych, z czego 69,8% w miastach. W porównaniu z 2022 r. liczba zarejestrowanych abonentów była mniejsza o 3,5% (w kraju spadek o 4,3%). W badanym okresie zaobserwowano natomiast wzrost liczby abonentów telewizji kablowej (o 5,6%, w kraju wzrost o 9,0%). W 2024 r. liczba jej odbiorców wyniosła 140,0 tys.

^b Dane po rewizji CEPIK, przeprowadzonej przez Ministerstwo Cyfryzacji w odniesieniu do pojazdów nieaktywnych (według kryteriów określonych przez Ministerstwo) są nieporównywalne z danymi za lata poprzednie.

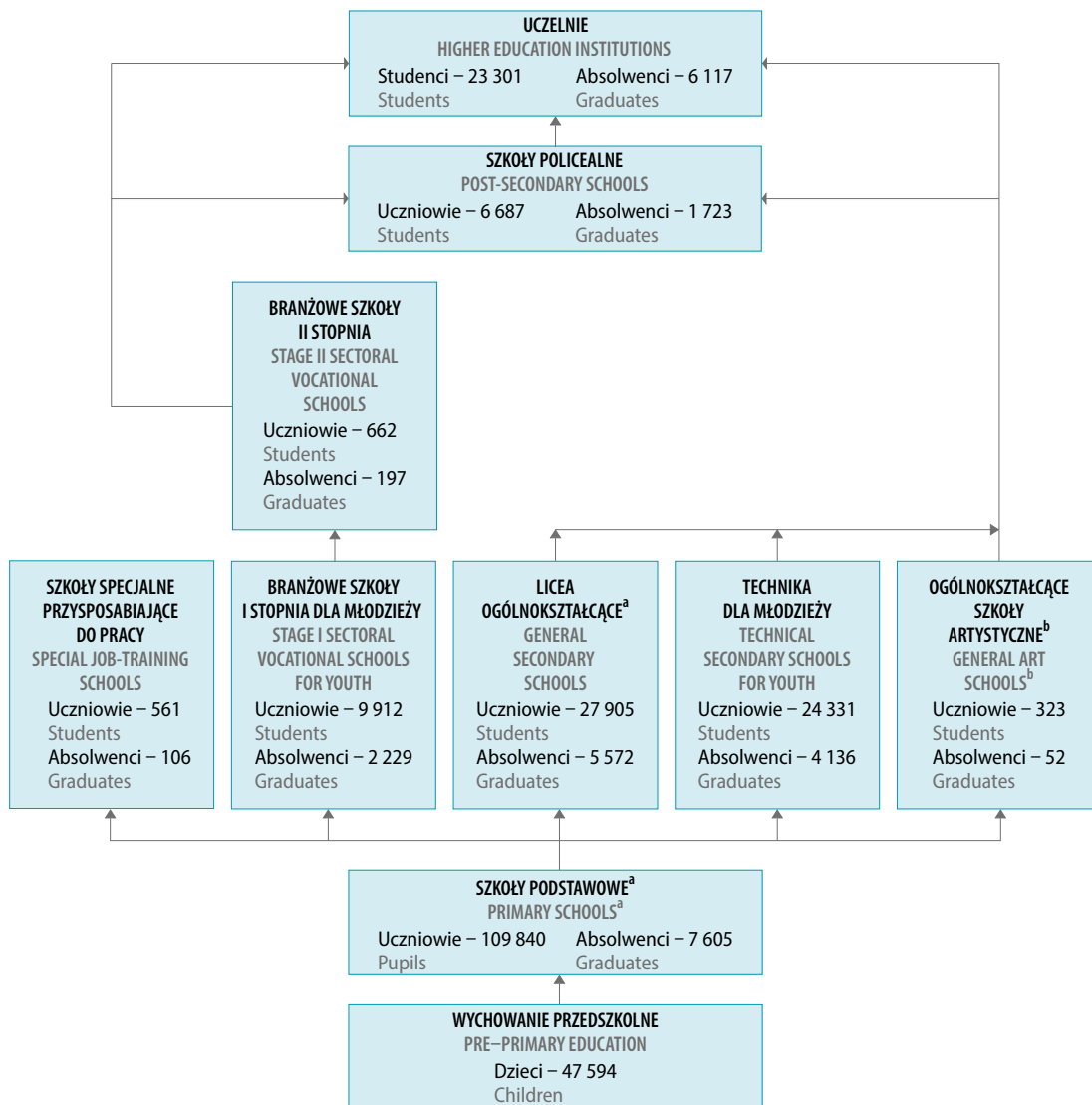
^b Data following the CEPIK revision conducted by the Ministry of Digital Affairs concerning inactive vehicles (based on the criteria specified by the Ministry) are incomparable with the data for previous years.

Rozdział 7. Edukacja i wychowanie

Chapter 7. Education

System edukacji i wychowania w naszym kraju, włączając szkolnictwo wyższe, obejmuje wychowanie przedszkolne, szkoły podstawowe i ponadpodstawowe dla dzieci, młodzieży i dorosłych.

Wykres 18. Edukacja według szczebli kształcenia w roku szkolnym 2024/25
 Chart 18. Education by levels in the 2024/25 school year

a Łącznie ze szkołami dla dorosłych.

b Dające uprawnienia zawodowe.

a Including schools for adults.

b Leading to professional certification.

Pierwszym etapem kształcenia jest wychowanie przedszkolne. Realizowane jest ono w placówkach wychowania przedszkolnego, obejmujących przedszkola i oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych oraz w zespołach wychowania przedszkolnego i punktach przedszkolnych.

Liczba placówek przedszkolnych na koniec września 2024 r. wyniosła 770 (w tym 18 przedszkoli specjalnych i 9 oddziałów specjalnych przy szkołach podstawowych). Było to o 11 placówek mniej niż w 2022 r. Tak samo jak przed dwoma laty prawie 69% placówek stanowiły jednostki publiczne. W roku szkolnym 2024/25 wychowaniem przedszkolnym objęto 47,6 tys. dzieci (w tym 0,6 tys. dzieci w placówkach specjalnych), tj. o 6,4% mniej niż dwa lata wcześniej. Wśród tych dzieci 78,0% uczęszczało do przedszkoli, a 20,6% do oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych. Blisko ¼ przedszkolaków uczęszczało do placówek w miastach, w roku szkolnym 2022/23 sytuacja była podobna.

W województwie odsetek dzieci w wieku 3–6 lat w roku szkolnym 2024/25 wynosił 92,9% (w Polsce 97,1%) i mimo wzrostu o 4,1 p. proc. w stosunku do stanu sprzed dwóch lat, wskaźnik ten utrzymywał się na najniższym poziomie w kraju. Wśród powiatów warmińsko-mazurskiego największy odsetek dzieci uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku był w Olsztynie (116,5%) i Elblągu (110,2%). Najmniejszy natomiast był w powiecie elbląskim (71,6%) i braniewskim (80,2%).

Mapa 22. Wychowanie przedszkolne według powiatów w roku szkolnym 2024/25
Map 22. Pre-primary education by powiats in the 2024/25 school year

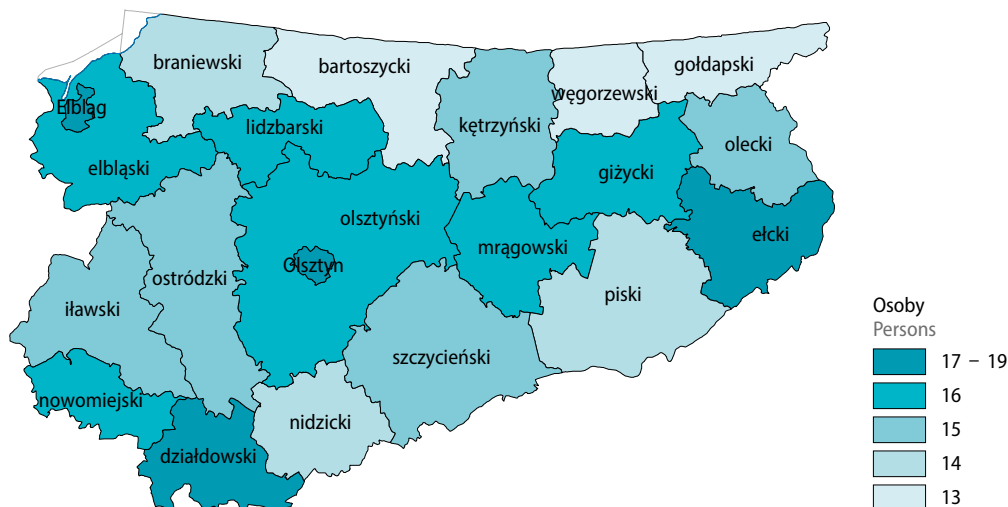
Kolejny etap kształcenia to nauka w szkołach podstawowych. Na koniec września 2024 r. w 534 szkołach dla dzieci i młodzieży (łącznie ze specjalnymi), uczyło się 109,8 tys. dzieci. W ciągu dwóch lat liczba szkół zmniejszyła się (o 6 placówek), a liczba uczniów nieco wzrosła (o 1,3%). Ponad połowa placówek funkcjonowała na wsi (59,0%), liczba uczniów jednak była większa w szkołach miejskich (69,1%). Ponad 96% uczniów uczęszczało do szkół publicznych, wzrosło jednak zainteresowanie szkołami niepublicznymi – w ciągu dwóch lat liczba uczniów tych szkół zwiększyła się o 8,7%. Do 42 szkół specjalnych uczęszczało 2,6 tys. osób (2,4% uczniów).

Biorąc pod uwagę warunki nauczania, szkoły w miastach były bardziej obciążone niż szkoły na wsi. We wrześniu 2024 r. średnia wielkość oddziału w miastach liczyła 18 uczniów, a na wsi 12. Na jednego nauczyciela przypadało 13 osób w miastach i 10 na wsi. Średnio w województwie było to 16 osób w oddziale i 12 na jednego nauczyciela. Warunki nauczania w kraju były na zbliżonym poziomie. W okresie dwóch lat liczebność oddziałów i obciążenie nauczycieli uczniami nie zmieniło się.

W 10 powiatach liczba uczniów przypadająca na 1 oddział była na poziomie średniej wojewódzkiej i wyższa (najwięcej, bo 19 uczniów na oddział było w Elblągu). W pozostałych 11 powiatach obciążenie oddziałów było poniżej przeciętnej (najmniej w powiecie węgorzewskim, gołdapskim i bartoszyckim – po 13 uczniów na oddział).

Mapa 23. Średnia wielkość oddziału w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży w roku szkolnym 2024/25

Map 23. Average section size in primary schools for children and youth in the 2024/25 school year

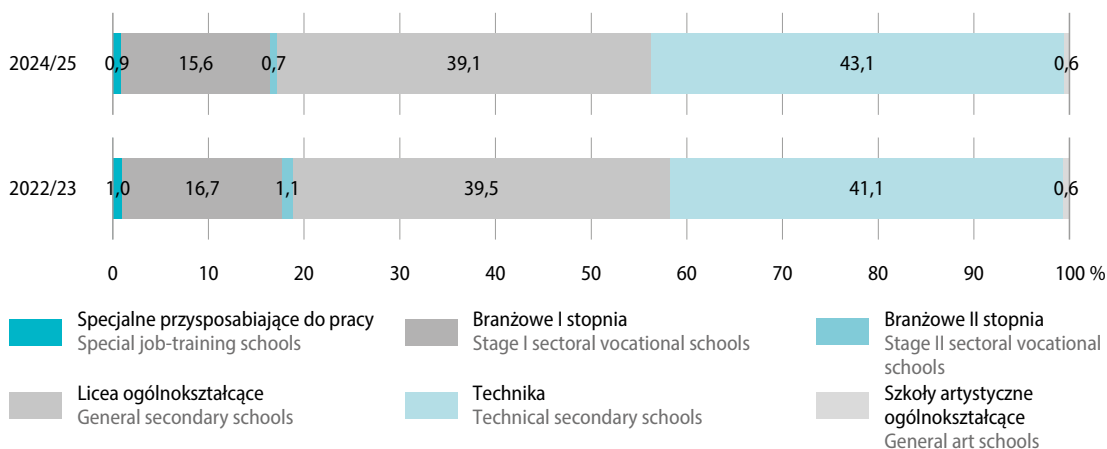
Na koniec czerwca 2024 r. szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży ukończyło 7,6 tys. osób (w tym 0,3 tys. to absolwenci szkół specjalnych). Liczba absolwentów w ciągu dwóch lat zmniejszyła się o 58,2%, w kraju o 55,2%.

Z dniem rozpoczęcia roku szkolnego w 2024 r. na obszarze województwa absolwenci szkół podstawowych mogli kontynuować naukę w 294 szkołach ponadpodstawowych dla młodzieży (łącznie ze szkołami specjalnymi) – o 15 więcej niż dwa lata wcześniej. Łącznie w tych szkołach kształciło się ponad 59 tys. osób (podobnie jak przed dwoma laty). Ponad 82% młodzieży uczęszczało do szkół dających możliwość uzyskania świadectwa dojrzałości.

Najbardziej popularne wśród młodzieży były technika, dające możliwość nabycia kwalifikacji zawodowych oraz zdobycia zawodu. Szkoły te skupiły 41,1% uczniów. Niewiele mniejszym zainteresowaniem (39,5% uczniów) cieszyły się licea ogólnokształcące. W szkołach branżowych (I i II stopnia) kształciło się 17,9% uczniów. Struktura uczniów według typów szkół w ciągu dwóch lat pozostała na zbliżonym poziomie.

Wykres 19. Uczniowie w ponadpodstawowych szkołach dla młodzieży według typów szkół

Chart 19. Students in post-primary schools for young people by type of school

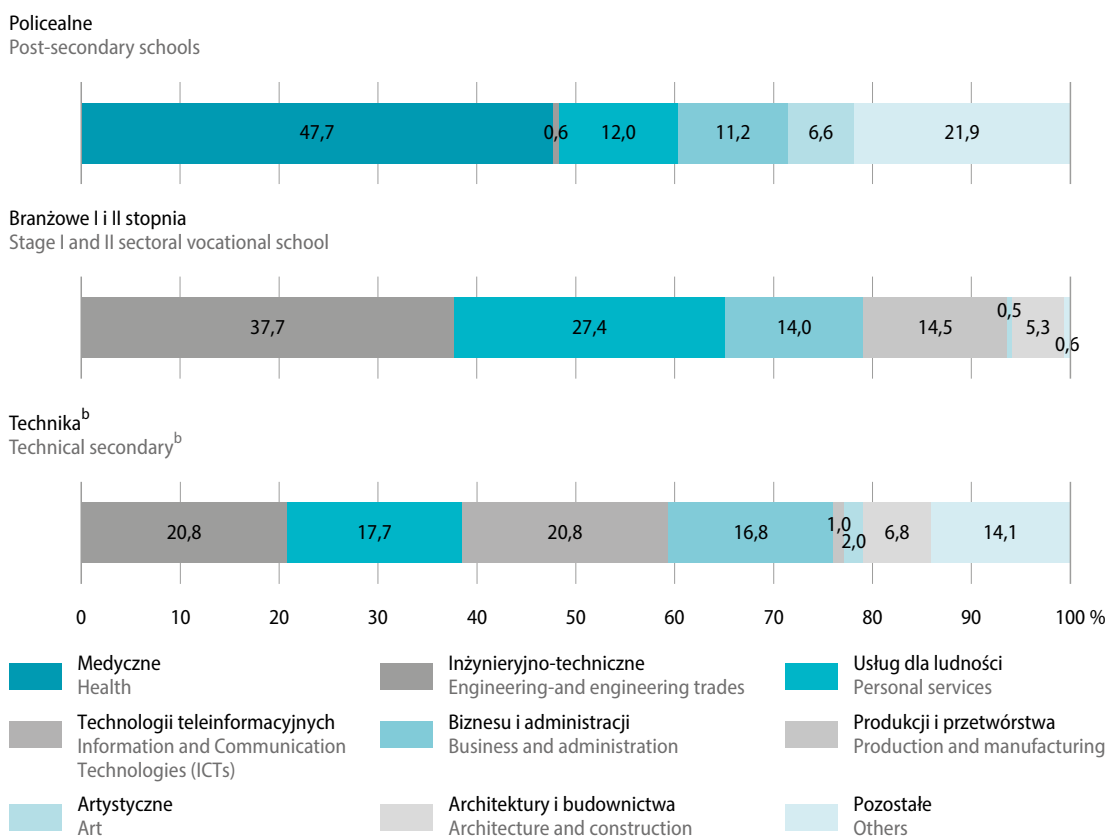
Młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi zapewniono możliwość edukacji w 52 ponadpodstawowych szkołach specjalnych, do których uczęszczało 1,9% uczniów. Wśród szkół specjalnych blisko 60% placówek (31 szkół) stanowiły specjalne szkoły przysposabiających do pracy.

Najpopularniejszymi kierunkami kształcenia zarówno w technikach, jak i branżowych szkołach I i II stopnia, były kierunki z podgrupy inżynieryjno-technicznej. W technikach kolejnymi kierunkami często wybieranymi przez uczniów były technologie teleinformacyjne, biznes i administracja oraz usługi dla ludności, a w branżowych I i II stopnia usługi dla ludności, produkcja i przetwórstwo, a także biznes i administracja.

Dostępność tych szkół (oprócz szkół branżowych II stopnia) na poziomie powiatów w okresie dwóch lat nie zmieniła się – technika, licea ogólnokształcące i szkoły branżowe I stopnia funkcjonowały w każdym powiecie. Placówki specjalnych szkół przysposabiających do pracy działały w większości powiatów (z wyjątkiem elbląskiego i nowomiejskiego), natomiast szkoły artystyczne ogólnokształcące – w Elblągu, Olsztynie i w powiecie elbląskim. Branżowe szkoły II stopnia, które rozpoczęły swoją działalność od 1 września 2020 r., początkowo funkcjonowały tylko w powiecie działdowskim i iławskim, natomiast w roku szkolnym 2024/25 już w 10 powiatach.

Wykres 20. Uczniowie ponadpodstawowych szkół dla młodzieży oraz szkół policealnych według podgrup kierunków kształcenia^a w roku szkolnym 2024/25

Chart 20. Students of post-primary schools for youth and post-secondary schools by narrow fields of education^a in the 2024/25 school year

a Zgodnie z międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F 2013).

b Łącznie z ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.

a According to the Interational Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F 2013).

b Including general art schools leading to professional.

Do egzaminu maturalnego ze wszystkich przedmiotów obowiązkowych w części pisemnej i ustnej w maju 2024 r. w Formule 2023 przystąpiło 7,9 tys. absolwentów, z czego 58,7% stanowili absolwenci liceów ogólnokształcących. Świadectwo dojrzałości uzyskało 84,4% zdających (88,2% w liceach ogólnokształcących, a 80,5% w technikach).

W roku szkolnym 2024/25 w województwie funkcjonowało 45 szkół policealnych (o 1 mniej niż dwa lata wcześniej), w których uczyło się 6,7 tys. uczniów (wzrost o 6,0%). Ponad połowa uczniów pobierała naukę w jednostkach sektora niepublicznego. Najwięcej szkół było w Olsztynie (14) oraz w Elblągu i powiecie ełckim (po 7). W siedmiu powiatach brak było szkół tego typu (w elbląskim, gołdapskim, mrągowskim, nidzickim, olsztyńskim, szczywieńskim i węgorzewskim). W ciągu dwóch lat liczba absolwentów zwiększyła się o ponad 1/3.

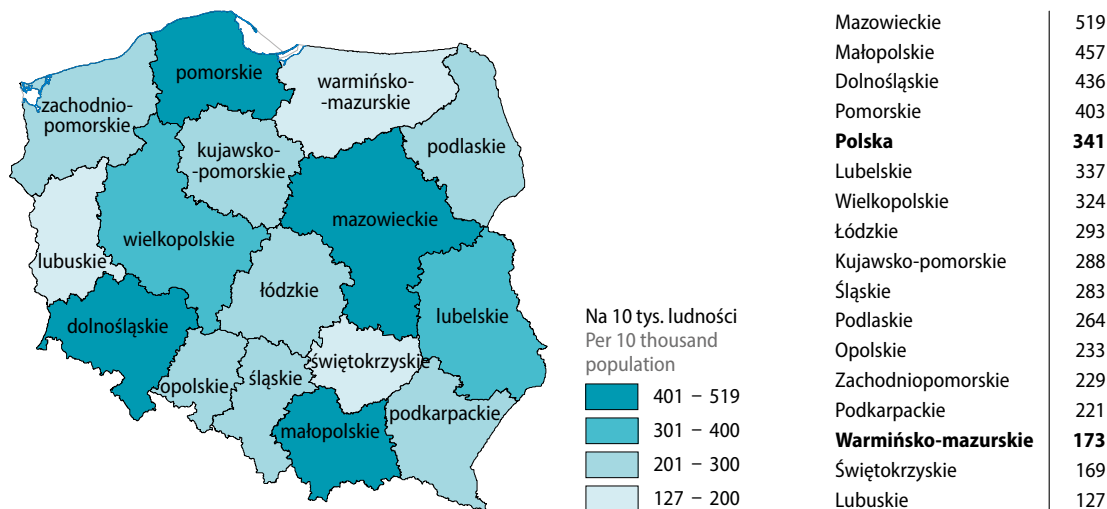
Prawie połowa (47,7%) uczniów szkół policealnych w roku szkolnym 2024/25 wybrała kształcenie w zawodach z podgrupy medycznej, usługi dla ludności wybrało 12,0% uczniów, a biznes i administrację 11,2%. Te podgrupy kształcenia również dominowały przed dwoma laty.

Ważnym elementem edukacji w systemie kształcenia jest nauka języków obcych, a obowiązkowa nauka języka obcego rozpoczyna się już od początku szkoły podstawowej. Od kilku lat wśród nauczanych języków obcych w szkołach dla dzieci i młodzieży dominował język angielski, którego uczyło się ponad 96% uczniów. Kolejnym wyborem (ponad 1/3 uczniów) była nauka języka niemieckiego.

Na koniec września 2024 r. edukację dla dorosłych prowadziły 2 szkoły podstawowe i 38 liceów ogólnokształcących (2 licea mniej niż dwa lata wcześniej). Szkoły podstawowe funkcjonowały w Elblągu i Olsztynie, a licea ogólnokształcące w większości powiatów (oprócz elbląskiego i nowomiejskiego). Łącznie w szkołach dla dorosłych uczyło się 4,5 tys. osób (ponad 1/3 więcej niż przed dwoma laty). Uczniowie liceów ogólnokształcących stanowili 99,2% uczniów szkół dla dorosłych.

W roku akademickim 2024/25 w 16 uczelniach (łącznie z filiami i wydziałami zamiejscowymi) działających w województwie studiowało 23,3 tys. studentów, w tym 16,7 tys. (68,7%) w systemie stacjonarnym. W ciągu dwóch lat liczba studentów zwiększyła się zarówno w województwie (o 2,9%), jak i w kraju (o 4,8%). Ponad 85% studentów kształciło się na trzech uczelniach państwowych. Na największą uczelnię województwa – Uniwersytet Warmińsko-Mazurski (łącznie z filią w Ełku) uczęszczało 70,0% studium. Drugą co do wielkości uczelnią była Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie, którą wybrało prawie 10% osób, a trzecią – Akademia Nauk Stosowanych w Elblągu z ponad 5% udziałem studium.

Mapa 24. Studenci szkół wyższych w roku akademickim 2024/25
Map 24. Students of higher education in the 2024/25 academic year

Wskaźnik natężenia studiujących (liczba studentów na 10 tys. ludności) w ciągu dwóch lat nieco wzrósł (z 166 do 173), jednak nadal województwo plasowało się na 14 pozycji w kraju (przed świętokrzyskim i lubuskim). W roku akademickim 2023/24 uczelnie opuściło o 3,8% mniej absolwentów niż dwa lata wcześniej.

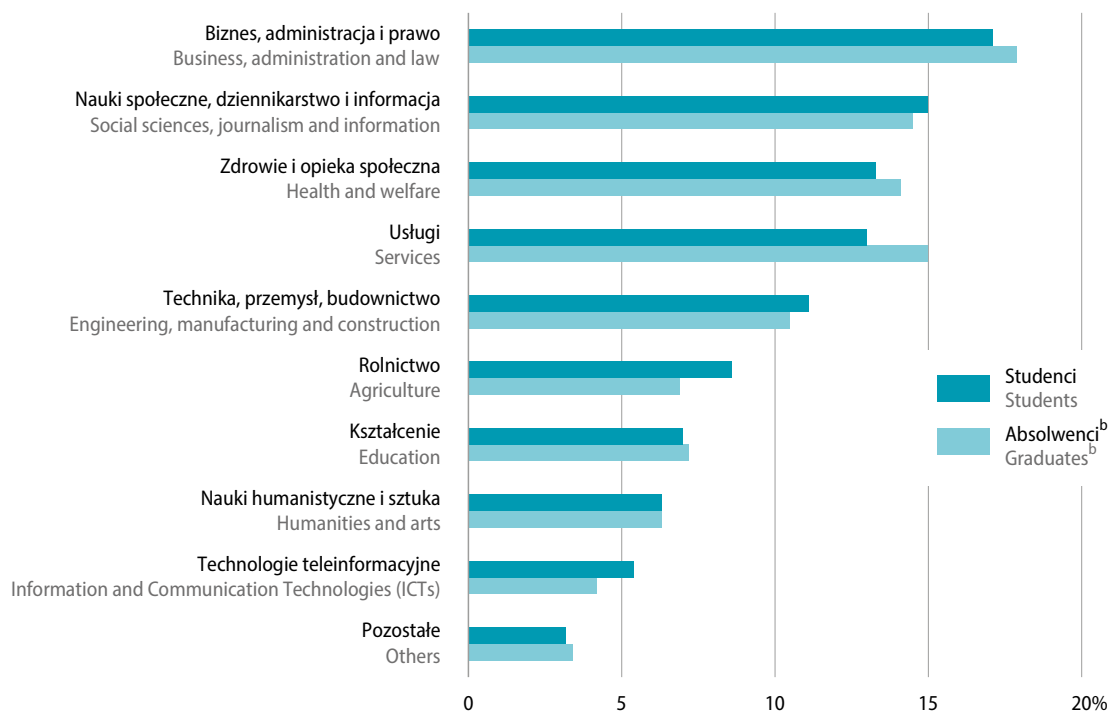
W warmińsko-mazurskim na koniec 2024 r. studiowało 0,5 tys. cudzoziemców – o prawie 8% mniej niż dwa lata wcześniej. W kraju ich liczba w ciągu dwóch lat wzrosła o 3,0%. Wśród tej grupy studentów w województwie (32,4%), tak jak i w kraju (43,8%), dominowali obywatele Ukrainy.

Spośród studentów uczelni macierzystych w roku akademickim 2024/25 ponad połowa (58,6%) pobierała naukę na studiach I stopnia (o 3,6 p. proc. mniej niż przed dwoma laty). W analizowanym okresie zwiększył się (o 4,6 p. proc.) udział studentów na magisterskich studiach jednolitych (do 24,0%), a na magisterskich studiach II stopnia był nieco mniejszy, jednak pozostał na zbliżonym poziomie (17,4%).

Wśród najczęściej wybieranych kierunków kształcenia były biznes, administracja i prawo, na których studiowało 17,1% osób, nauki społeczne, dziennikarstwo i informacja (15,0%) oraz zdrowie i opieka społeczna (13,3%). Wśród absolwentów opuszczających uczelnie w końcu czerwca 2024 r. również dominował kierunek biznes, administracja i prawo (17,9% absolwentów), na drugim miejscu były usługi (15,0%).

Wykres 21. Studenci i absolwenci według kierunków kształcenia^a w roku szkolnym 2024/25

Chart 21. Students and graduates by fields of education^a in the 2024/25 academic year

a Zgodnie z międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F 2013).

b Z poprzedniego roku akademickiego.

a According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F 2013).

b From the previous academic year.

Do dyspozycji studentów na koniec listopada 2024 r. było 10 domów studenckich. Miejsca w domach studenckich były wykorzystane w ponad 90%.

Rozdział 8. Ochrona zdrowia i opieka społeczna

Chapter 8. Health care and social welfare

Dostępność odpowiedniej jakości usług medycznych jest jednym z czynników, które w znacznym stopniu wpływają na ocenę warunków życia ludności.

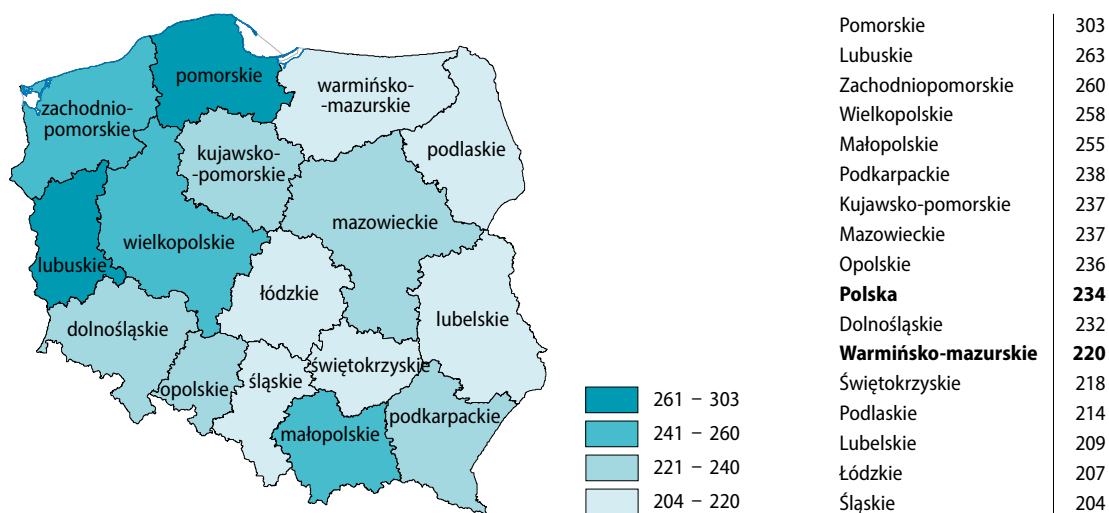
Podstawowym wskaźnikiem charakteryzującym zasoby służby zdrowia jest liczba pracowników medycznych w przeliczeniu na liczbę ludności. W 2024 r. w województwie na 10 tys. ludności przypadało: 28 lekarzy, 7 lekarzy dentyistów, po 6 położnych i farmaceutów, 54 pielęgniarki oraz 12 fizjoterapeutów – w tych grupach zawodowych wskaźniki w województwie były niższe niż przeciętnie w kraju.

Lekarze specjaliści w 2024 r. stanowili 68,0% ogółu pracujących lekarzy (w kraju 64,5%) i w porównaniu do stanu sprzed dwóch lat ich udział zmniejszył się (o 2,5 p. proc.). Wśród lekarzy specjalistów zatrudnionych w sektorze opieki zdrowotnej najliczniejszą grupę stanowili specjaliści: chorób wewnętrznych, chirurgii, medycyny rodzinnej, pediatrii oraz położnictwa i ginekologii, a także anestezjologii i intensywnej terapii, a najmniej liczną specjalistów medycyny pracy, diabetologii i endokrynologii. W skali całego kraju najliczniejszą grupą byli również lekarze interniści, a najmniej było lekarzy onkologów.

Na terenie województwa na koniec 2024 r., łącznie z placówkami MON i MSW, funkcjonowało 41 stacjonarnych szpitali ogólnych, w których w ciągu roku poddano leczeniu 278,2 tys. osób (bez międzyoddziałowego ruchu chorych). Na 1 łóżko przypadało 45 leczonych, czyli o trzy osoby więcej niż przed dwoma laty. Przeciętnie w kraju liczba leczonych na 1 łóżko wynosiła 47 osób i w porównaniu z 2022 r. była o 5 osób wyższa. Liczba mieszkańców przypadająca na 1 łóżko w szpitalach ogólnych w warmińsko-mazurskim w 2024 r. wyniosła 220 osób (w kraju 234), co plasowało województwo na 6 miejscu wśród pozostałych województw.

Mapa 25. Ludność na 1 łóżko w szpitalach ogólnych w 2024 r.

Map 25. Population per bed in general hospitals in 2024

Z ogólnej liczby 6,1 tys. łóżek szpitalnych najwięcej przypadało na oddziały rehabilitacyjne (13,8%), chorób wewnętrznych (13,6%), następnie na oddziały chirurgii ogólnej (11,7%) i ginekologiczno-położnicze (8,3%).

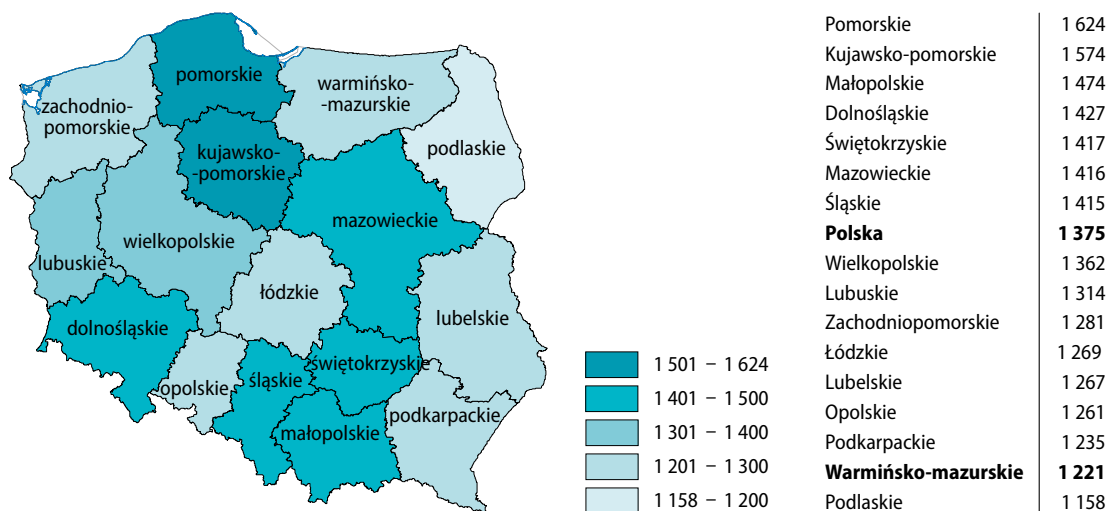
Stacjonarna opieka zdrowotna poza szpitalami ogólnymi prowadzona była w 2024 r. w 14 zakładach opiekuńczo-leczniczych, 5 pielęgniacyjno-opiekuńczych, w 4 hospicjach i 2 oddziałach opieki paliatywnej. Placówki te posiadały łącznie 1,0 tys. łóżek i udzieliły świadczeń 3,1 tys. osób.

W lecznictwie uzdrowiskowym funkcjonowało sanatorium, szpital oraz 4 stacjonarne zakłady rehabilitacji leczniczej. W porównaniu z 2022 r. liczba placówek zmniejszyła się o zakład rehabilitacji leczniczej, a liczba łóżek pozostała na zbliżonym poziomie (0,8 tys.). Korzystających z leczenia uzdrowiskowego było o nieco ponad 10% więcej (7,4 tys.). Wszyscy pacjenci, zarówno w 2024 r., jak i dwa lata wcześniej, leczyli się stacjonarnie. Świadczenia placówek lecznictwa uzdrowiskowego obejmowały różnorodne zabiegi lecznicze, których w 2024 r. wykonano łącznie 337,0 tys. (o 2,6% więcej niż w 2022 r.), w tym najwięcej z zakresu kinezyterapii i zabiegów borowinowych.

Ambulatoryjna opieka zdrowotna obejmuje świadczenia skierowane do osób, które nie wymagają leczenia w warunkach całodobowych lub całodziennych. Na koniec 2024 r. funkcjonowało 916 przychodni i było to o 34 placówki więcej niż przed dwoma laty, natomiast praktyk lekarskich, które podpisały kontrakty z NFZ lub przychodniami było 189 (o 25 mniej). Dostępność tych placówek dla mieszkańców poprawiła się – na 1 przychodnię i praktykę medyczną przypadało 1 221 osób (o 26 osób mniej niż na koniec 2022 r.). Dostępność do usług ambulatoryjnych na wsi była ponad trzykrotnie mniejsza niż w miastach.

W kraju wskaźnik obciążenia placówek ambulatoryjnych pacjentami był wyższy. Jeden podmiot obsługiwał o 154 pacjentów więcej niż w warmińsko-mazurskim. Województwo było drugim w kraju pod względem dostępności placówek ambulatoryjnych – lepszy dostęp mieli tylko pacjenci w podlaskim (1 158 osób na placówkę).

Mapa 26. Ludność na 1 placówkę ambulatoryjnej służby zdrowia w 2024 r.
Map 26. Population per 1 out-patient health care facility in 2024

W 2024 r. w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej w ramach podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej udzielono 11 594,5 tys. porad (łącznie z poradami w izbach przyjęć szpitali ogólnych) – o 5,0% więcej niż w 2022 r. Liczba porad lekarskich w okresie 2022–2024 wzrosła o 5,3% (w kraju o 9,0%), natomiast porad stomatologicznych o 1,2% (w kraju o 8,0% więcej). W zakresie podstawowej opieki zdrowotnej (POZ) w 2024 r. udzielono 6 799,0 tys. porad lekarskich (o prawie 4% więcej niż w 2022 r.), w kraju ich liczba wzrosła o ponad 6%.

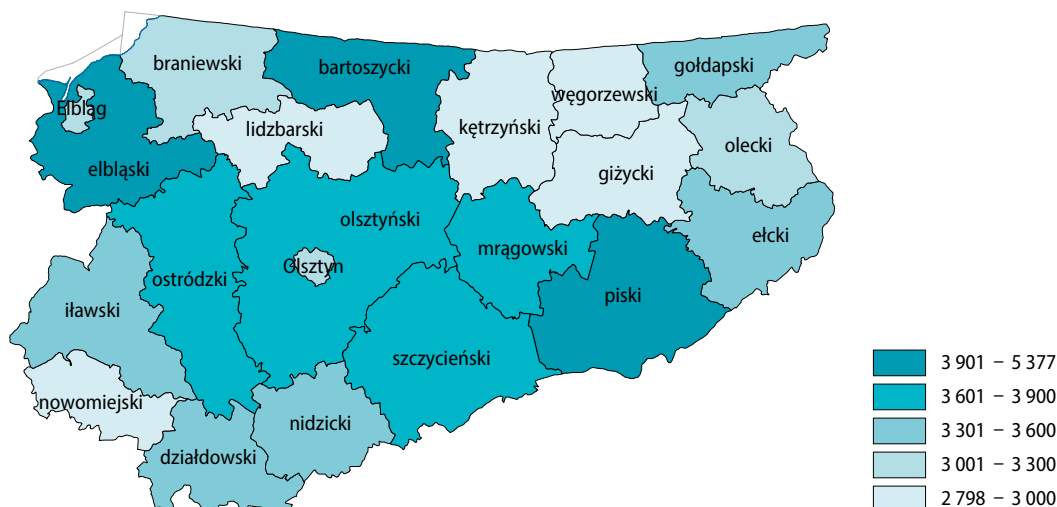
Liczba porad lekarskich świadczonych na odległość (wprowadzonych w 2020 r. w formie teleporad, w związku z wystąpieniem pandemii COVID-19) w 2024 r. wyniosła 583,3 tys. i była o ponad 2/3 mniejsza niż dwa lata wcześniej. Ponad 82% wszystkich teleporad to te świadczone w POZ.

Na 1 mieszkańca województwa w 2024 r. przypadało 7,9 porad lekarskich (w kraju 8,8) i 0,7 stomatologicznych (w kraju 1,0).

Zadania jednostek pomocy doraźnej związane są z podejmowaniem medycznych działań ratowniczych wobec osób znajdujących się w stanie nagłego zagrożenia życia lub zdrowia. W 2024 r. szybką pomoc medyczną w razie wypadku lub nagłego zachorowania świadczyły 84 jednostki systemu ratownictwa medycznego, w skład których wchodziło 76 zespołów podstawowych i 8 specjalistycznych oraz jeden zespół lotniczy wyposażony w śmigłowiec. W ciągu roku zrealizowano 122,2 tys. wyjazdów na miejsce zdarzenia i było to nieco więcej niż w 2022 r. Najczęściej miejscem docelowym wyjazdu był dom pacjenta (blisko 80% w całym analizowanym okresie). Świadczeń udzielono dla prawie 123 tys. osób – i było to również więcej niż dwa lata wcześniej (o 1,0 tys.). Wzrost ten był generowany przez większą liczbę udzielonych świadczeń pacjentom w wieku 65 lat i więcej, natomiast ilość udzielonych świadczeń dla osób do 18 roku życia zmniejszyła się. Na 1000 ludności świadczenia zdrowotnego udzielono 91 osobom (w kraju 94).

Dostępność leków i porad farmaceutycznych zależy od gęstości sieci aptek oraz liczby farmaceutów. W okresie 2022–2024 liczba aptek ogólnodostępnych i punktów aptecznych zmniejszyła się o 22 placówki i na koniec 2024 r. wyniosła 397. Spadkowa tendencja miała miejsce we wszystkich województwach. W rezultacie tych zmian w ciągu dwóch lat liczba ludności przypadająca na aptekę i punkt apteczny w warmińsko-mazurskim zwiększyła się. Najłatwiejszy dostęp mieli mieszkańcy powiatu giżyckiego (2,8 tys. osób na placówkę) i lidzbarskiego (2,9 tys.), a najtrudniejszy elbląskiego (5,4 tys.) i bartoszyckiego (4,0 tys.).

Mapa 27. Ludność na 1 aptekę ogólnodostępną i punkt apteczny w 2024 r.
Map 27. Population per 1 generally available pharmacy and pharmaceutical outlet in 2024

Żłobki, oddziały żłobkowe i kluby dziecięce są kolejną grupą placówek zaliczanych do systemu opieki zdrowotnej. Ich zadania związane są z działaniami profilaktycznymi i opieką nad dziećmi do lat 3.

Na koniec 2024 r. funkcjonowało 146 żłobków i klubów dziecięcych. W porównaniu z 2022 r. przybyło 12 żłobków i 8 klubów dziecięcych. Wśród tych placówek przeważały żłobki, które stanowiły 80,1% (w kraju 84,2%). Na koniec grudnia 2024 r. w żłobkach i klubach dziecięcych przebywało 4,4 tys. dzieci, tj. o 7,5% więcej niż w 2022 r. (w kraju o 4,4% dzieci mniej). O poprawie dostępności usług opiekuńczych może świadczyć wskaźnik wyrażony liczbą miejsc w żłobkach i klubach dziecięcych w przeliczeniu na 1000 dzieci w wieku do lat 3. Wartość tego wskaźnika w województwie na koniec 2024 r. wyniosła 208, a dwa lata wcześniej 144, jednak nadal był to najniższy wskaźnik w kraju. Ponadto opiekę nad dziećmi w 2024 r. sprawowało 69 dziennych opiekunów zajmujących się 330 dziećmi i 157 niań zarejestrowanych w ZUS.

Opieka zastępcza nad dzieckiem (ustawowo – piecza zastępcza) dzieli się na instytucjonalną i rodzinną. W skład pieczy instytucjonalnej wchodzi placówki opiekuńczo-wychowawcze, ośrodki preadopcyjne i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne.

Z 70 całodobowych placówek opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci i młodzieży korzystało 0,9 tys. wychowanków (zarówno w województwie, jak i w kraju nieco więcej niż w 2022 r.). Z pomocy 71 placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży korzystało w województwie 2,5 tys. osób – mniej niż w 2022 r. Spadkową tendencję w zakresie funkcjonowania tych placówek zaobserwowano w większości województw.

Pieczę zastępczą sprawowało 1,7 tys. rodzin zastępczych (podobnie w 2022 r.) i 43 rodzinne domy dziecka (o 5 placówek więcej), które zapewniły opiekę 2,9 tys. dzieci i młodzieży. Liczba osób objętych tą formą opieki wzrosła w województwie o 4,3% (w kraju o 6,4%). Prawie połowa dzieci przebywała w rodzinach zastępczych spokrewnionych. Zwiększył się odsetek dzieci umieszczonych w rodzinnych domach dziecka i rodzinach zastępczych zawodowych, a w rodzinach niezawodowych zmniejszył się.

Wykres 22. Dzieci przebywające w rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka
Chart 22. Children in foster families and foster homes

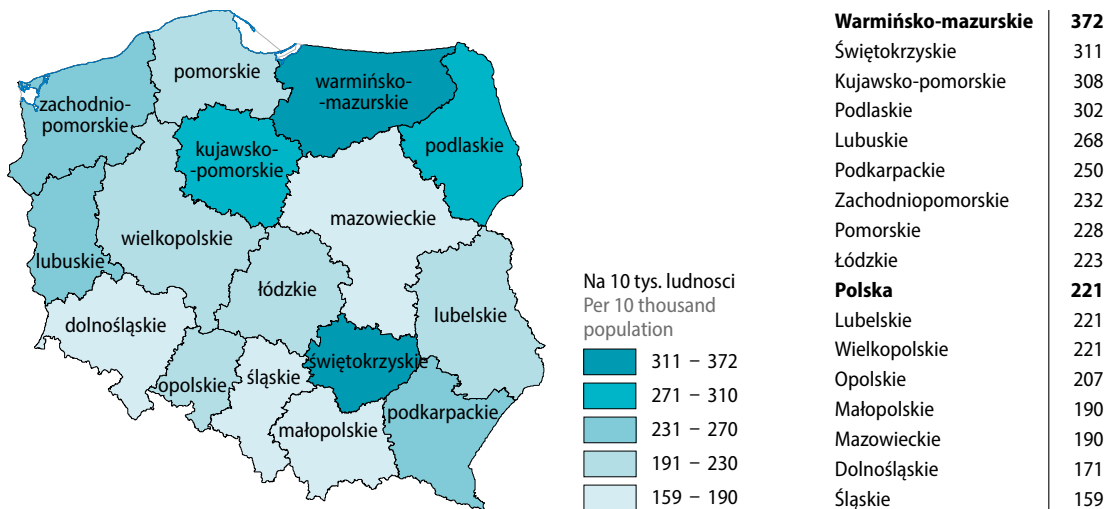

W 2024 r. kontynuowano realizowanie zapoczątkowanego w kwietniu 2016 r. rządowego programu „Rodzina 800 plus” (do 31 grudnia 2023 r. „Rodzina 500 plus”), kierowanego do rodzin naturalnych, a także do rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej. Przeciętna miesięczna liczba dzieci, na które rodziny otrzymały świadczenia wychowawcze w wysokości 800 zł, w 2024 r. wyniosła 233,7 tys. zł, zaś wydatki na ten cel wyniosły 2 262,1 mln zł. W związku z podwyższeniem od 1 stycznia 2024 r. kwoty świadczenia wychowawczego z 500 zł na 800 zł wydatki na to świadczenie w ciągu dwóch lat wzrosły o ponad połowę przy mniejszej liczbie dzieci (o 2,1%). W kraju było podobnie.

W 2024 r. w województwie funkcjonowało 118 placówek stacjonarnej pomocy społecznej (z filiami) – o 18 więcej niż w 2022 r. Liczba miejsc w tych placówkach wzrosła nieznacznie i wyniosła 5,9 tys. Liczba pensjonariuszy wzrosła o 2,6% (w kraju o 4,8%), na koniec 2024 r. było to 5,4 tys. osób. Wśród pensjonariuszy najliczniejszą grupę stanowiły osoby w podeszłym wieku, przewlekle psychicznie chore oraz osoby niepełnosprawne intelektualnie.

Osobom spełniającym określone kryteria oferowana jest pomoc, która polega na udzielaniu świadczeń pieniężnych i niepieniężnych. W 2024 r. skorzystało z nich 50,3 tys. osób (ponad 12% mniej niż dwa lata wcześniej). Liczba korzystających, którym decyzją przyznano świadczenie, w okresie 2022–2024 w przeliczeniu na 10 tys. ludności zmniejszyła się z 418 do 372. Nadal był to najwyższy wskaźnik w kraju.

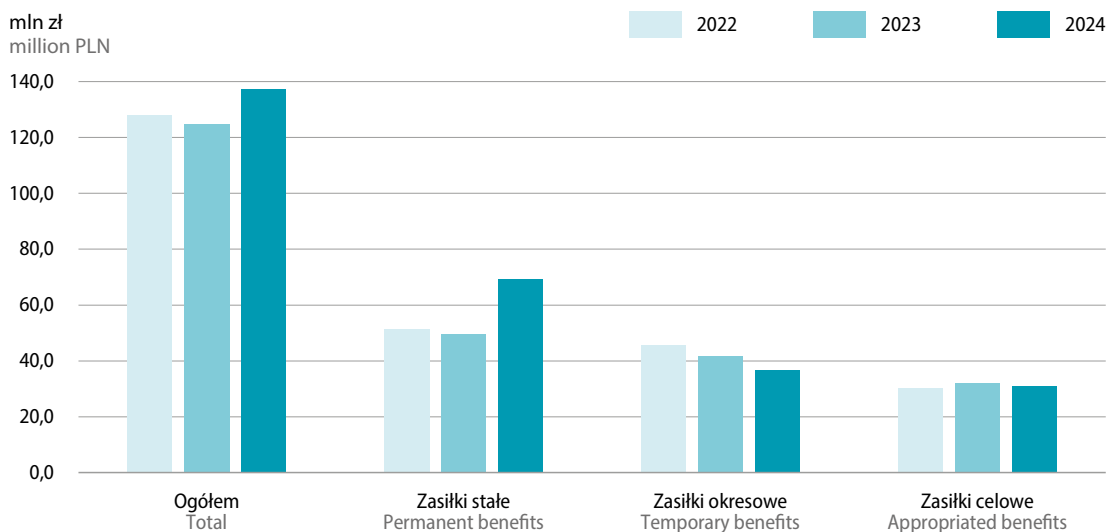
Mapa 28. Osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej w 2024 r.
 Map 28. Beneficiaries of social assistance benefits in 2024

Z zasiłków celowych skorzystało 21,9 tys. osób, a zasiłki okresowe otrzymało 14,3 tys. osób (w obu przypadkach liczba świadczeniobiorców spadła). Pomoc niepieniężna w postaci posiłku trafiła do 18,0 tys. osób, usługami opiekuńczymi objęto 5,5 tys. osób, natomiast schronienie zapewniono dla 1,0 tys. osób. W pierwszych dwóch wymienionych przypadkach liczba objętych pomocą w 2024 r. była mniejsza niż w 2022 r., natomiast w przypadku schronienia – większa.

Wartość udzielonych w 2024 r. świadczeń społecznych wyniosła 229,6 mln zł i była 14,4% wyższa niż w 2022 r. (w Polsce wzrost ponad dwukrotnie większy). Pomoc pieniężna stanowiła blisko 60% tej kwoty. Składały się na nią zasiłki stałe, okresowe i celowe.

Wykres 23. Wartość udzielonych świadczeń pieniężnych pomocy społecznej
 Chart 23. Value of monetary benefits from social assistance system

Wśród niepieniężnych form pomocy społecznej prawie ⅓ środków przeznaczono na usługi opiekuńcze, których wartość w ciągu dwóch lat wzrosła o 22,6%. Wyższy niż w warmińsko-mazurskim przyrost tych środków zanotowano w pięciu województwach.

Rozdział 9. Sport i wypoczynek

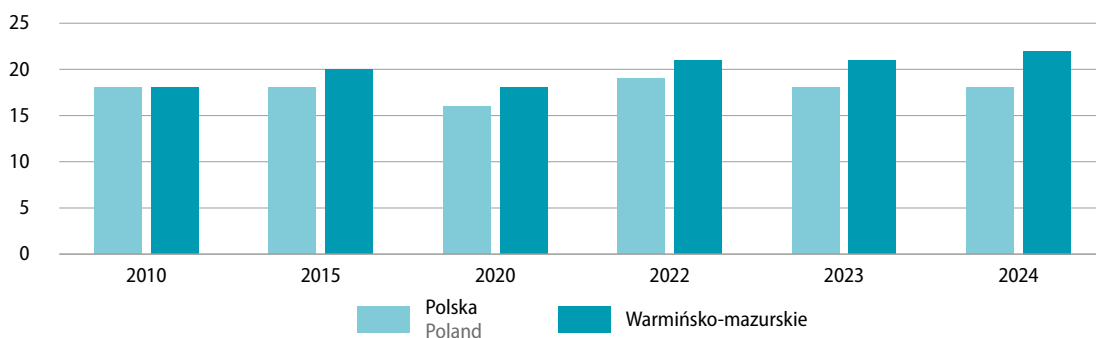
Chapter 9. Sport and recreation

Czytanie książek i czasopism jest jedną z często wybieranych form odpoczynku. Liczba placówek bibliotecznych (łącznie z punktami bibliotecznymi) w latach 2022–2024 zmniejszyła się o 22 i wynosiła 351. Miało to wpływ na wzrost liczby ludności obsługiwanej przez jedną placówkę (o 181 osób), na którą w końcu okresu przypadają 3 844 osoby. Nadal był to wskaźnik niższy niż w kraju, co świadczy o lepszej dostępności tych instytucji kultury w województwie.

W analizowanym okresie zaobserwowano spadek liczby zarejestrowanych czytelników – w 2024 r. z zasobów bibliotecznych korzystało 153,0 tys. osób (o prawie 5% mniej niż dwa lata wcześniej). Zmniejszyła się także liczba czytelników przypadających na 1000 mieszkańców (ze 117 do 113). Wskaźnik wypożyczeń księgozbioru na 1 czytelnika, który pozwala ocenić rzeczywistą skalę czytelnictwa, wzrósł natomiast z 20 woluminów do 22 i uplasował województwo na 3 pozycji w Polsce.

Wykres 24. Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika

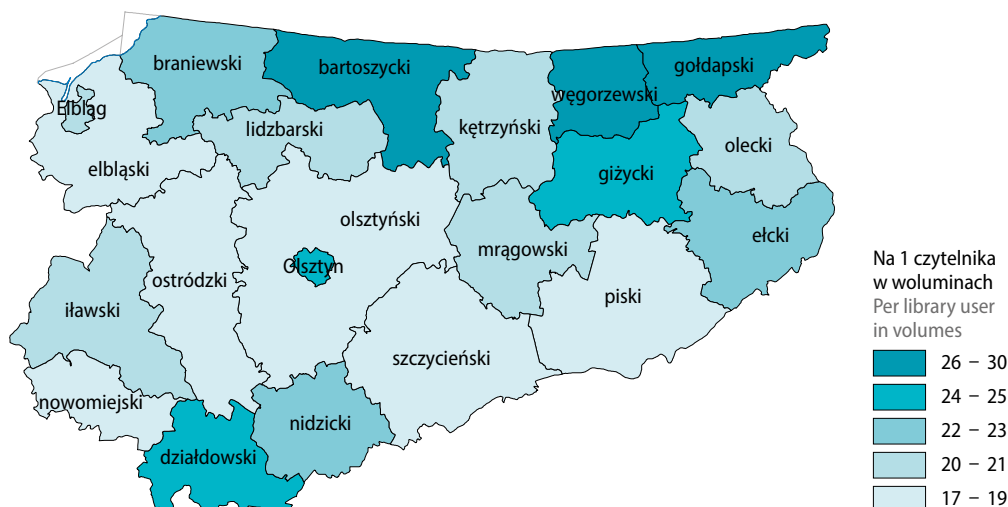
Chart 24. Loans per library user

Wśród powiatów województwa najbardziej aktywnymi czytelnikami, biorąc pod uwagę wysokość tego wskaźnika, byli mieszkańcy powiatu węgorzewskiego (30), natomiast najmniej aktywni byli mieszkańcy powiatu elbląskiego (17).

Mapa 29. Wypożyczenia księgozbioru w placówkach bibliotecznych według powiatów w 2024 r.

Map 29. Loans in library facilities by powiats in 2024

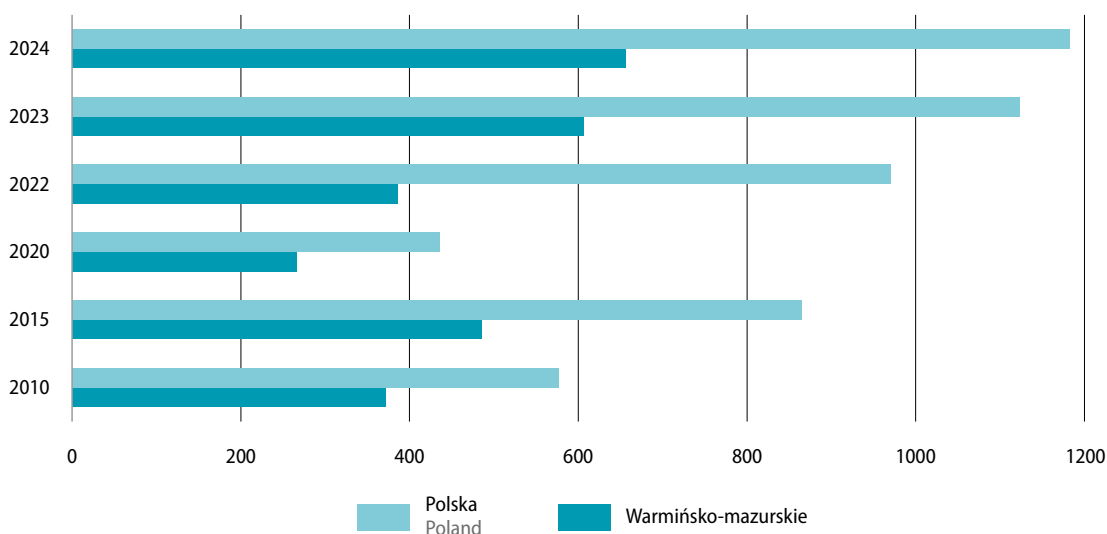
Z analizy dostępności usług elektronicznych w zakresie czytelnictwa wynika, że w 2024 r. stopień komputeryzacji placówek bibliotecznych, wyrażony liczbą komputerów przeznaczonych dla użytkowników na 10 tys. czytelników, w województwie wyniósł 89 i był najwyższy w kraju, natomiast najniższy wskaźnik odnotowano w śląskim (30). W okresie 2022–2024 odsetek komputerów z dostępem do Internetu, przeznaczonych dla użytkowników utrzymał się na wysokim poziomie (prawie 99%), co również uplasowało warmińsko-mazurskie na 1 pozycji wśród województw (w kraju prawie 97%). Najniższy odsetek był w wielkopolskim (prawie 95%).

W dobie społeczeństwa informacyjnego zwiększa się zakres usług on-line oferowanych przez placówki biblioteczne. W 2024 r. możliwość korzystania z katalogu on-line oferowało 86,4% bibliotek publicznych i ich filii (o 2,0 p. proc. więcej niż dwa lata wcześniej). Poprawiła się także możliwość zdalnego składania zamówień na materiały biblioteczne, którą oferowało ponad 60% placówek (w kraju tyle samo).

W warmińsko-mazurskim blisko 45% bibliotek publicznych i ich filii było przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych, wśród nich tylko jedna placówka nie posiadała wejścia do budynku dostosowanego dla osób z niepełnosprawnością ruchową. Prawie $\frac{2}{3}$ placówek było wyposażonych w udogodnienia wewnątrz budynku.

Działalność muzealną w województwie prowadziło 35 muzeów i oddziałów muzealnych (o 1 więcej niż w 2022 r.). W okresie 2022–2024 muzea zorganizowały większą liczbę wystaw, zarówno czasowych (o prawie $\frac{1}{3}$), jak i stałych (o ponad $\frac{1}{4}$). Liczba zwiedzających muzea w tym okresie zwiększyła się o prawie 70% (najwyższy wzrost w kraju) i wyniosła 887,2 tys., w tym z nieodpłatnego programu Noc Muzeów skorzystało o prawie 30% więcej osób. Wskaźnik zwiedzających na 1000 ludności w ciągu dwóch lat zwiększył się o ponad $\frac{2}{3}$ i w końcu okresu wyniósł 656 (w kraju 1 182).

Wykres 25. Zwiedzający muzea i oddziały muzealne na 1000 ludności
Chart 25. Museum and museum departments visitors per 1000 population

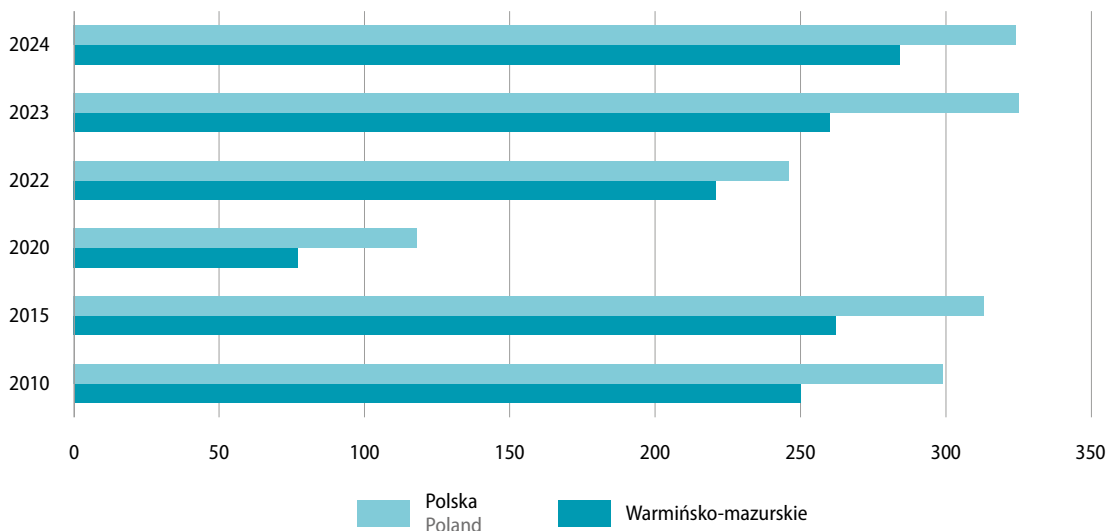

Dostosowanie budynków dla osób z niepełnosprawnościami w województwie było wyższe (60,0%) niż w kraju (56,1%). Większy był także odsetek obiektów posiadających udogodnienie w postaci wejścia do budynku, jednak udogodnień wewnątrz budynku w warmińsko-mazurskim było mniej niż przeciętnie w kraju.

Działalność wystawienniczą na terenie warmińsko-mazurskiego oprócz muzeów prowadziło 6 galerii (w 2022 r. tyle samo). Liczba zwiedzających zwiększyła się o ponad $\frac{1}{4}$ i wyniosła 118,5 tys. osób. Osoby niepełnosprawne tylko w jednym obiekcie nie miały udogodnień zarówno w formie wejścia do budynku, jak i wewnątrz budynku.

Nieodłącznym elementem życia kulturalnego jest działalność teatrów i instytucji muzycznych. Na koniec 2024 r. w województwie, podobnie jak przed dwoma laty, działało 5 placówek tego typu. Zorganizowały one 1 573 przedstawienia i koncerty, w tym 20 w innych województwach. W tych wydarzeniach uczestniczyło 260,4 tys. widzów i słuchaczy (prawie 40% więcej niż w 2024 r.), a widzowie w innych województwach stanowili nieco ponad 2%. Liczba widzów i słuchaczy w przeliczeniu na 1000 ludności zwiększyła się zarówno w województwie (o 28,1%), jak i w kraju (o 31,6%).

Wykres 26. Widzowie i słuchacze w teatrach i instytucjach muzycznych na 1000 ludności
Chart 26. Audience in theatres and music institutions per 1000 population

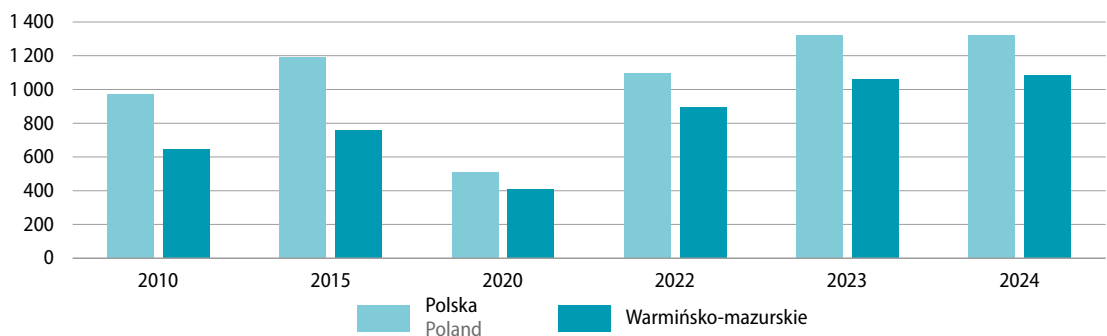

Udogodnienia dla osób niepełnosprawnych, zarówno w formie wejścia do budynku, jak i udogodnień wewnątrz budynku miały 4 z 5 placówek.

W latach 2022–2024 liczba kin pozostała bez zmian (25), liczba seansów pozostała na tym zbliżonym poziomie (ponad 15 tys.), widzów było o prawie 1/5 więcej. Na podobnym poziomie utrzymał się także udział seansów filmów produkcji polskiej (21,2%). Odsetek widzów na filmach polskiej produkcji zwiększył się do 28,2% (o 3,8 p. proc.).

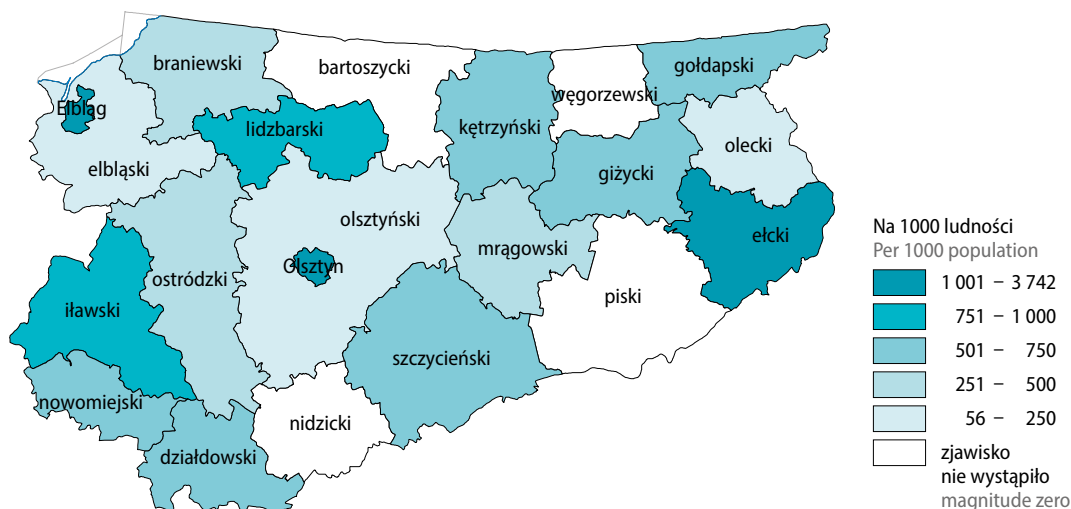
W analizowanym okresie zarówno w warmińsko-mazurskim, jak i w Polsce, o nieco ponad 1/5 zwiększył się wskaźnik pokazujący relację liczby widzów na 1000 ludności.

Wykres 27. Widzowie w kinach stałych na 1000 ludności
Chart 27. Audience in indoor cinemas per 1000 population

W rankingu województw warmińsko-mazurskie zajęło 11 miejsce pod względem liczby widzów na 1000 ludności. Wewnątrz województwa najwięcej widzów przypadających na 1000 mieszkańców zanotowano w Olsztynie (3 742), Elblągu (2 650) oraz w powiecie elckim (1 911), a najmniej w olsztyńskim (56).

Mapa 30. Widzowie w kinach stałych według powiatów w 2024 r.
Map 30. Audience in indoor cinemas by poviats in 2024

Wszystkie kina w 2024 r. miały wejście do budynku przystosowane dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich, a 22 kin spośród 25 posiadały również udogodnienia wewnątrz budynku.

Wśród instytucji kultury oferujących mieszkańcom usługi, które propagują aktywne formy uczestnictwa są: centra kultury, domy i ośrodki kultury, kluby oraz świetlice. W 2024 r. funkcjonowało 146 placówek tego typu (o 3 więcej niż w 2022 r.), zwiększyła się także liczba działających w nich pracowni o 15 jednostek i wyniosła 337. Najbardziej popularne były pracownie plastyczne, muzyczne oraz sale baletowe i taneczne. Instytucje te w ciągu 2024 r. zorganizowały o prawie 30% imprez więcej niż dwa lata wcześniej. Liczba uczestników w tym okresie zwiększyła się o połowę (w kraju o prawie 30% więcej). Najwięcej uczestników zgromadziły wystawy i koncerty. W wydarzeniach organizowanych przez placówki kultury w województwie udział wzięły 1 582 osoby na 1000 ludności (o 545 osób więcej niż w 2022 r.) Uplasowało to warmińsko-mazurskie na drugiej pozycji w Polsce (za lubuskim), przy przeciętnej w kraju 937 osób.

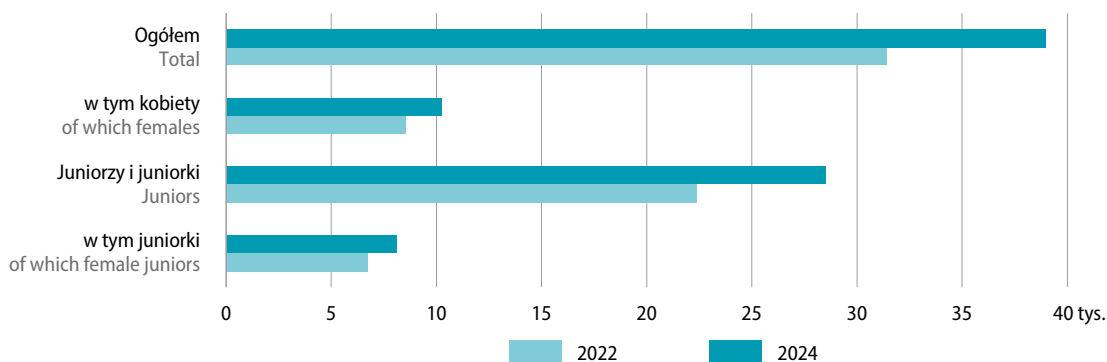
W 2024 r. zorganizowano 150 kursów m.in. języków obcych, plastycznych, nauki gry na instrumentach, komputerowych, które ukończyło 2,0 tys. osób i było to o ponad 1/5 więcej niż przed dwoma laty. Najbardziej popularne były kursy plastyczne, nauki języków obcych oraz komputerowe.

W 2024 r. 55,4% budynków użytkowanych przez instytucje prowadzące działalność społeczno-kulturalną miały udogodnienia dla osób niepełnosprawnych, w tym 55,0% placówek było wyposażonych w usprawnienia w postaci wejścia do budynku, a udogodnienia wewnątrz budynków posiadało 43,6% obiektów.

Z przeprowadzanego co dwa lata badania wynika, że w 2024 r. osoby uprawiające sport mogły skorzystać z usług 555 klubów sportowych (o 59 klubów więcej niż w 2022 r.). Wśród osób ćwiczących w klubach (39,0 tys.) prawie ¾ stanowili mężczyźni, a także osoby młode – w wieku do 18 roku życia.

Wykres 28. Ćwiczący w klubach sportowych

Chart 28. Persons practising sports in sports clubs

Pod względem liczby osób ćwiczących w klubach sportowych na 1000 mieszkańców (29 osób), województwo warmińsko-mazurskie zajmowało 15 lokatę w kraju. Najwyższy wskaźnik zanotowano w województwie zachodniopomorskim (46) i małopolskim (43), najniższy – w województwie świętokrzyskim (28). W województwie najbardziej aktywni byli mieszkańcy Olsztyna (39) i Elbląga (36) oraz powiatu mrągowskiego (34) i ełckiego (32), najmniejszą aktywnością natomiast wykazali się mieszkańcy powiatu braniewskiego (9).

Mapa 31. Ćwiczący w klubach sportowych według powiatów w 2024 r.

Map 31. Persons practising sports in sports clubs by powiats in 2020

Największą popularnością wśród ćwiczących w województwie cieszyły się gry zespołowe, przede wszystkim piłka nożna, siatkówka i koszykówka. Duża liczba osób trenowała również strzelectwo sportowe i lekkoatletykę oraz tenis stołowy. Wśród sportów wodnych najczęściej wybierane było pływanie oraz żeglarsstwo (łódzie regatowe), a spośród sportów walki – karate i taekwondo olimpijskie.

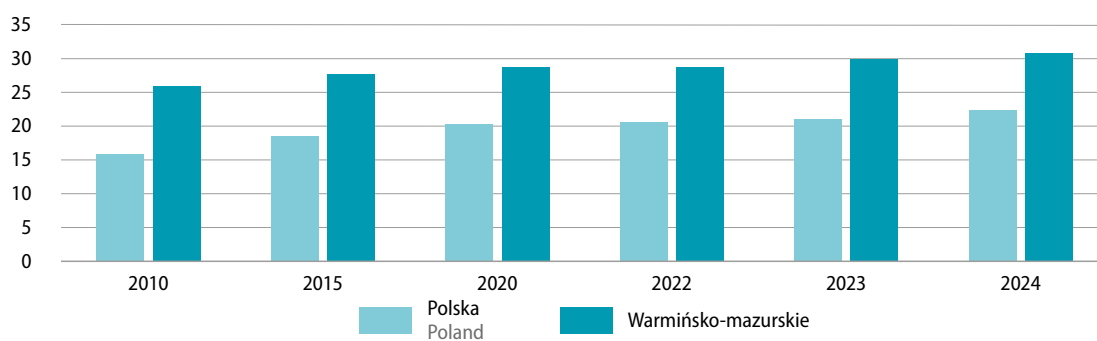
W dniu 31 lipca 2024 r. w warmińsko-mazurskim prowadziły działalność 484 obiekty noclegowe (posiadające 10 lub więcej miejsc noclegowych) – o 15 więcej niż przed dwoma laty. Działo 195 obiektów hotelowych, a z pozostałych 289 obiektów noclegowych najwięcej było kwater agroturystycznych i pokoi gościnnych/kwater prywatnych. Ponad połowa obiektów noclegowych w województwie to obiekty całoroczne.

Obiekty noclegowe dysponowały 41,7 tys. miejsc noclegowych, w tym niemal 1/3 miejsc oferowały hotele. W warmińsko-mazurskim na 1 turystyczny obiekt noclegowy przypadało 86 miejsc noclegowych (w kraju 81). W porównaniu zarówno z 2022 r., jak i z 2023 r. liczba miejsc noclegowych zwiększyła się.

Miarą oceniającą dostęp do usług turystycznych jest m.in. liczba miejsc noclegowych przypadająca na 1000 mieszkańców. W analizowanym okresie wartość wskaźnika zwiększyła się zarówno w warmińsko-mazurskim, jak i w kraju.

Wykres 29. Miejsca noclegowe w turystycznych obiektach noclegowych na 1000 ludności

Chart 29. Bed places in tourist accommodation establishments per 1000 population

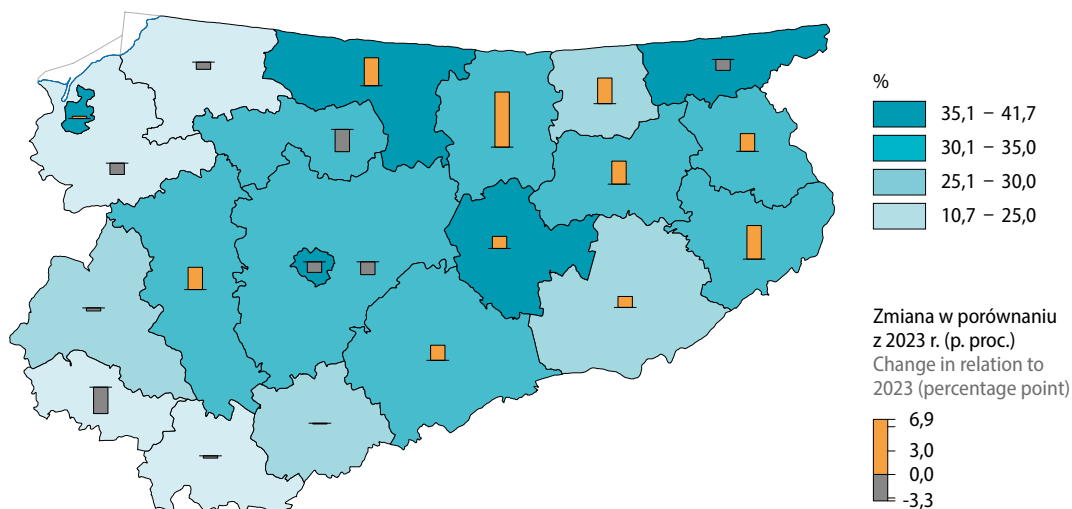

W 2024 r. liczba osób korzystających z noclegów wyniosła 1 376,0 tys. i było to o 14,2% więcej niż w 2022 r. (w kraju więcej o 13,4%). Turyści zagraniczni stanowili 7,5% korzystających (dwa lata wcześniej 5,0%), a ich liczba w tym okresie zwiększyła się o 69,1%. Wśród turystów zagranicznych korzystających z bazy noclegowej przeważali turyści z Niemiec, Litwy i Wielkiej Brytanii. Turyści najczęściej korzystali z noclegów w hotelach (68,6% korzystających) i ośrodkach wczasowych (6,0%). Wskaźnik rozwoju bazy noclegowej wyrażony liczbą korzystających z noclegów w obiektach turystycznych w przeliczeniu na 1 miejsce noclegowe wzrósł z 31 korzystających w 2022 r. do 33 w 2024 r. Wskaźnik ten plasował województwo na przedostatnim miejscu w kraju.

W 2024 r. udzielono w województwie 3 481,3 tys. noclegów, co oznaczało zwiększenie w porównaniu ze stanem sprzed dwóch lat o 12,8% (w kraju wzrost o 8,6%). Odsetek noclegów udzielonych turystom zagranicznym wyniósł 6,8% i był większy niż w 2022 r. (o 1,9 p. proc.)

Stopień wykorzystania miejsc noclegowych, mierzony stosunkiem liczby udzielonych noclegów do nominalnej liczby miejsc noclegowych, w analizowanym okresie uległ zwiększeniu i wyniósł 33,0% (w kraju 40,1%), plasując województwo na 10 pozycji w kraju. Wśród powiatów warmińsko-mazurskiego największy stopień wykorzystania miejsc noclegowych zanotowano w powiecie gołdapskim, Elblągu i bartoszyckim. W porównaniu z 2022 r. wskaźnik ten wzrósł najbardziej w powiecie nidzickim i bartoszyckim, a w największym stopniu obniżył się w powiecie działdowskim i elbląskim.

Mapa 32. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych według powiatów w 2024 r.
Map 32. Occupancy rate of bed places by powiats in 2024

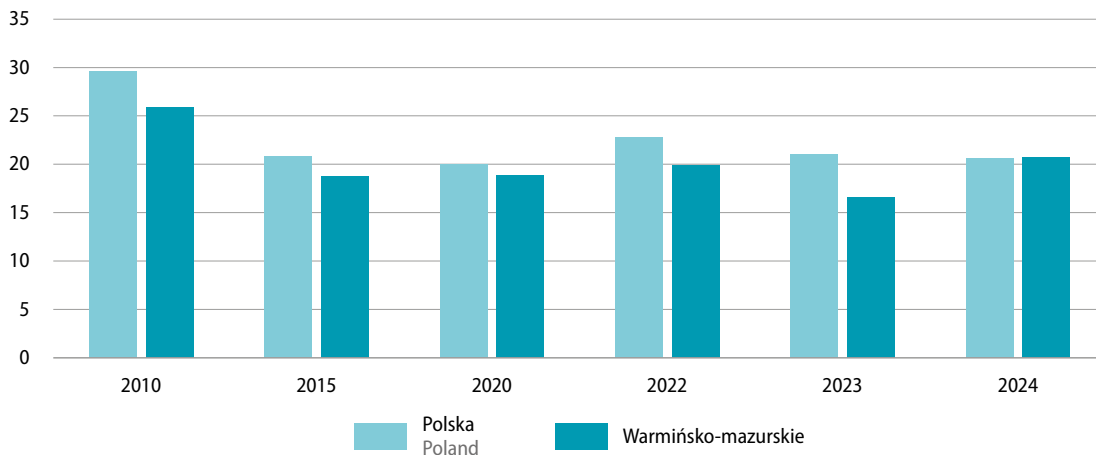
Rozdział 10. Bezpieczeństwo publiczne

Chapter 10. Public safety

Według danych Komendy Głównej Policji dotyczących przestępstw stwierdzonych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych w 2024 r. odnotowano 28,1 tys. przestępstw – o 3,2% mniej niż w 2022 r. (w kraju wzrost o 10,4%). Wśród zarejestrowanych przestępstw ponad połowę stanowiły przestępstwa kryminalne, a gospodarcze prawie ½. Przeważającą kategorią przestępstw kryminalnych (blisko 80%) były przestępstwa przeciwko mieniu. W latach 2022–2024 liczba przestępstw kryminalnych pozostała na zbliżonym poziomie (ponad 15 tys.), a przestępstw przeciwko mieniu było o ponad 12% mniej. Jednocześnie w okresie tym odnotowano więcej (o ponad 13%) przestępstw gospodarczych. Przestępstw drogowych było o prawie ¼ mniej (2,1 tys. w 2024 r.).

Zagrożenie przestępczością, mierzone liczbą stwierdzonych przestępstw na 1000 ludności, w warmińsko-mazurskim, tak samo jak w kraju, ukształtowało się na poziomie 21 przestępstw.

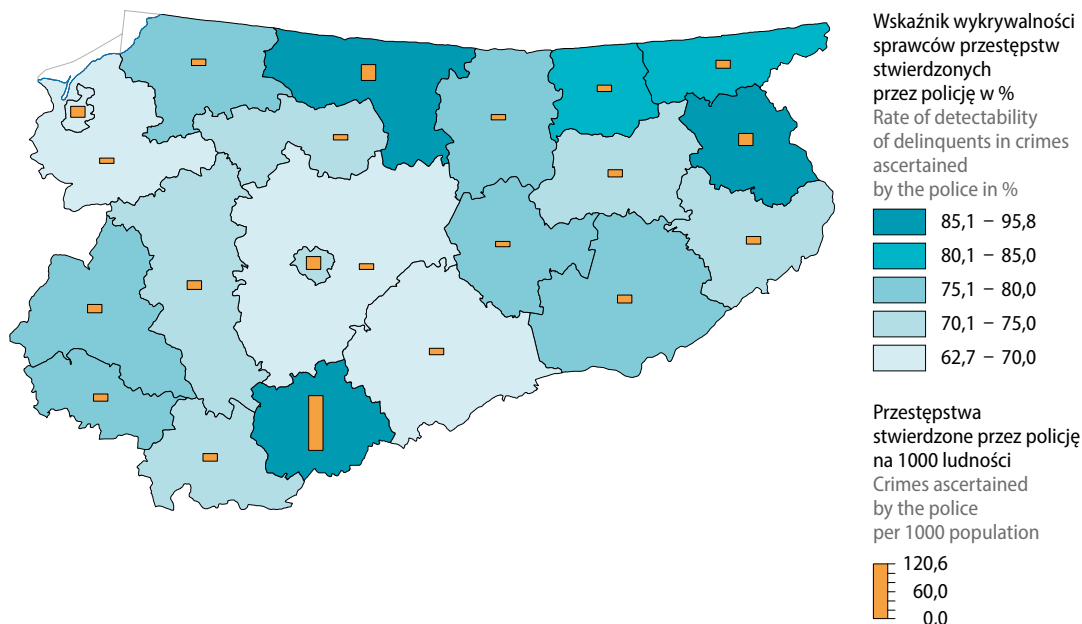
Wykres 30. Przestępstwa stwierdzone przez Policję na 1000 mieszkańców
Chart 30. Ascertained crimes by the Police per 1000 population

Skuteczność walki z przestępczością ma wpływ na poczucie bezpieczeństwa ludności. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw w ciągu dwóch lat zwiększył się z poziomu 74,9% do 76,5% i był o 6,7 p. proc. wyższy niż w kraju. W 2024 r. bardzo wysoka (99% i więcej) była wykrywalność przestępstw przeciwko rodzinie i opiece, wymiarowi sprawiedliwości, drogowych oraz przestępstw z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. Największa wykrywalność sprawców przestępstw występowała w województwie dolnośląskim, a najniższa w podkarpackim, warmińsko-mazurskie uplasowało się na 7 pozycji.

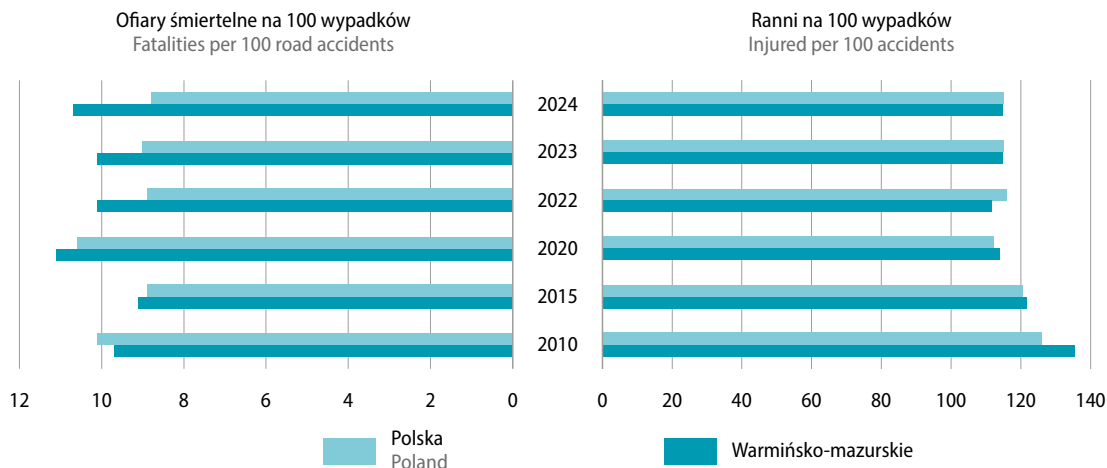
W powiatach województwa najwięcej przestępstw na 1000 ludności stwierdzono w nidzickim (121) i bartoszyckim (35), najmniej w mrągowskim, elbląskim, kętrzyńskim i lidzbarskim (po 12). Największa skuteczność walki z przestępczością, wyrażona przez wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw, występowała w powiatach nidzickim, oleckim i bartoszyckim.

Mapa 33. Zagrożenie przestępczością według powiatów w 2024 r.
 Map 33. Crime risk by powiats in 2024

Stan bezpieczeństwa publicznego obrazuje także sytuacja na drogach, która poprawiła się w stosunku do 2022 r. W 2024 r. zanotowano 0,8 tys. wypadków drogowych (prawie o 10% mniej niż przed dwoma laty). W wyniku wypadków zginęło 81 osób, a 872 osoby zostały ranne i było to również mniej niż na początku analizowanego okresu. W przeliczeniu na 100 tys. pojazdów silnikowych w województwie zanotowano 76 wypadków (w 2022 r. – 71), co uplasowało warmińsko-mazurskie na 10 pozycji w Polsce. Największy wskaźnik był w łódzkim (115), a najniższy w podlaskim (39). W województwie najwyższą skłonność do nieprzestrzegania przepisów kodeksu drogowego w 2024 r. zaobserwowano w powiecie giżyckim (114 wypadków na 100 tys. pojazdów) i ełckim (102), a najniższą w lidzbarskim (43) i braniewskim (48).

Wykres 31. Ofiary śmiertelne wypadków drogowych^a
 Chart 31. Road accident fatalities^a

^a Zarejestrowane przez policję.
 a Registered by the police.

W województwie na każde 100 wypadków przypadało 11 ofiar śmiertelnych (w kraju 9) i 115 osób rannych (w kraju tyle samo). Pod względem ofiar śmiertelnych na 100 wypadków warmińsko-mazurskie znalazło się na 11 pozycji w Polsce (najniższy wskaźnik zanotowano w małopolskim, a najwyższy w podlaskim). Pod względem liczby rannych na 100 wypadków uplasowało się natomiast na 9 pozycji (najniższy wskaźnik był w lubelskim, a najwyższy w opolskim).

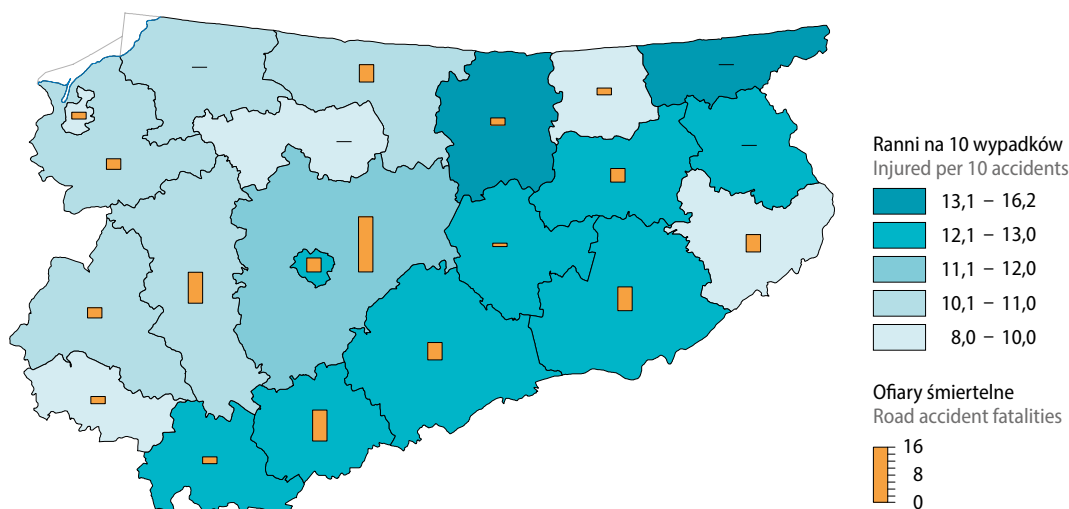
Do głównych przyczyn wypadków drogowych w województwie powstałych z winy kierujących pojazdami było niedostosowanie prędkości do warunków ruchu – 30,6% wypadków i był to najwyższy wskaźnik wśród województw. Częściej miało miejsce doprowadzenie do wypadku poprzez nieprawidłowe zachowanie kierowców wobec pieszych (zwiększyło się z 12,6% do 15,5%). Doprowadzenie do wypadku poprzez nieprawidłowe zachowanie kierowców wobec pieszych w województwie zwiększyło się (z 12,6% do 15,5%). Z powodu nieprawidłowego wyprzedzania wydarzyło się 5,1% wypadków. Biorąc pod uwagę winę pieszych, do ponad połowy wypadków dochodziło z powodu nieostrożnego wejścia na ulicę.

Poważne zagrożenie na drogach powodują nietrzeźwi kierowcy. W 2024 r. brali oni udział w 70 wypadkach, co stanowiło 9,2% ogółu wypadków w warmińsko-mazurskim i był to najwyższy odsetek w kraju. W porównaniu z 2022 r. sytuacja poprawiła się – udział wypadków spowodowanych przez kierujących będących pod wpływem alkoholu zmniejszył się w województwie o 1,4 p. proc., a w kraju o 0,9 p. proc.

Powiaty, w których odnotowano największą liczbę ofiar śmiertelnych w wypadkach to olsztyński, nidzicki i ostródzki, a najmniejszą w powiecie mrągowskim. W czterech powiatach (gołdapski, olecki, braniewski i lidzbarski) nie zginęła żadna osoba. Wskaźnik obrazujący liczbę rannych przypadających na 10 wypadków najniższy był w powiecie węgorzewskim i w Elblągu, a najwyższy w kętrzyńskim i gołdapskim.

Mapa 34. Ofiary wypadków drogowych według powiatów w 2024 r.

Map 34. Road traffic casualties by powiats in 2024

W 2024 r. policji zgłoszono 61 wypadków tonięcia, w których śmierć poniosło 57 osób. Więcej tych zdarzeń i ich ofiar było tylko w województwie mazowieckim. W porównaniu z 2022 r. odnotowano o 9 wypadków i o 10 ofiar więcej. Ofiary utonięć to głównie mężczyźni (48 osób) i ludność w wieku powyżej 50 lat (32 osoby). Dla ponad 80% przypadków utonięć nie udało się ustalić stanu świadomości osoby, tzn. czy była trzeźwa, nietrzeźwa, czy pod wpływem środków odurzających lub dopalaczy.

Rozdział 11. Potencjał i aktywność ekonomiczna

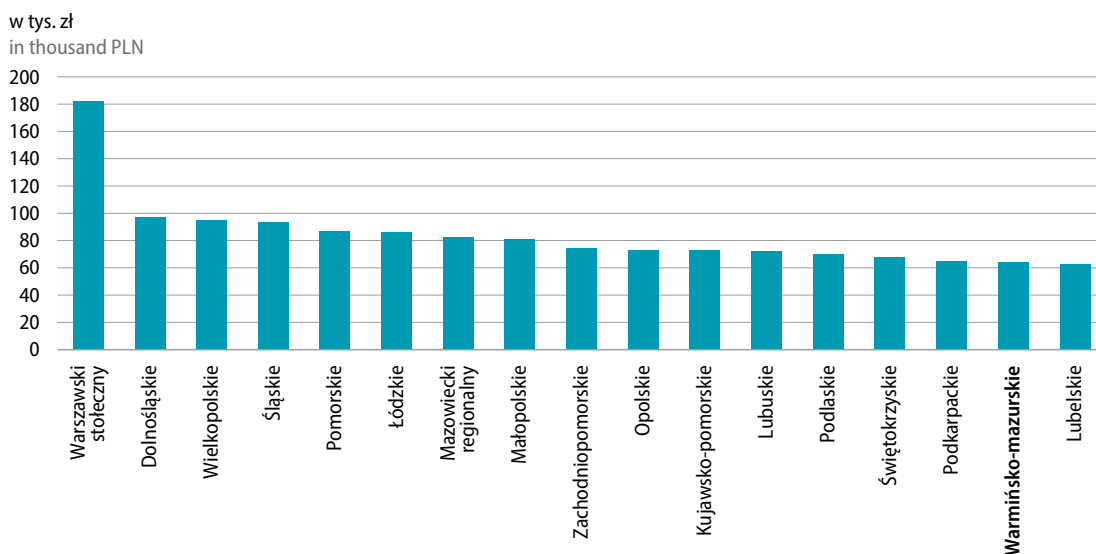
Chapter 11. Potential and economic activity

Wskaźniki najczęściej wykorzystywane do pomiaru stanu gospodarki i aktywności ekonomicznej to m.in. syntetyczny miernik makroekonomiczny PKB, wartość dodana brutto oraz dochody do dyspozycji w sektorze gospodarstw domowych.

Wartość wytworzonego w warmińsko-mazurskim **produktu krajowego brutto** w cenach bieżących osiągnęła w 2023 r. poziom 84 395 mln zł i wzrosła w porównaniu z 2022 r. o 8,7%. Udział regionu w tworzeniu krajowej wartości PKB wyniósł w badanym okresie 2,5%, lokując warmińsko-mazurskie w grupie pięciu regionów z najmniejszymi udziałami w tworzeniu PKB, wraz z opolskim, lubuskim, podlaskim i świętokrzyskim. Ich łączny udział w generowaniu PKB wyniósł 11,1%. W grupie regionów z najwyższymi udziałami w tworzeniu PKB w 2023 r. były: warszawski stołeczny, śląski, wielkopolski, dolnośląski i małopolski, które wytworzyły łącznie ponad połowę krajowej wartości PKB.

Produkt krajowy brutto w przeliczeniu na 1 mieszkańca jest kolejnym miernikiem stosowanym w analizach sytuacji społeczno-ekonomicznej mieszkańców. Służy jako narzędzie umożliwiające porównania na poziomie międzyregionalnym. PKB na 1 mieszkańca w 2023 r. osiągnął wartość 64 077 zł i w porównaniu z 2022 r. wzrósł o 9,5%. Dynamika jego wzrostu była nieco wolniejsza niż w kraju. W 2023 r. PKB na 1 mieszkańca w regionie był niższy o prawie 1/3 (o 26,7 tys. zł) od średniej krajowej, co uplasowało warmińsko-mazurskie na przedostatnim miejscu w Polsce. Najwyższą lokatę zajął region warszawski stołeczny, a najniższą lubelski. Najwyższy poziom PKB na 1 mieszkańca (więcej niż 100% średniej krajowej) w 2023 r. odnotowano w regionach: warszawskim stołecznym, dolnośląskim, wielkopolskim i śląskim. Najniższy poziom PKB na 1 mieszkańca (mniej niż 75% średniej krajowej) w 2023 r. odnotowano w regionach: lubelskim, warmińsko-mazurskim, podkarpackim i świętokrzyskim.

Wykres 32. Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca (ceny bieżące) w 2023 r.^a
 Chart 32. Gross domestic product per capita (current prices) in 2023^a

^a Dane z rachunków regionalnych zawarte w niniejszym opracowaniu zostały zrewidowane w stosunku do opublikowanych w dniu 30 grudnia 2024 r. i zbilansowane z rocznymi rachunkami narodowymi, opublikowanymi w opracowaniu Rachunki narodowe według sektorów i podsektorów instytucjonalnych w latach 2020–2023. Pełny zakres danych za 2023 r., obejmujący dane w przekroju podregionów oraz dane dotyczące dochodów w sektorze gospodarstw domowych, będzie dostępny w listopadzie 2025 r.
 Źródło: Produkt krajowy brutto i wartość dodana brutto w przekroju regionów w 2023 r.

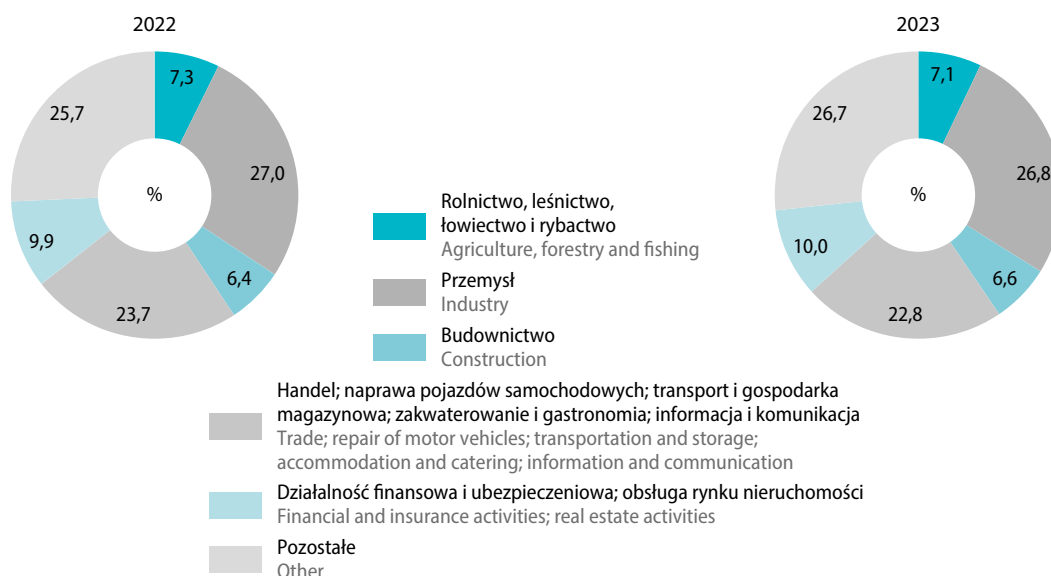
^a Data from regional accounts included in this note have been revised in relation to those published on 30 December 2024 and balanced with annual national accounts data included in the publication National accounts by institutional sectors and sub-sectors 2020–2023. The full set of data for 2023, including data by subregions as well as data on income in the households sector, will be available in November 2025.

Source: Gross domestic product and gross value added in regional breakdown in 2023

Wytworzona w 2023 r. **wartość dodana brutto** w cenach bieżących osiągnęła poziom 76 256 mln zł (o 10,1% więcej niż w 2022 r.). W warmińsko-mazurskim największy udział w tworzeniu wartości dodanej brutto, podobnie jak rok wcześniej, miały przemysł i pozostałe usługi, natomiast najmniejszy budownictwo. W 2023 r. w porównaniu z 2022 r. odnotowano wzrost udziału pozostałych usług, budownictwa oraz działalności finansowej i ubezpieczeniowej; obsługi rynku nieruchomości, natomiast spadek udziału handlu; naprawy pojazdów samochodowych; transportu i gospodarki magazynowej; zakwaterowania i gastronomii; informacji i komunikacji oraz przemysłu i rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa. Udział województwa warmińsko-mazurskiego w generowaniu krajowej wartości dodanej brutto wyniósł 2,5%, zarówno w 2022 r., jak i 2023 r.

Wykres 33. Wartość dodana brutto według rodzajów działalności

Chart 33. Gross value added by kind of activity

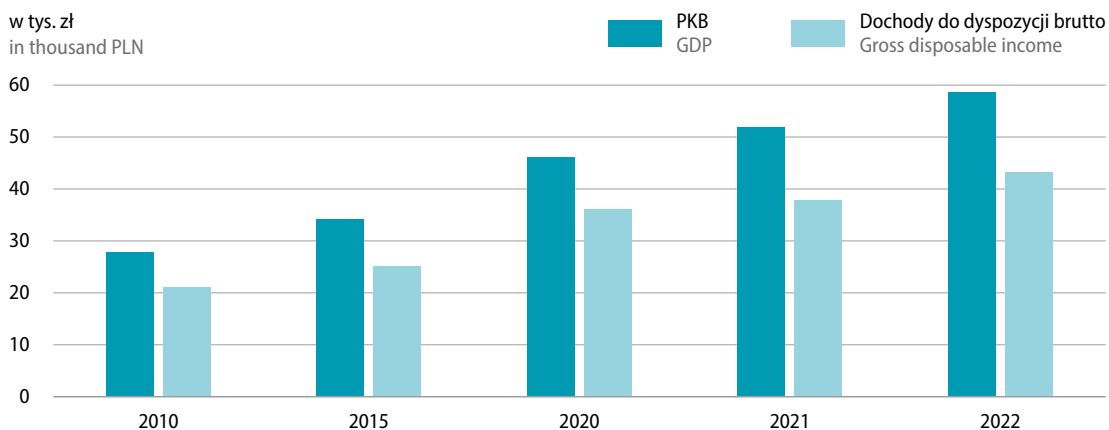
Prawie połowa wartości dodanej brutto wytworzonej w 2022 r. w województwie, powstała w podregionie olsztyńskim (48,4%). Podregion elbląski wygenerował 34,9% wartości dodanej brutto, natomiast najmniej ełcki (16,7%). Podobnie kształtowała się struktura wartości dodanej brutto na 1 pracującego w 2022 r. w podregionach. W olsztyńskim wskaźnik ten osiągnął najwyższą wartość, tj. 165 804 zł, następnie w elbląskim – 155 542 zł, a najniższą w ełckim – 152 137 zł.

Nominalne dochody w sektorze gospodarstw domowych odzwierciedlają możliwości konsumpcyjne społeczeństwa. Biorąc pod uwagę kierunki wykorzystania PKB, kształtują one poziom największego jego składnika, jakim jest spożycie prywatne. W 2022 r. w porównaniu z 2021 r. wielkość **dochodów pierwotnych brutto** w sektorze gospodarstw domowych w województwie wzrosła o 15,2% osiągając poziom 58 764 mln zł. Dochody pierwotne brutto w sektorze gospodarstw domowych były wyższe niż dochody do dyspozycji brutto. Ich wielkość wyniosła 57 365 mln zł i wzrosła w porównaniu z poprzednim rokiem o 15,0%. Przeciętne nominalne **dochody do dyspozycji brutto** w 2022 r. przypadające na 1 mieszkańca osiągnęły w województwie poziom 43 244 zł i były o 9,1% niższe niż w kraju.

Z porównania PKB i dochodów do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych przypadających na 1 mieszkańca województwa wynika, iż w latach 2021–2022 zmniejszył się dystans między wypracowanym w województwie PKB, a dochodami, jakimi dysponował sektor gospodarstw domowych. Poziom dochodów do dyspozycji brutto przypadający na 1 mieszkańca stanowił 72,9% PKB w 2021 r. i wzrósł do 73,9% w 2022 r.

Wykres 34. Produkt krajowy brutto i dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych na 1 mieszkańca (ceny bieżące)

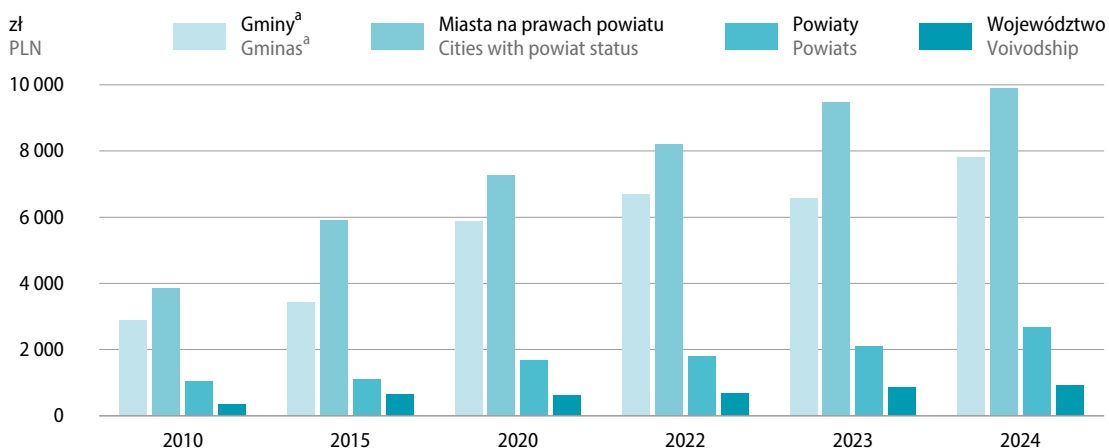
Chart 34. Gross domestic product and gross disposable income in the households sector per capita (current prices)

Na potencjał i aktywność ekonomiczną w regionie istotny wpływ mają jednostki samorządu terytorialnego. Odpowiadają one za realizację zadań, w których sektor prywatny posiada mniejszy udział (np. edukacja, ochrona zdrowia, transport). Realizacja zadań na rzecz regionalnych i lokalnych społeczności przypisanych poszczególnym rodzajom samorządów odbywa się w oparciu o budżet, z którego pochodzą środki przeznaczone na wydatki.

Wykres 35. Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego na 1 mieszkańca

Chart 35. Revenue of budgets of local government units per capita

^a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.
^a Excluding gminas which are also cities with powiat status.

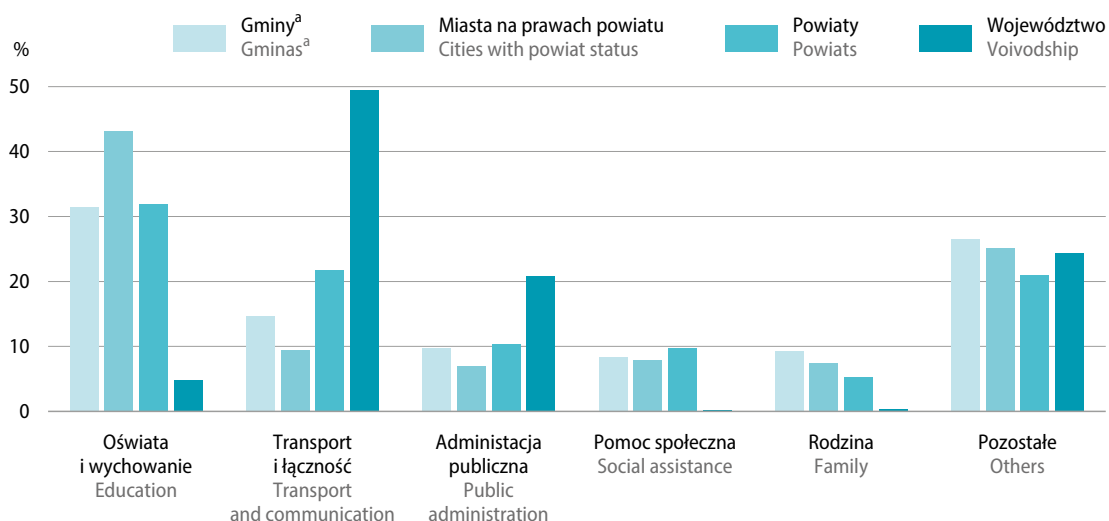
W warmińsko-mazurskim w 2024 r. budżety jednostek samorządu terytorialnego dysponowały łącznymi dochodami w wysokości 15 287,9 mln zł. Były one o 22,9% wyższe od uzyskanych dwa lata wcześniej. W porównaniu z 2022 r. dochody wzrosły we wszystkich rodzajach jednostek samorządu terytorialnego – najbardziej w powiatach (o 48,1%). W budżetach miast na prawach powiatu i gminach dochody uzyskiwane na 1 mieszkańca były znacznie wyższe niż w budżetach powiatów i województwa.

Wydatki ponoszone przez samorządy terytorialne w warmińsko-mazurskim w badanym okresie rosły, podobnie jak dochody. W 2024 r. łączne wydatki zamknęły się w kwocie 15 255,5 mln zł i były o 21,7% wyższe niż w 2022 r. Udział wydatków bieżących w ogólnych wydatkach wyniósł 79,4%, a majątkowych 20,6%. Wydatki bieżące wzrosły o 16,7%, a majątkowe o 45,3%. Podobnie jak w przypadku dochodów, wydatki na mieszkańca w budżetach miast na prawach powiatu i gminach były wyższe niż w budżetach powiatów i województwa.

W 2024 r. jednostki samorządu terytorialnego największą część wydatków przeznaczyły na oświatę i wychowanie. Były one największym obciążeniem dla budżetów miast na prawach powiatu, powiatów i gmin. Kolejne pod względem wielkości były wydatki na transport i łączność. W budżetach województwa stanowiły one prawie połowę wszystkich wydatków, a razem ze środkami przeznaczonymi na administrację publiczną – ponad 70% wydatków budżetu województwa.

Wykres 36. Struktura wydatków jednostek samorządu terytorialnego według działów klasyfikacji budżetowej w 2024 r.

Chart 36. Structure of expenditure of budgets of local government units by budget classification division in 2024

^a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.
^a Excluding gminas which are also cities with powiat status.

W latach 2022–2023 łączny budżet wszystkich rodzajów jednostek samorządowych zamknął się deficytem, natomiast w 2024 r. – nadwyżką finansową w wysokości 32,5 mln zł. Była ona wynikiem nadwyżki osiągniętej przez budżet województwa (191,5 mln zł) i budżety powiatów (9,2 mln zł), a także deficytu odnotowanego w budżetach gmin (minus 162,5 mln zł) oraz miast na prawach powiatu (minus 5,8 mln zł).

Rozdział 12. Ubóstwo i wykluczenie społeczne na tle regionów Unii Europejskiej

Chapter 12. Poverty and social exclusion compared to EU regions

Ograniczenie skali ubóstwa i wykluczenia społecznego stanowi jeden z najważniejszych celów zawartych w kolejnych strategiach rozwoju społeczno-gospodarczego krajów członkowskich Unii Europejskiej. Obecnie postulat zmniejszenia liczby ludności zagrożonej ubóstwem lub wykluczeniem społecznym w krajach Wspólnoty o 15 mln do 2030 r. zawarty jest w „Planie działania w ramach Europejskiego Filaru Praw Socjalnych”.

Głównym wskaźnikiem monitorującym realizację tego celu jest złożony wskaźnik zagrożenia ubóstwem lub wykluczeniem społecznym obliczany na podstawie Europejskiego badania dochodów i warunków życia ludności EU-SILC (EU Statistics on Income and Living Conditions). Wskaźnik ten obliczany jest w oparciu o trzy miary cząstkowe: wskaźnik zagrożenia ubóstwem (po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych), wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej i społecznej oraz wskaźnik bardzo niskiej intensywności pracy.

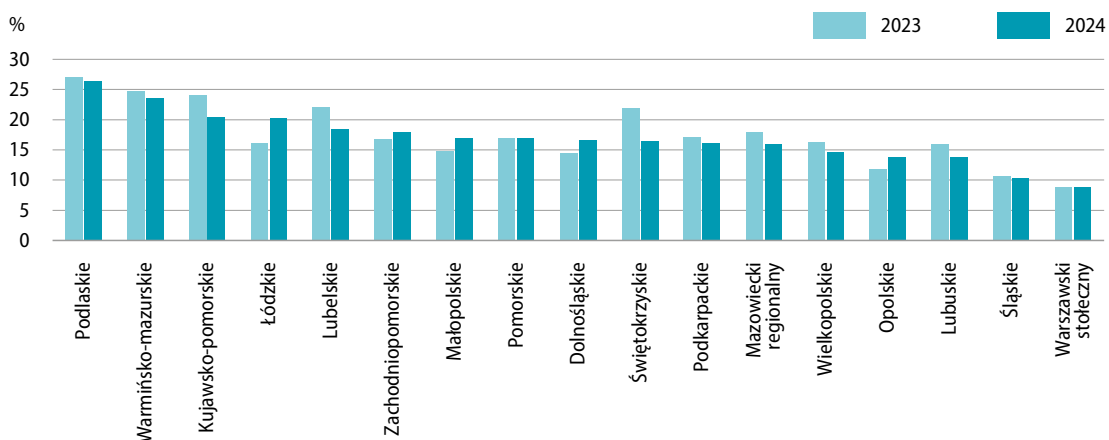
Wskaźnik zagrożenia ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (AROE)

Wskaźnik zagrożenia ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (AROE) to suma osób znajdujących się w co najmniej jednej z trzech poniższych sytuacji: osoby zagrożone ubóstwem, tj. osoby, których roczny ekwiwalentny dochód do dyspozycji jest niższy od progu zagrożenia ubóstwem; osoby, których nie stać na zaspokojenie podstawowych potrzeb, które większość ludzi uważa za pożądane lub nawet niezbędne do prowadzenia odpowiedniej jakości życia; osoby żyjące w gospodarstwie domowym o bardzo niskiej intensywności pracy, tj. osoby mieszkające w gospodarstwach domowych, w których dorośli przepracowali w minionym roku mniej niż 20% ich całkowitego potencjału pracy. Osoby są uwzględniane tylko raz, nawet jeśli znajdują się w więcej niż jednej z sytuacji wymienionych powyżej.

Według wyników badań Eurostatu wskaźnik zagrożenia ubóstwem lub wykluczeniem społecznym w województwie warmińsko-mazurskim w 2024 r. wyniósł 23,6%. W porównaniu z 2023 r. obniżył się o 0,9 p. proc. Ten wynik uczynił województwo warmińsko-mazurskie drugim, po województwie podlaskim (26,4%), najbardziej zagrożonym ubóstwem lub wykluczeniem społecznym regionem w kraju. Najniższy wskaźnik w skali kraju zanotowano w regionie warszawskim stołecznym (8,9%) i województwie śląskim (10,3%).

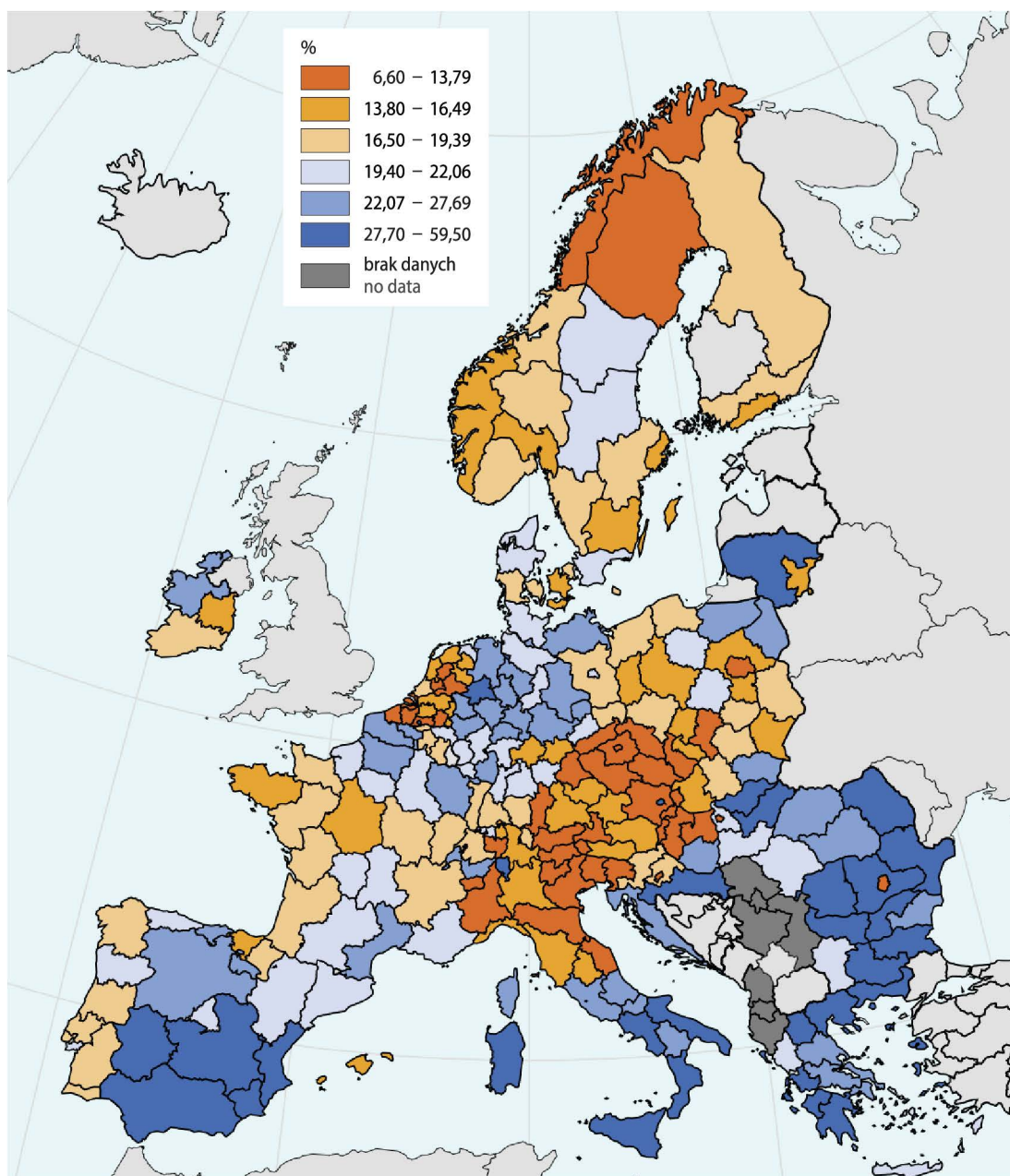
Wykres 37. Wskaźnik zagrożenia ubóstwem lub wykluczeniem społecznym według województw (% osób w gospodarstwach domowych)

Chart 37. People at risk of poverty or social exclusion by voivodships (% of people in households)

Na tle pozostałych regionów Unii Europejskiej województwo warmińsko-mazurskie plasuje się na tym samym poziomie, jaki wykazano w północnej Francji – w Lotaryngii i Pikardii. Według danych za 2024 r. najbardziej zagrożonym ubóstwem lub wykluczeniem społecznym miejscem na mapie Europy były południowe Włochy z wynikiem 48,8% w Kalabrii oraz 43,5% w Kampanii. Spośród badanych regionów europejskich najniższy wskaźnik zanotowano w autonomicznej prowincji Bolzano-Alto Adige w północnych Włoszech (6,6%).

Mapa 35. Wskaźnik zagrożenia ubóstwem lub wykluczeniem społecznym według regionów NUTS 2 w 2024 r.
Map 35. People at risk of poverty or social exclusion by NUTS 2 region in 2024

Źródło: Eurostat
Source: Eurostat

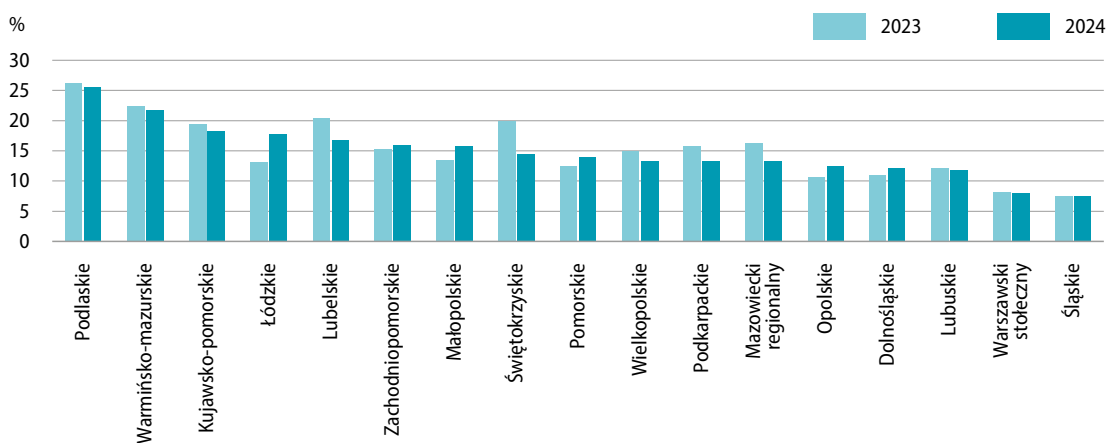
Wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych (ARPT)

Wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych (ARPT) mierzony jest odsetkiem osób z rocznym ekwiwalentnym dochodem do dyspozycji poniżej progu zagrożenia ubóstwem, który wynosi 60% krajowej mediany rocznych ekwiwalentnych dochodów do dyspozycji. Na transfery otrzymywane przez gospodarstwa domowe składają się: świadczenia społeczne (np. emerytury, renty, stypendia, świadczenia chorobowe) oraz regularnie otrzymywane przelewy pieniężne pomiędzy gospodarstwami domowymi (np. alimenty, zasiłki pieniężne).

Według danych Eurostatu wskaźnik zagrożenia ubóstwem w województwie warmińsko-mazurskim w 2024 r. zmniejszył się o 0,6 p. proc. w porównaniu z rokiem poprzednim i wyniósł 21,8%. Najwyższą wartość wskaźnika zagrożenia ubóstwem odnotowano w województwie podlaskim (25,5%), natomiast najniższą – śląskim (7,6%).

Wykres 38. Wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych według województw

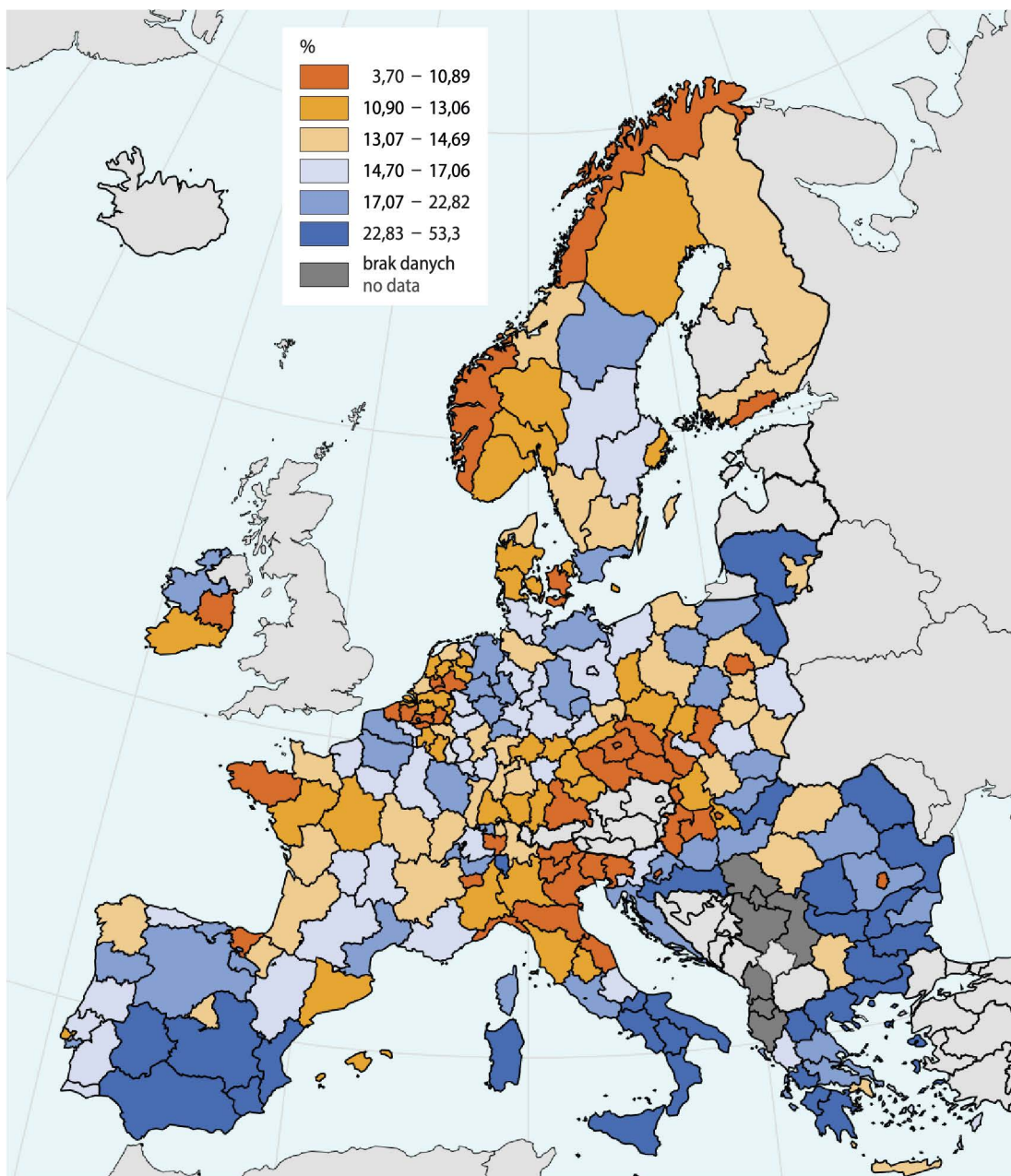
Chart 38. At-risk-of-poverty rate after social transfers by voivodships

Na tle Unii Europejskiej podobny poziom zagrożenia ubóstwem jak w województwie warmińsko-mazurskim odnotowano w Lacjum – regionie administracyjnym w centralnych Włoszech i Langwedocji-Roussillon w południowej części Francji. Dla porównania: najwyższy wskaźnik odnotowano w południowych Włoszech w Kalabrii (37,2%), a najniższy w rumuńskim regionie Bukareszt-Ilfov (3,7%), obejmującym Bukareszt oraz Okręg Ilfov.

Mapa 36. Wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych według regionów NUTS w 2024 r.

Map 36. At-risk-of-poverty rate after social transfers by NUTS 2 regions in 2024

Źródło: Eurostat
Source: Eurostat

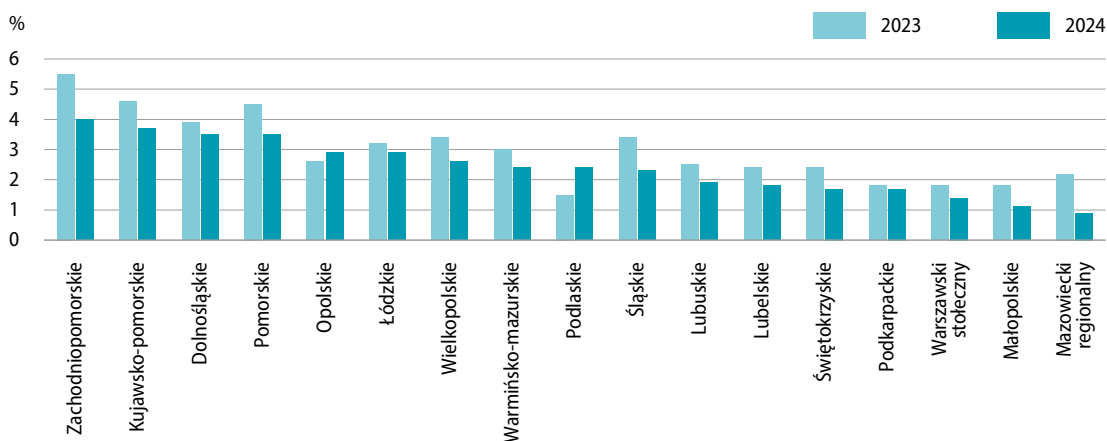
Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej i społecznej (SMSD)

Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej i społecznej (SMSD) dostarcza informacji o odsetku populacji, która z powodów finansowych nie ma możliwości zaspokojenia co najmniej 7 z 13 potrzeb materialnych i społecznych (6 związanych z osobą i 7 związanych z gospodarstwem domowym), uważanych przez większość ludzi za pożądane lub nawet niezbędne do prowadzenia odpowiedniego życia.

Te potrzeby na poziomie gospodarstwa domowego to: opłacenie tygodniowego wyjazdu wszystkich członków gospodarstwa domowego na wypoczynek raz w roku, spożywanie co drugi dzień mięsa, ryb (lub ich wegetariańskiego odpowiednika), ogrzewanie mieszkania odpowiednio do potrzeb, pokrycie niespodziewanego wydatku (w wysokości wartości miesięcznych 60% krajowej mediany ekwiwalentnego dochodu do dyspozycji), terminowe regulowanie opłat związanych z mieszkaniem, spłatą rat i kredytów, dostęp do samochodu w celach prywatnych, wymiana zniszczonych mebli. Na poziomie osobistym są to: wymiana zużytej odzieży na nową, posiadanie przynajmniej dwóch par odpowiednio dopasowanego obuwia, wydawanie raz w tygodniu niewielkiej sumy pieniędzy na własne potrzeby, dostęp do Internetu, regularne uczestnictwo w różnych formach spędzania czasu wolnego, spotkanie się co najmniej raz w miesiącu z przyjaciółmi/rodziną na posiłku/drinku.

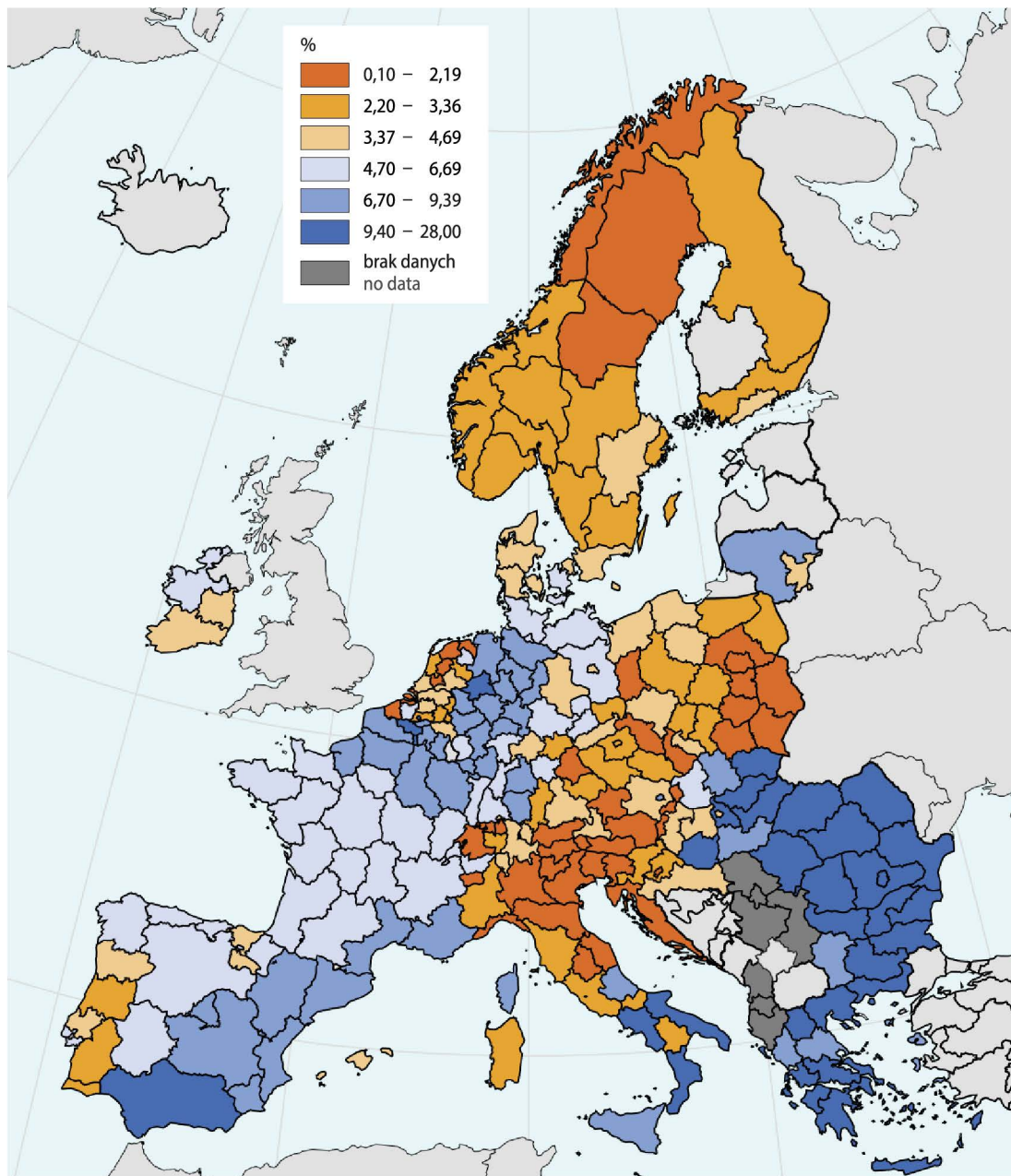
Według danych Eurostatu w warmińsko-mazurskim wartość wskaźnika pogłębionej deprivacji materialnej i społecznej w 2024 r. wyniosła 2,4%, podczas gdy w poprzednim roku była na poziomie 3,0%, a w latach wcześniejszych przekraczała 4,0%. Taki sam wynik zanotowano w województwie podlaskim. Najwyższy wynik w kraju to 4,0% odnotowany w województwie zachodniopomorskim, natomiast najniższy 0,9% – w regionie mazowieckim regionalnym, czyli w tej części województwa mazowieckiego, która nie obejmuje Warszawy i 9 otaczających ją powiatów.

Wykres 39. Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej i społecznej według województw
Chart 39. Severe material and social deprivation rate by voivodships

Regionami europejskimi, w których wykazano porównywalny z województwem warmińsko-mazurskim poziom deprivacji materialnej i społecznej w 2024 r. była wschodnia Finlandia, południowo-zachodnie Czechy i południowo-zachodnia Norwegia. Najniższy wskaźnik pogłębionej deprivacji odnotowano w Regionie Autonomicznym Trydent-Górna Adyga w północnych Włoszech (0,1%). Z największym „niedostatkiem materialnym” w Europie zmagają się Wyspy Jońskie w Grecji – tam poziom wskaźnika sięgnął 28,0%, co oznacza, że prawie 1/3 społeczeństwa nie mogła sobie pozwolić na zaspokojenie potrzeb opisanych wskaźnikiem.

Mapa 37. Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej i społecznej według regionów NUTS w 2024 r.
Map 37. Severe material and social deprivation rate by NUTS 2 regions in 2024

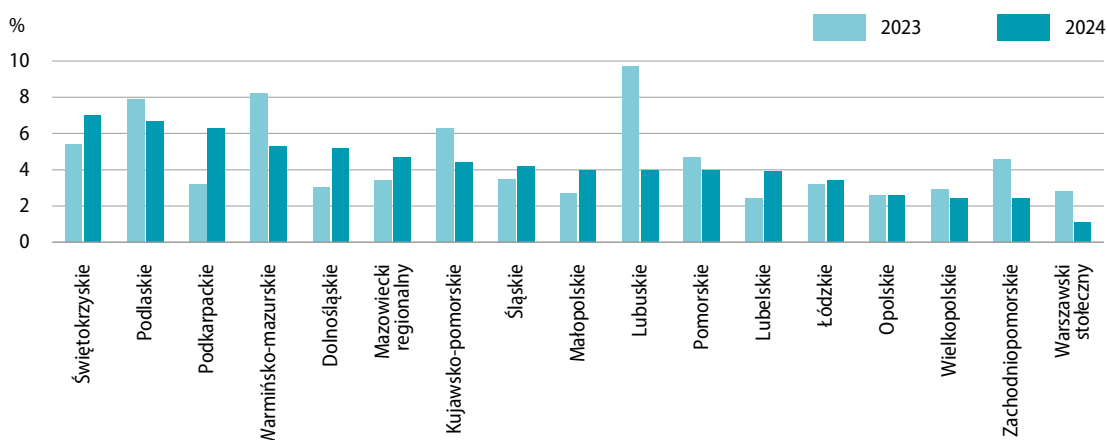
Źródło: Eurostat
Source: Eurostat

Wskaźnik bardzo niskiej intensywności pracy (VLWI)

Wskaźnik bardzo niskiej intensywności pracy (VLWI) mierzony jest odsetkiem osób w wieku 0–64 lat mieszkających w gospodarstwach domowych, w których osoby dorosłe (w wieku 18–64 lata) przepracowały mniej niż 20% swojego całkowitego łącznego czasu pracy w minionym roku. Do dorosłych w wieku 18–64 nie są wliczane poniższe grupy osób: studenci w wieku 18–24 lata; osoby, które określiły się jako będące na emeryturze (samodzielnie określony status ekonomiczny); osoby, które otrzymują jakiegokolwiek świadczenie emerytalne z tytułu ukończenia wieku uprawniającego do ich uzyskania (z wyjątkiem renty rodzinnej); osoby w przedziale wiekowym 60–64 lata, które są nieaktywne zawodowo i mieszkają w gospodarstwie domowym, w którym głównym dochodem są emerytury (z wyjątkiem rent rodzinnych).

W województwie warmińsko-mazurskim wskaźnik wyniósł 5,3% i wykazał spadek w porównaniu z 2023 r. o 2,9 p. proc. Najwyższy wskaźnik zanotowano w województwie świętokrzyskim (7,0%), natomiast najniższy w regionie warszawskim stołecznym (1,1%).

Wykres 40. Wskaźnik bardzo niskiej intensywności pracy (osób w wieku 0–64 lata) według województw
Chart 40. Persons living in households with very low work intensity (population aged 0 to 64 years) by voivodships

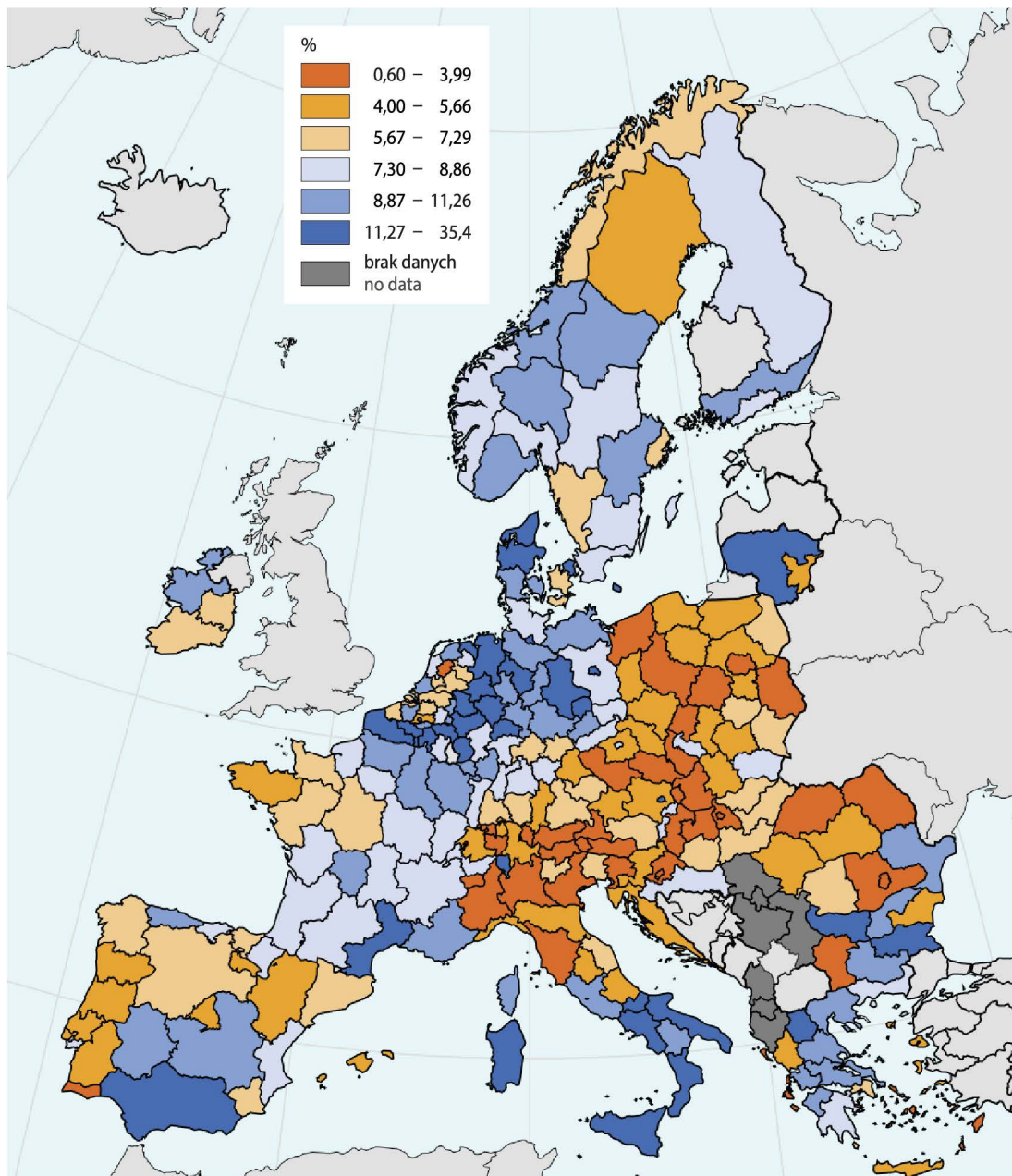

Regionem Unii Europejskiej w 2024 r., w którym zanotowano taki sam poziom wskaźnika, jak w warmińsko-mazurskim, był Region Litwy Środkowej i Zachodniej.

Najwięcej osób żyjących w gospodarstwach domowych o bardzo niskiej intensywności pracy wykazano w Kampanii we Włoszech (wskaźnik na poziomie 24,4%), najmniej – w rumuńskim regionie Bukareszt-Ilfov (0,6%).

Mapa 38. Wskaźnik bardzo niskiej intensywności pracy (osób w wieku 0–64 lata) według regionów NUTS 2 w 2024 r.

Map 38. Persons living in households with very low work intensity (population aged 0 to 64 years) by NUTS 2 region in 2024

Źródło: Eurostat
Source: Eurostat

Uwagi metodologiczne

Zakres danych

1. Dane zamieszczone w publikacji, jeśli nie zaznaczono inaczej, podano w każdorazowym podziale administracyjnym kraju. Informacje w podziale na miasta i wieś; przez „miasta” rozumie się gminy miejskie oraz miasta w gminach miejsko-wiejskich, przez „wieś” – gminy wiejskie oraz obszary wiejskie w gminach miejsko-wiejskich.
2. Dane prezentowane są w układzie Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS), opracowanej na podstawie Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS), obowiązującej w krajach Unii Europejskiej, zgodnie z Rozporządzeniem (WE) Nr 1059/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 maja 2003 r. (Dz. Urz. UE L 154 z 21 czerwca 2003 r., z późn. zm.).
3. Dane prezentowane są w układzie Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczych we Wspólnocie Europejskiej. PKD 2007 wprowadzona została z dniem 1 stycznia 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. (Dz. U. Nr 251 poz. 1885, z późn. zm.).
4. Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tekście.
5. Do przeliczeń danych według liczby ludności, jeśli nie zaznaczono inaczej, przyjęto liczbę ludności według krajowej definicji zamieszkania, opracowaną metodą bilansową. Przy przeliczeniach na 1 mieszkańca (na 1 tys. ludności itp.) danych według stanu w końcu roku przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 grudnia, a przy przeliczeniach danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku – według stanu w dniu 30 czerwca.
6. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem”.

Objaśnienia podstawowych pojęć

1. Dane dotyczące **ludności** opracowano na podstawie:
 - a. bilansów stanu i struktury ludności zamieszkałej na terenie gminy. Bilanse ludności sporządza się dla okresów międzyspisywanych w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego. Od roku 2020 bazą wyjściową bilansu stanu i struktury ludności są wyniki NSP 2021. W związku z tym dane, jak i wskaźniki odnoszące się do liczby i struktury ludności (płeć, grupy wieku) od 2020 r. zostały przeliczone zgodnie z bilansem przygotowanym w oparciu o wyniki NSP 2021;
 - b. rejestrów Ministerstwa Cyfryzacji – o migracjach wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały i czasowy;
 - c. sprawozdawczości urzędów stanu cywilnego – o zarejestrowanych małżeństwach, urodzeniach i zgonach;
 - d. sprawozdawczości sądów – o separacjach i prawomocnie orzeczonych rozwodach.
2. Przez ludność w wieku produkcyjnym rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy. Dla mężczyzn przyjęto wiek 18–64 lata, dla kobiet 18–59 lat. Przez ludność w wieku nieprodukcyjnym rozumie się ludność w wieku przedprodukcyjnym, tj. 0–17 lat oraz ludność w wieku poprodukcyjnym, tj. mężczyźni – 65 lat i więcej, kobiety – 60 lat i więcej.

3. Informacje o aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15–89 lat opracowano na podstawie reprezentacyjnego „**Badania aktywności ekonomicznej ludności**” (BAEL), przeprowadzanego w cyklu kwartalnym metodą obserwacji ciągłej.

Pracujący to osoby w wieku 15–89 lat, które w badanym tygodniu wykonywały przez co najmniej 1 godzinę pracę przynoszącą zarobek lub dochód tzn. były zatrudnione w firmie/instytucji publicznej lub u prywatnego pracodawcy, pracowały we własnym (lub dzierżawionym) gospodarstwie rolnym lub prowadziły własną działalność gospodarczą poza rolnictwem, pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa rolnego lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem, a także osoby które miały pracę, ale jej nie wykonywały z powodu choroby lub urlopu, sezonowego charakteru pracy, z innych powodów, jeśli przewidywany okres nieobecności w pracy nie przekracza 3 miesięcy.

Bezrobotni to osoby w wieku 15–74 lata, które w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi, aktywnie poszukiwały pracy i były gotowe (zdolne) podjąć pracę w ciągu dwóch tygodni następujących po tygodniu badanym.

Bierni zawodowo to wszystkie osoby w wieku 15–89 lat, które nie zostały zaklasyfikowane jako pracujące lub bezrobotne.

Współczynnik aktywności zawodowej to udział aktywnych zawodowo danej kategorii w ogólnej liczbie ludności danej kategorii.

Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako udział pracujących danej kategorii w ogólnej liczbie ludności danej kategorii.

4. **Pracujący w gospodarce narodowej** to osoby wykonujące pracę przynoszącą im zarobek lub dochód. Do pracujących zalicza się: osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy, pracodawców i pracujących na własny rachunek wraz z pomagającymi członkami ich rodzin, osoby wykonujące pracę nakładczą, agentów, członków spółdzielni produkcji rolnej oraz duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie.
5. Dane o **bezrobotnych zarejestrowanych** obejmują osoby, które zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy obowiązującą od 1 czerwca 2004 r. (Dz.U. 2021 r. poz. 1100, z późn. zm.), określane są jako bezrobotne.
6. Dane dotyczące **podmiotów gospodarki narodowej** wpisanych do rejestru REGON obejmują osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, zaklasyfikowane do poszczególnych sekcji PKD 2007 według przeważającego rodzaju działalności.
7. Podstawowym źródłem informacji o warunkach bytu ludności, tj. poziomie i strukturze dochodu rozporządzalnego, wydatków, spożycia, wyposażeniu gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania jest reprezentacyjne „**Badanie budżetów gospodarstw domowych**”.
8. Źródłem informacji o poziomie emerytur i rent są dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz Kasy Rolniczych Ubezpieczeń Społecznych.
9. **Świadczenia społeczne** obejmują główne świadczenia z ubezpieczeń społecznych oraz podstawowe formy pomocy socjalnej państwa – świadczenia wychowawcze; świadczenia rodzinne i świadczenia środowiskowej pomocy społecznej.
- Dane o **świadczeniach środowiskowej pomocy społecznej** opracowano na podstawie rocznego sprawozdania MRPiPS-03, a dane o korzystających – na podstawie Zbioru Centralnego Krajowego Systemu Monitoringu Pomocy Społecznej, którego gestorem jest Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Sposób transformacji zbiorów Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz ich jakość szerzej opisano w uwagach metodycznych publikacji „Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej”.

10. Podstawę do opracowania **wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych** stanowi obserwacja cen reprezentantów towarów i usług.
11. Dane dotyczące **ludności korzystającej z sieci wodociągowej i kanalizacyjnej** od 2014 r., ze względu na zmianę metody szacowania, nie są w pełni porównywalne z danymi prezentowanymi w poprzednich edycjach publikacji.
12. Od 1 września 2017 r. rozpoczęto **reformę systemu edukacji**, która wprowadziła 8-letnią szkołę podstawową, 4-letnie liceum ogólnokształcące, 5-letnie technikum, 3-letnią branżową szkołę I stopnia, 2-letnią branżową szkołę II stopnia oraz zlikwidowała gimnazja.
13. Dane w **ochronie zdrowia** podaje się łącznie z danymi o placówkach podległych resortom zdrowia, obrony narodowej, spraw wewnętrznych i administracji; z wyłączeniem ochrony zdrowia w zakładach karnych.
14. Zgodnie z ustawą z dnia 4 lutego 2011 r. o **opiece nad dziećmi do lat 3** (Dz. U. z 2024 r. poz. 338) opieka może być organizowana w formie żłobka, klubu dziecięcego, sprawowana przez dziennego opiekuna oraz nianię.
15. Termin **turystyka** oznacza czynności odwiedzających, którzy podejmują podróż do głównego miejsca docelowego położonego poza ich zwykłym otoczeniem, na okres krótszy niż 1 rok, w dowolnym głównym celu, w tym w celu służbowym, wypoczynkowym lub innym celu osobistym, innym niż zatrudnienie przez podmiot miejscowy dla odwiedzanego miejsca.
Baza noclegowa turystyki dotyczy turystycznych obiektów noclegowych, tj. obejmuje obiekty hotelowe i pozostałe obiekty (posiadające 10 lub więcej miejsc noclegowych).
Stożek wykorzystania miejsc noclegowych jest to stosunek liczby udzielonych noclegów w danym roku do nominalnej liczby miejsc noclegowych w danym roku.
16. Dane dotyczące **wspierania rodziny oraz pieczy zastępczej** prezentowane są zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny oraz systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r. poz. 177, z późn. zm.).
17. Podstawę prawną gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego stanowiła ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2009 r. poz. 1240, z późn. zm.) i przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz. U. z 2009 r. poz. 1241, z późn. zm.). Informacje dotyczące budżetów jednostek samorządu terytorialnego opracowano na podstawie sprawozdawczości budżetowej Ministerstwa Finansów.

Rozszerzone wyjaśnienia dotyczące poszczególnych dziedzin statystyki Czytelnik znajdzie w publikacjach tematycznych oraz w serii wydawniczej „Metodologia badań statystycznych“.

Methodological notes

Scope of data

1. Data in the publication, unless otherwise indicated, are presented according to the administrative division of the country in a given period. Information divided into urban areas and rural areas; the term 'urban areas' is understood as urban gminas and towns in urban-rural gminas, while the term 'rural areas' is understood as rural gminas and rural areas in urban-rural gminas.
2. Data are presented in accordance with the Nomenclature of Territorial Units for Statistical Purposes (NUTS), compiled on the basis of the Nomenclature of Territorial Units for Statistics (NUTS) obligatory in the countries of the European Union according to the Regulation (EC) No. 1059/2003 of the European Parliament and of the Council of 26 May 2003 (Official Journal of the EU L 154, 21 June 2003, as amended).
3. Data are presented according to the Polish Classification of Activities – PKD 2007, compiled on the basis of the Statistical Classification of Economic Activities in the European Community. PKD 2007 was introduced on 1 January 2008 by the decree of the Council of Ministers dated 24 December 2007 (Journal of Laws No. 251, item 1885, as amended).
4. Relative numbers (indices, percentages) are, as a rule, calculated on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in the text.
5. For the purpose of calculating data by population number, unless otherwise indicated, the population number according to the national definition of residence, compiled using the balance method, was adopted. When computing per capita data (per 1000 population, etc.) as of the end of a year, the population as of 31 December was adopted, whereas data describing the magnitude of a phenomenon within a year – as of 30 June.
6. Due to the rounding of data, in some cases sums of components may differ from the amount given in the item 'total'.

Explanation of basic definitions

1. Data on **population** were compiled on the basis of:
 - a. the balances of the size and structure of the population in a gmina. Population balances are compiled for periods between censuses on the basis of the last census. From 2020, the base of the population balance and structure is the results of the National Census 2021. Therefore, data and indicators relating to the number and structure of the population (sex, age groups) from 2020 have been recalculated according to the balance prepared on the basis of the National Population Census 2021 results;
 - b. the registers of the Ministry of Digital Affairs on internal and international migration of population for permanent and temporary residence;
 - c. documentation of Civil Status Offices – regarding registered marriages, births and deaths;
 - d. documentation of courts – regarding separations and legally valid decisions in actions for divorces.
2. The working age population refers to males aged 18–64 and females aged 18–59. The non-working age population is defined as the pre-working age population, i.e. 0–17 and the post-working age population, i.e. 65 and more for males and 60 and more for females.

3. Information on economic activity of the population aged 15–89 was compiled on the basis of the **Labour Force Survey (LFS)**, a sample survey conducted on a quarterly basis using the continuous observation method.

The **employed** are persons aged 15–89 who, during the reference week, performed for at least one hour any work generating pay or income, i.e. were employed in a public company/institution or by a private employer, worked on their own (or leased) agricultural farm or conducted their own economic activity outside agriculture, assisted (without pay) in work on family agricultural farm or in conducting family economic activity outside agriculture, and persons, who had work but did not perform it due to sickness, vacation, seasonal nature of work, for other reasons if the break in employment does not exceed 3 months.

The **unemployed** are persons aged 15–74 who in the reference week were not employed, were actively looking for work and were available to take up work within two weeks from the end of the reference week.

Economically inactive persons are all persons aged 15–89 who are not classified as employed or unemployed.

Activity rate means the share of the economically active persons of a given category in population of a given category.

The **employment rate** is calculated as the share of employed persons of a given category in the total population of a given category.

4. The **employed in the national economy** are persons performing work providing pay or income. The employed include: employees hired on the basis of an employment contract, employers and own account workers including contributing family workers, outworkers, agents, members of agricultural production cooperatives and clergy fulfilling priestly obligations.
5. Data **regarding registered unemployed persons** include persons who, in accordance with the Act of 20 April 2004 on Employment Promotion and Labour Market Institutions, in force since 1 June 2004 (Journal of Laws 2021 item 1100, as amended), are classified as unemployed.
6. Data concerning **entities of the national economy** entered in the REGON register include legal persons, organisational entities without legal personality and natural persons conducting economic activity, classified into particular NACE Rev. 2 sections according to the predominant kind of activity.
7. The basic source of information regarding the living conditions of the population, i.e. the level and structure of available income, expenditures, consumption, the equipment of households with durable goods as well as risk of poverty is a representative **household budgets survey**.
8. The source of information on the level of retirement and other pensions are data of the Social Insurance Institution and the Agricultural Social Insurance Fund.
9. **Social benefits** include main social insurance benefits and basic forms of social welfare of the state – child raising benefits; family benefits and social assistance benefits.

Data on **social assistance benefits** were compiled on the basis of the MRPIPS-03 annual report, and data on beneficiaries – on the basis of the Central Collection of the National Monitoring System of Social Assistance, which is managed by the Ministry of Family, Labour and Social Policy. The method of transformation of the collections of the Ministry of Family, Labour and Social Policy and their quality is described in more detail in methodological notes of the publication 'Social assistance beneficiaries'.
10. The basis for compiling **the price indices of consumer goods and services** is price observation of representatives of goods and services.

11. Data on the **population using the water supply and sewage system** since 2014, due to the change in the estimation method, are not fully comparable with data presented in previous editions of the publication.
12. Since 1 September 2017, **the reform of the education system** has been implemented, introducing: 8-year primary school, 4-year general secondary school, 5-year technical secondary school, 3-year stage I sectoral vocational school and 2-year stage II sectoral vocational school. Lower secondary schools have been abolished.
13. Data concerning **health care** are given including health care facilities subordinated to the Ministry of Health, the Ministry of National Defence and the Ministry of Interior and Administration; excluding health care in prisons.
14. According to the Law on **childcare for children up to the age of 3** (Journal of Laws 2024 item 338) care can be organized in the form of nurseries, children's clubs, provided by day carer and nanny.
15. **Tourism** means the activity of visitors taking a trip to a main destination outside their usual environment, for less than a year, for any main purpose, including business, leisure or other personal purpose, other than to be employed by a resident entity in the place visited.
Tourist accommodation establishments include hotels and similar establishments and other establishments (with 10 or more bed places).
Occupancy rate of bed places is a ratio of the number of overnight stays in a given year to the nominal number of bed places in a given year.
16. Data concerning **family support and foster care** are presented according to the Law on Family Support and Foster Care System, dated 9 June 2011 (Journal of Laws 2024 item 177, as amended).
17. The legal basis for the financial management of local government units was the Law on Public Finance dated 27 August 2009 (Journal of Laws 2009 item 1240, as amended) and inter-temporal provisions of the Act on Public Finance (Journal of Laws 2009 item 1241, as amended). Information on the budgets of local government units was developed on the basis of budget reporting by the Ministry of Finance.

More detailed information pertaining to particular fields of statistics can be found in subject matter publications as well as in the publishing series 'Statistical Research Methodology'.